

● LIAM NEESON

● MERYL STREEP

ÎNAINTE ȘI DUPĂ
pe ecrane din 9 august

Alcoolici
anonimi și celebri

Cannes (II)

„Nevoia
unui «zid chinezesc»
care să protejeze
frumusețea
de vulgaritate“

● Brad Pitt:
„Simpatic,
dar și
foarte
bun actor”

COLECȚII, COLECȚIONARI ȘI DEZLEGĂTORI...

● Pentru mine, apariția
flecărilor număr al re-
vistei dv. este o săr-
bătoare. În paginile
ei am găsit întode-
auna veștile din lu-
mea celei de-a 7-a arte pe care le
căutam și care au fost mereu la

înălțime”, ne scrie ION SÂNDULACHE din Piatra Neamț. I.S. desco-
peră și „exceptii” (de la „înălțime”):
„mă refer la unele articole de um-
plutură, sau, dacă vreți să-l spunem
mai academic, „de sinteză” — dacă
se poate spune și așa”. Nu, nu se
poate spune și așa, pentru că nu
tot ceea ce e „de umplutură” este
și „de sinteză”, după cum nici in-
vers, nu tot ceea ce e „de sinteză”
e „de umplutură”. Dar fiind vorba
în scrisoarea corespondentului
nostru de revista de dinainte de de-
cembrie 1989 și fiindcă „știm noi
din vina cul”, nu mai insist. În altă
ordine de idei, I.S. dorește să-și
completeze colecția, drept care so-
licită, contra cost, următoarele nu-
mere: 1, 2, 5, 6, 7, 8/63; 4/64; 4, 5,
6, 7, 10/66; 2/69; 2/74; 1, 2, 3,
5/77; 3/90 și 10/92. Aviz posesorilor.
De asemenea, are și „dubluri”,
pe care le ține la dispoziție: 10,
12/69; 11/70; 2/72; 5/78; 2/81;
3,4,5/83; 8, 11, 12/90; 5/91; 9/93;
2/94. Aviz doritorilor! Drept care ne
roagă să facem loc în paginile
noastre unei rubrici de „cereri și
oferte” privind diverse numere din
revistă. Cât privește paginile de pu-
blicitate despre care I.S. e de pă-
rere că-i frustrează pe cinefili de
știri sau poze, tocmai spre a nu
frustra cititorii numărul de pagini a
treuit de la 24 la 36. Trebuie să-l
spunem că publicitatea asigură, to-
tuși, în parte, costul actual relativ
scăzut al revistei noastre. Cu atât
mai mult cu cât corespondentul
nostru din Piatra Neamț ar dori o
ieftinire a publicației noastre cu că-
teva sute de lei!... O vom face când
totul se va ieftini pe piața romă-
nească.

● În legătură cu denumirea revistei,
pe care I.S. ar dori-o revenită la
„Cinema”, pentru simplificare vie-
ții colecționarilor, îi spunem că

abia schimbarea (din nou!) a „ca-
pului” revistei ar produce oarecări
confuzii și distorsiuni în colecții. În
sfârșit, corespondentul ne repro-
șează că nu am publicat dezlegarea
cazurilor rebusiste (pe teme speci-
fice). La fel și în cazul fotografi-
lor-ghicitoare. Propunerea a și fost
pusă în practică.

DIVERSE

● Profesora de chimie la li-
ceul „Tudor Vianu” din
Giurgiu, CRISTINA
MAIOR, 32 de ani, ne
scrie că, de aproape 20 de
ani, citește revista noastră,
pe care o socotește „cel mai bun ghid
în cunoașterea tainelor criticii de film”
și care este „singura punte spirituală
între viața cotidiană — brutal de rea-
listă — și fascinația peliculei de celu-
loid, prin care marile UZINE DE VISE
își plămădesc viitorii idoli”. C.M. a lu-
crat în mass media locală (Technosat),
făcând emisiuni de teatru și film, dar, la
un moment dat, s-a retras, întrucât „pa-
tronul postului are gusturi indolenece,
un dezinteres total față de tot ceea ce
înseamnă cultură și un gust morbid
pentru kitsch.” Ca atare, C.M. ar dori să
se numere printre colaboratorii revistei
noastre. N-o descurajez, dar nici n-o
încurajez, până la primirea primului
semnal cultural.

● IOANA FLOREA din Târgu Mureș ne
demonstrează că nu ne-a uitat, trimi-
tându-ne xerocpii după diferite „mate-
riale” publicate în „Cuvântul” local:
despre „Danaidele” în Festivalul de la
Sibiu, interviuri cu Anton Tauf, Virgil
Flonda, Horațiu Mihailescu, Cristian Ioan,
Tino Geirun, Tomi Cristin, Teodora Ma-
reș. Mă tem că, după o atât de prodi-
gioasă activitate jurnalistică, tenacitatea
ei în ceea ce privește cariera artistică
va ceda. Sper totuși că nu. Li mulțu-
mesce pentru felicitări.

Din sumar:

● iulie 1996

FESTIVALURI: Cannes (II) „Nevoia unui zid
chinezesc care să protejeze frumusețea de
vulgaritate”; p. 6—9

LECȚIA DE CINEMA: Câteva cuvinte despre
„umbră” p. 11

PE ECRANE: Când un bărbat iubește o
femeie, înainte și după, Sergent Bilko, Spiro-
nol dandana, invincibilul, Cabaret în familie,
Înimi furate p. 12—13; Fără apărare, Ultima
decizie, Terorare în Beverly Hills, Armata celor
12 maimuțe, Clubul vrăjitoarelor p. 16—17

DOSAR TEMATIC — ALCOOLICI ANONIMI
ȘI CELEBRI: In vino veritas, Decăderi,
Redresări, Alcoolismul feminin, Ingredientul
umoristic p. 24—27

VITALITATEA COMEDIEI: Brooks: stilul unui
parodist p. 23

PORTRETUL LUNII: Ioana Crăciunescu p. 10

PROFILURI: Elisabeth Shue p. 14; Andy Garcia
p. 15

LONDRA (II): O artă vie p. 21

S-AU NĂSCUT ÎN LUNA IULIE: p. 20, 33

CINEGLOB — FILM FAX — FAN CLUB
p. 29—33

BLOC NOTES p. 4

ÎN ACEST NUMĂR SEMNEAZĂ: Irina
Coroiu, Adina Darian, Dana Duma, Andrei
Gorzo, Sergiu Huzum, George Littera,
Roland Man, Dinu-Ioan Nicula, Iaromira
Popovici, Eva Sirbu, Dumitru Solomon, Călin
Stănculescu, Doina Stănescu.

● Audrey Hepburn:
are fani și printre tinerii cinefili

Din județul Hunedoara, comuna Gu-
rasada, LOREDANA CRĂCIUN își ex-
primă satisfacția pentru „calitatea arti-
colelor și mai ales (a) posterelor pu-
blicate în revistă” și ne felicită. Ar dori să
dezbatem „mai pe lung (I) și unele
filme difuzate și pe micul ecran, nu
doar pe marele ecran”. Concret, ar vrea
„mai multe articole și postere din
SANTA BARBARA, FATA ȘI BĂIEȚII,
TARZAN, NORD ȘI SUD, BAYWATCH
și un poster mare cu actorul care inter-
pretează personajul lui Gianni Breda
din CARACATITA 7”. Ne mulțumim
cu anticipație și ne roagă s-o informăm
în legătură cu propoziția de a admite la
A.T.F. Pentru această în urmă cerere o
sfătuim să parcurgă la momentul potri-
vit publicațiile specializate ale Ministe-
rului Învățământului.

● SIMONA ISABELLA UNGUREANU,
20 de ani, din Galați, șomeră, își expri-
mă „paslunea” pentru cinematografie,
în sensul că „îmi place să văd tot felul
de filme, dar mai ales dramele, comedie-
le și, nu în ultimul rând, filmele inspi-
rate din cărți de literatură”. Dintre fi-
mele recente, i-au „atras atenția”: LEC-
ȚIA DE PIAN, REGINA MARGOT,
FORREST GUMP, LEGENDS OF THE
FALL. Dintre actorii „de odinioară” îi
plac: Audrey Hepburn, Catherine Dene-
uve și Kirk Douglas, iar dintre „cel de
azi”: Julia Roberts, Tom Hanks, Robin
Williams și Sandra Bullock. S.I.U. ne ci-
teste revista „din scoarță în scoarță” și
o consideră „foarte interesantă”, fiindcă
„tratează aproape toate problemele le-
gate de cea de-a șaptea artă” și „este
scrisă cu mult profesionalism”. O atrag
cel mai mult articolele „care aduc în
atenția noastră diverse festivaluri, dar și
cele care tratează o serie de probleme
„la zi”, cum a fost articolul din nr.
2/1996 „Jocurile video — Alienare sau
alinare?” Opțiunile mi se par interese-
sante.

● „Cititoare (fidele)”, CRISTINA COS-
TOF din Constanța vede câte un film la

aproximativ două săptămâni și îi face plăcere să citească cronicile din revistă „și, eventual, să compar opiniile exprimate cu propriile opinii (...) mi se pare o revistă echilibrată, scrisă foarte bine și care se prezintă într-o formă foarte elegantă”. Cristina își dorește, ca mulți alți cititori, un Almanah de cinema...

„Faceți un lucru «bine făcut» și pentru asta vă felicit”, citim în scrisoarea lui VASILE ANGHELOIU din Filiași, jud. Dolj, care însă adaugă grijuliu: „Dar întotdeauna este loc și de mai bine”, aserțiune glumeață cu care suntem obișnuiți de 30-40 de ani. Iată punctul de vedere hotărât al corespondentului nostru din Filiași: „Eu sunt pentru o critică tăioasă, acidă, caustică dar obiectivă”. De acord cu critica tăioasă, acidă, caustică, ori de câte ori e vorba de un film slab. Dar nu văd rostul ei când filmul e bun și îți place. Nu înțeleg de ce ar trebui să fii tăios, acid și caustic cu, bunăoară, CETĂȚEANUL KANE, care mi-a plăcut. Iar în acest caz nu știu cum ar putea fi „dar obiectiv”. Cum, adică, obiectiv? Dacă nu-mi place un film, să-l critic tăios și caustic... dar să fii obiectiv? Iar dacă-mi place foarte mult un film, să fii entuziasmat dar, și în cazul de față... obiectiv? După părerea mea, critica trebuie să fie subiectivă și nicidecum obiectivă. Adică, jucându-mă nițel cu vorbele, îmi place foarte mult ce a făcut Cutare,

(Continuare în pag. 35)

ÎN APĂRAREA LUI VAN DAMME

Ca mai întotdeauna la săisprezece ani, părerile sunt mai transante, iar limbajul mai frust. LUMINIȚA DAN din Alba Iulia nu contrazice aceste caracteristici ale adolescenței. După ce a polemizat nițel, în paginile revistei noastre, cu o „detractoare” a lui Tom Hanks (termenul nu-i aparține Luminiei), acum simte nevoia să combată o altă corespondentă, din Oradea, care „era pornită împotriva lui Van Damme și Stallone”. Pe Stallone îl cam lasă în plată orădenca, dar lui Van Damme se simte obligată să-i ia apărarea: „Dintre toți actorii «bătăuși», care știu karate și alte bătăi, Van Damme arată cel mai bine. El e belgian, european de-al nostru... Figuri precum Stallone, Steven Seagal mă înflorează, sunt așa de duri, de nelăetători. Van Damme e mai blând, are un zâmbet de milioane și e un gagicar convins... Prin ce și-a câștigat Van Damme dreptul de a fi apărut de Luminia împotriva Florentinei? Prin aceea că arată cel mai bine (criteriu de performanță... estetică), este european (patriotism... sentimental), e mai blând (ceea ce, la «bătăuși» ar trebui să fie un... defect), are un zâmbet „de milioane” (ar trebui să fie o calitate... profesională) și e... gagicar convins (autoarea își cere scuze pentru epitet, deși, dacă mă gândesc bine, cam toți bătăușii sunt și gagicari...) La 16 ani, ceea ce se vede, se scrie.

În legătură cu GOLDENEYE și mai ales cu interpretul lui James Bond, L.D. se exprimă la fel de rezol: „Pierce Brosnan a fost fermecător: calm și rece, dar în același timp elegant și flegmatic”. Sean Connery, vechiul James Bond, pe care corespondenta din Alba Iulia l-a văzut recent în FIRST KNIGHT, „este atrăgător chiar și acum” și „a fost

● Catherine Deneuve:
Acum, prima doamnă a ecranului francez

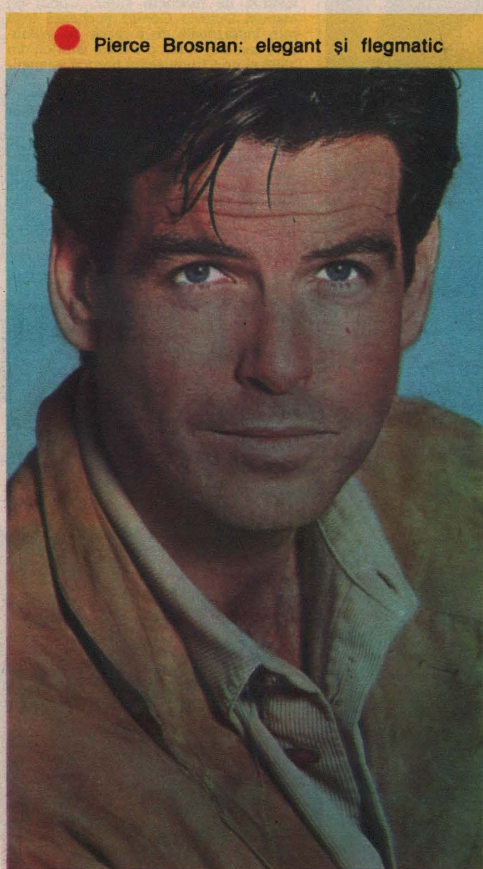
rect, fără pretenții: „mi-a plăcut filmul cutare pentru că...” sau „nu mi-a plăcut filmul cutare, iată de ce...” Cei care au talent (sau talentul de a mima), își elaborează cu grijă discursul critic, îl structurează și îl întăresc cu informații, referințe comparative, elemente de lectură jurnalistică. Printre aceștia din urmă pare că ar vrea să se afle și o colaboratoare mai recentă, ADINA SCARINGI din Cluj-Napoca. După o tentativă, pe care am reținut-o ca atare, privind filmul NĂSCUȚI ASASINI, revine cu o consemnare despre OBSESSIA, căreia îi subliniază „acțiunea condusă magistral pe întreg parcursul filmului” și îi laudă inspirația de a-i fi reunit în distribuție pe Robert De Niro și Al Pacino. În caracterizarea jocului lui De Niro, A.S. caută argumente în biografia artistică a actorului. Pentru rolul șefului mafiot din OBSESSIA, află corespondenta clujeană, De Niro a studiat psihologia și comportamentul unor deținuți, așa cum, altădată, jucase baseball într-o echipă de profesioniști pentru BATEȚI RAR TOBELE, luase lecții de saxofon pentru NEW YORK, NEW YORK, lucrase într-o oțelărie pentru VÂNĂTORUL DE CERBI, învârtase box și se îngrășase treizeci de kilograme pentru TAURUL FURIOS. Jucând acum rolul unui cap mafiot obsedat de perfecționism, Robert De Niro a demonstrat că este el însuși un perfecționist, un actor care caută cu îndârjire autenticitatea. Toate acestea le scrie A.S., dovadă că e preocupată ea însăși de, să-i spunem așa, un perfecționism critic. Se adaugă trimiterea la o declarație dintr-un interviu al lui R.D.N. în care actorul vorbește despre colaborarea sa remarcabilă cu Al Pacino. Corespondenta observă nuanțele care înlocuiesc în acest film ruptura dintre bine și rău, obișnuită în filmele polițiste tradiționale. Discursul critic e încă naiv și didactic (de aceea nu am dat citate), dar are calități: rigoare, observație și organizare.

Rubrica Dialog cu cititorii
este realizată de
Dumitru SOLOMON

mai convingător decât Gere”. Revenind însă la Pierce Brosnan, L.D. evocă unele date biografice, după care citează copios dintr-un interviu acordat de P.B. revistei „Spécial Télé”, în februarie 1996. Nu voi reproduce interviul, deși Luminia, cu o generozitate specifică vârstei, vrea să-i pună la dispoziția admiratorilor lui Brosnan, prin intermediul revistei noastre. Totuși respectăm copyright-ul! Oricum, îl mulțumim Luminiei în numele admiratorilor lui Brosnan. P.S. Într-o scrisoare greu de descifrat, RALUCA din Lupeni îi răspunde Luminiei din Alba Iulia: „Tom Hanks nu-mi va plăcea niciodată (...), iar despre «talentul lui de actor», îl are din naștere... Mereu controversații... Tom!

EFORTURI CRITICE

Puțini dintre corespondenții noștri își cultivă cu tenacitate dorința (eventual și talentul) de a-și organiza în structură de cronică opiniile cinematografice. Majoritatea practică un fel de impresionism spontan, fără, evident, adâncime ideatică și fără o tehnică deliberată. Sistemul de referință este simplu, di-

● Pierce Brosnan: elegant și flegmatic

În atenția cititorilor noștri

În urma numeroaselor scrisori și telefoane din partea cititorilor care ne semnalează că nu găsesc întotdeauna revista noastră la chioscuri, comunicăm celor interesați că la sediul nostru din Piața Presei Libere nr. 1, Corp B, etaj. III, cam. 311, tel. 222.33.32 își pot procura exemplarul la zi. De asemenea, la cerere, revista poate fi expediată poștal, prin ramburs.

Dialog cu cititorii

BLOC-NOTES

La Cinemateca Română

Săptămâna filmului latino-american

Două continente, aceeași lume

Așa cum a fost concepută, ca un grupaj de titluri cu rezonanță cinematografică, **Săptămâna filmului latino-american** (10—16 iunie) nu-și putea găsi o gazdă mai bună decât Cinemateca Română. Revelații ale festivalurilor europene în anii '50—'70, cea mai mare parte a peliculelor incluse în program poartă semnătura unor regizori ale căror nume se află în toate dicționarele de cinema din lume. Luis Bunuel, Nelson Pereira Dos Santos, Thomas Gutierrez Alea, Jorge Sanjines sunt personalități

cu renume internațional ce garantează prezența autenticei arte cinematografice în țările de limbă latină de pe cele două continente americane.

Aproape că nu contează naționalitatea exactă a acestor artiști a căror biografie reține de obicei mari deplasări geografice. Un bun exemplu este Miguel Littin, chilian care, fugind de dictatura din țara de baștină în anii '70, a început să lucreze în Cuba. El este, de altfel, semnatarul coproducției multiple (Mexic-Venezuela-Cuba-Columbia) prezentată în seara de gală: **Văduva lui Montiel** (1979) o ecranizare a unei povestiri de Gabriel Garcia Marquez. Dimensiunea fantastică a acestei pelicule inspirată de proza celebrului scriitor columbian, se regăsește și în **Ingerul exterminator** (1962), incomodul film negru făcut de Bunuel în Mexic.

Atracția neorealită față de oameni cu destine obscure și medii defavorizate, tradusă într-un stil vizual apăsător documentar, e o altă trăsătură comună a filmelor latino-americane de care ne-am amintit Rio 40° (1955) al brazilianului Nelson Pereira Dos Santos, **Cu vântul dat** (1962), semnat de compatriotul său Anselmo Duarte, o parabolă de o intensitate dramatică și de o limpezime a sensurilor care i-au adus un bine meritat premiu Palme d'Or, sau **Sângele condorului** (1969) al argentinianului Jorge Sanjinez, un titlu de referință al cinematografului politic. Conceput în stilul reportajelor de televiziune, **Ultima iovitură de machetă** (1967, Cuba) de Manuel Octavio Gómez șochează încă prin îndrăzneala de a relata cu mijloacele camerei video o bătălie istorică din 1668 și prin frumusețea barocă a imaginii.

Cunoștințele publicului nostru despre imensul potențial artistic al cineaștilor latino-americani se cer aduse la zi, căci filmele prezentate în **Săptămâna de la Cinematecă** au deschis apetitul obișnuiților sălii pentru filmele din această zonă. Măcar pentru a arăta că în țările Americii Latine cinematograful ia și alte forme decât pe aceea a seriilor siropoase prezentate obsesiv pe micile noastre ecrane.

Dana DUMA

● **Văduva lui Montiel** de Miguel Littin, ecranizare după Marquez

Institutul Goethe

Werner Schroeter

în șapte ipostaze

Când se vorbește despre „tânărul” sau „noul” film german se menționează câteva nume: Kluge, Fassbinder, Wenders, Schloendorff, Herzog, Von Trotta, Reitz, adăugându-se câteodată și Straub sau Syberberg. Dar o școală atât de puternic afirmată pe plan internațional nu poate sta doar în forța acestor câteva nume. Există alți zeci de creatori care au contribuit la renumele filmului german după 1960. Printre ei se situează la loc de cinste și Werner Schroeter, pe care unii critici l-au numit „geniul nebun”.

Fassbinder scria în 1978: „Mai bine de un deceniu, Werner Schroeter a fost cel mai important, cel mai captivant, cel mai sigur pe mijloacele sale și cel mai convingător cineast german, care va avea un loc al său în istoria cinematografului și pe care l-aș situa, trecând în domeniul literaturii, undeva între Novalis, Lautréamont și Louis-Ferdinand Céline (...) Filmele sale m-au învățat ceva decisiv și în să o spun”. Cu lipsa sa de modeste caracteristici, cineastul adaugă: „În afară de mine și de Schroeter, nu mai cunosc un alt regizor care să alege cu atâta disperare după ceva care să aducă cu dragostea — cea utopică insolentă și, fără idioală, infantilă — și de fiecare dată să se regăsească în fața aceluiași experiențe amare care te fac să eșuezi”.

Wim Wenders spunea și el: „Există în filmele lui Schroeter fraze pe care ai vrea să le reții de cum le auzi. Ai dori ca această senzație să continue, intactă, la nesfârșit”.

Institutul Goethe ne-a prilejuit din nou o mare bucurie cinelfică programând șapte filme ale acestui cineast

● **Zia Idioților** (1982) (Carole Bouquet)

prea puțin cunoscut în România. Am văzut, de exemplu, **Moartea Mariel Malibran** (1971) și **Malina** (1991), apoi absolut remarcabilul **Zia Idioților** (1982). Am putut observa astfel cum formulele cinematografice s-au rafinat, cum Schroeter și-a depășit condiția de „experimentalist” la care unii critici îl osândiseră pe vecie. Singurul regret este că la un astfel de eveniment cinematografic spectatorii nu se înghesuie.

R.M.

Ambasada Poloniei — Institutul francez

Andrzej Zulawski — un naiv?

De multă vreme iubeam filmele lui Andrzej Zulawski. Ele ne aduc în fața ochilor o lume splendidă și îngrozitoare în același timp, frumoasă dar nemiloasă, o lume în care sentimentele au o forță pe care rarori o întâlnim pe ecran, o lume care ascultă doar de legile ei. Cu 11 filme realizate în 25 de ani, Zulawski s-a impus ca un cineast original, care abordează realitatea din cele mai neașteptate unghiuri, rezervând întotdeauna și un spațiu fantasticului, care se strecoară treptat în filmele sale.

Institutul Francez și Ambasada Poloniei ne-au oferit patru din filmele sale — **A treia parte a nopții** (1971), **Diavolul** (1972), **Poseșiune** (1981) și **Nota albas-**

tră (1991) — proiectate în prezența regizorului, a cărui conferință de presă a fost vie, interesantă, și extrem de animată. Zulawski are acea generozitate caracteristică marilor spirite care îl îndeamnă să vorbească mai puțin despre sine și mai mult despre alții. Despre cei pe care îi admiră, pe care îi iubește, despre cei cu care a lucrat.

Într-o discuție avută cu marele cineast, mi-a spus: „Nu-ți dai seama cât de naiv sunt”. Naiv nu mi s-a părut a fi, poate doar în sensul bun al termenului. Acea naivitate care îl face să creadă că spectatorii mai au nevoie de filme despre trăirile și sentimentele noastre profunde.

Rolland MAN

● Andrzej Zulawski

și partenera sa de viață, actrița Sophie Marceau

Televiziune și cinefilie

La înflăcă de filme pe care o alimentează televiziunea prin cablu și posturile particulare, cinefilul trebuie să se ghideze de cele mai multe ori după propriul său fier. Dar există și cazuri fericite.

TVR își structurează tot mai riguros programele de care se ocupă colegele noastre Anca Georgescu, Andreea Raianu, Silvia Borcan, Iosefina Stelli, Mona Mitran, Doina Bunesco. Un întreg spectru de gusturi este acoperit prin emisiuni și rubrici specializate care, în ultimă instanță, se completează reciproc: Telectinemateca și Cinematograful de noapte, Cinematograful de artă și Filmul românesc, Un secol de cinema și mult disputatele seriile, Filmul de vineri și Filmul de duminică. Doar de la începutul anului, la TVR au putut fi urmărite filme de Bergman, Hitchcock, Bunuel, Scolla, Losey, frații Taviani, frații Coen, Mircea Daneliuc, Mircea Verolui, Dan Pița, Stere Gulea; portrete ale vedetelor Greta Garbo, Jean Harlow, Katharine Hepburn, Spencer Tracy, Anthony Hopkins, Jack Nicholson, Bette Davis sau biografii cinematografice ale lui Picasso, Goya, Modigliani, Dali.

Antena 1 și Tele 7 abc au în program lor un mare număr de ore de cinema și nu o dată genericul filmelor de la aceste posturi particulare propune unul sau două nume de interes, ca de exemplu: Joan Fontaine în *O femeie fără scrupule* de Nicholas Ray ori Peter Falk în *Lupătorele* de Robert Aldrich. Ultimul venit între rețelele particulare, PRO TV și-a făcut de asemenea un bun obicei din a prezenta filme importante ale ultimilor ani care nu au intrat în repertoriul cinematografulor românești, dar care continuă să sursă interes. Câteva recente exemple: *Damage* de Louis Malle, *Secretul familiei von Bulow* de Barbet Schroeder, *9 săptămâni și jumătate* de Adrian Lyne.

Inter-arte

Scenografa Nelly Grigoriu-Merola și-a înscris numele pe genericul a peste 50 de filme dintre care *Directorul nostru*, *Pași pe Lună*, *Titanic Vale*, *Serbările galante*, *Răscoala*, *Faust XX*, *Tinerete fără bătrânețe*, *Miri* anulul II, *Veronica*, *Toate pânzele sus*, *Ion*, *Saltimbancil*. Iată că în această vară am fost invitați nu la o premieră cinematografică, ci la Galeria „Căminul Artei”, la vernisajul unei expoziții de acvarelă, cu lucrări prezentate în luna mai și în capitala Italiei.

Sunt peisaje surprinse din unghiuri impresioniste și care imortalizează colțuri mai puțin cunoscute din Veneția și Roma, Ravello și Amalfi suferind un insolit „film” realizat de artistă cu un deosebit rafinament al redării culorilor și, mai ales, al recordării luminii la orele sufletului.

L.C.

REZULTATELE CONCURSULUI CU PREMII organizat de NOUL CINEMA în colaborare cu GUILD FILM ROMÂNIA ediția a VII-a

Dragii noștri concurenți, vă felicităm în primul rând pentru numărul impresionant de răspunsuri exacte. Vă mulțumim aceluia care a răspuns tuturor întrebărilor din chestionarul nostru, ajutându-ne să facem micul nostru sondaj în privința vârstei și profesiunii celor care ne citează. Scrisorile pe care ni le trimiteți în plicurile cu răspunsurile nu sunt și ele de un imens ajutor și încercăm în rândurile de mai jos să dialogăm cu cei care ni le-au adresat.

● Înainte de toate dați-ne voie să observăm că mare parte din scrisori ne comunică impresii ale cititorilor noștri despre filmele văzute la televizor. Înțelegem că tentația numeroșilor titluri oferite de televiziunea prin cablu este mare și că unele pelicule nu se pot vedea decât astfel. Cu toate acestea, părerea noastră rămâne aceeași: adevărata întâlnire cu filmul are loc în sala de cinema.

● Mulțumim pentru vorbele bune: **Nicoleta Năstai** (Baia Mare), **Ștefan Albu** (Slobozia), **Carmen Șerban** (Iasi), **Lucian Stoica** (Scorțeni), **Andreea Medveșan** (Lipova), **Cornelia Haidu** (Sighet), **Nicoleta Soare** (Sighet), **Georgeta Simona Lozincă** (Constanța).

● **Marius Bădea** (Baia Mare) și nouă ne-au plăcut filmele despre care ne scrii. Ai dreptate: Alan Rickman e un actor care merită mai multă atenție.

● **Aurora Stancu** (Oțelu Roșu) îți vom îndeplini dorința foarte curând, într-unul din numerele următoare.

● **Elisa Enciu** (București) Una dintre companiile noastre de distribuție (Media Pictures International) a promis că va aduce la începutul anului pe ecranele din România *Pulp Fiction*. Deocamdată nu s-au ținut de cuvânt. Regretăm și noi, ca și tine, că nu s-a văzut acest film deschizător de drum, mai ales că apar din ce în ce mai multe pelicule care îl citează în mod voluntar sau involuntar.

● **Aurel Popa** (Mediaș) Mulțumim pentru delicioasa scrisoare. Am luat ca pe un semn de prietenie paragrafele confesive. Unele ne-au amuzat teribil. Recunoaștem că ne-a căzut foarte bine fraza în care ne asiguri că „rândurile revistei au darul de a ridica moralul împătimitului de cinema, de a permite evadarea din chingile vieții de zi cu zi”.

● **Luciana Ileana Sima** (Întorsura Buzăului) ne bucurăm că ne citești cu atenție și că urmărești cu atenție personajul repertoriului în filme.

● **Carmelia Stănilă** Mulțumim pentru aprecieri și pentru obiectii. Am mai spus-o și altădată: opțiunea pentru poster va crea întotdeauna tabere pro și contra. Imaginează-ți o dispută cu propria fiică, peste 20—30 de ani, à propos de un poster cu Robert de Niro într-o revistă a mileniului următor.

● **Nicolae Fundățeanu** Ne-a tușat scrisoarea și grija pentru viitorul nostru. Vă mulțumim pentru calcule. Nu vrem să părem ingrați, dar trebuie să vă spunem că le făcusem și noi deja și că suntem gând la gând. Mai aveți puținică răbdare. Totuși, în privința numărului acela gratuit, credem că-l meritați. Îl veți primi la sediul redacției.

● **Cosmin Lupulescu** (Lugoj) Ne face plăcere că avem gusturi comune. Aveți dreptate că „nu tot ce vine din America e prost, dar nici tot ce pleacă din Europa este bun”.

● Cei care ne-au pus întrebări privind biografia și filmografia unor actori sau vor să corespundă pe o anumită temă sunt rugați să urmărească rubrica Fan Club.

Premianții

- Două premii în valoare de 50.000 lei: **VLAD MIHAI ZOB** (București) **ERIKA KOVACS** (Margita)
- Un tricou *Waiting to Exhale*: **DANIELA POPA** (Brașov)
- Un tricou *Broken Arrow*: **IRINA CLAUDIA GRIG** (Bacău)
- O șapcă *Broken Arrow*: **VALENTIN BOSTACA**, București
- Cinci albume *HEAT* (Obsesie): **LUCIAN STOICA** (Scorțeni, jud. Prahova), **COSMIN LUPULESCU** (Lugoj), **ANA ELENA HATEGAN** (Blaj), **AURORA STANCU** (Oțelu Roșu), **CLARA CIOBANU** (Câmpina)
- Volumul „Marilyn, istoria unui asasinat” **KOLEA KURELIUK** (Măreiea Mică, jud. Suceava), **OLIMPIA ROTARU** (Onești), **DANIELA COAJA** (București)
- O insignă *Broken Arrow*/sau *Power Rangers* și un afiș *Broken Arrow*/sau *Fair Game*: **SZAVO VAILE** (Oradea), **SEBASTIAN TIPLEA** (Vaslui), **SIMONA ISABELLA UNGUREANU** (Galați), **CONSTANTIN LUPOAIE** (București), **NICOLETA NASTAI** (Baia Mare), **FLAVIAN UNGUREANU** (Vaslui), **MIHAELA DRĂGAN** (Simeria).

Concurs cu premii organizat de NOUL CINEMA în colaborare cu GUILD FILM ROMÂNIA ediția a opta

Vă propunem un nou concurs în două etape cu referiri, ca de obicei, la filme distribuite de Guild Film România — *Panică la Hotel Majestic*, *Mary Reilly*, *Clubul vrăjitoarelor*, *Invincibilul* și *Fără apărare* și la articole publicate în revista noastră în numerele 6 și 7.

Căștigătorii vor fi recompensați cu obiecte promoționale puse la dispoziție de Guild Film și cu un premiu în valoare de 50.000 lei. Insistăm ca răspunsurile pentru ambele etape să fie trimise în același plic, însoțite de taloanele decupate, până la 20 august (data poștei). Reamintim că trebuie decupat numai talonul, chestionarul putând fi copiat din revistă.

NUMELE

PRENUMELE

PROFESIUNEA

VÂRSTA

ADRESA

TELEFONUL

Etapa a doua

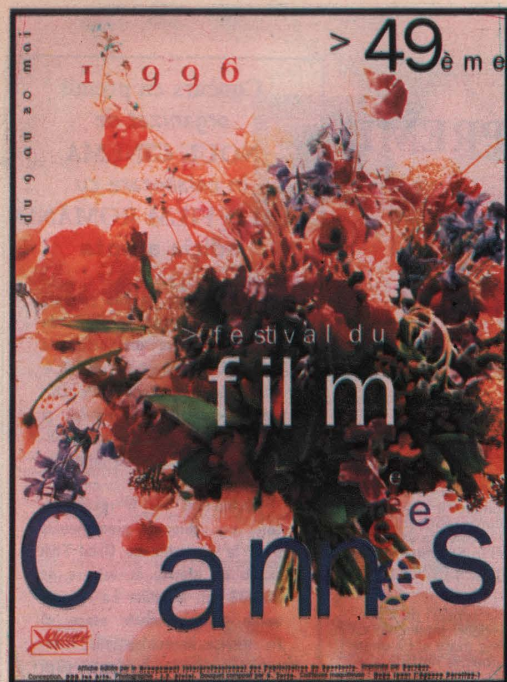
1. Cine a semnat romanul din care s-a inspirat filmul *Mary Reilly*?

2. Ce rol negativ l-a propulsat pe Ralph Fiennes la rangul de vedetă?

3. Cu ce film a participat regizorul Stephen Frears anul acesta la Festivalul de la Cannes?

TALON

2

„Cred că aş fi fost un foarte bun curtean”,

ne-a spus regizorul Patrice Leconte (49 ani şi 14 lungmetraje), venit în cinema după ce îşi făcuse un nume ca ilustrator şi autor de B.D.-uri. Nu i-a fost greu să ne convingă după ce am văzut *Ridicule* (sensul titlului ar fi *Ridicolul care ucide*), maliţios document de la curtea Regelui Soare. Memorialişti din epocă au furnizat scenariului Remi Waterhouse o succulentă materie primă spre a reconstitui lumea curtenilor care, între Secolul luminilor şi Revoluţia fraternităţii egalităţii şi libertăţii ce avea să vină, rămăsese captivă acelor seducătoare, dar sterile jocuri de societate a căror

miză erau adesea destinele politice sau destinele pur şi simplu. Preafrumoase contese (Fanny Ardant), episcopi ambiţioşi (Bernard Giraudeau), marchizi filozofi (Jean Rochefort) sau naivi nobili de ţară (Charles Berling) se îndeletniceau cu „partide” de vorbe de duh practicate cu voluptate şi cinism dând cuvintelor puteri de-a dreptul asatine. Căci un cuvânt putea provoca dizgraţia ireversibilă sau deschide drumul favorurilor regale.

„Ce stupizi sunt oamenii de spirit”,

ii sancţiona Beaumarchais prin replica lui Figaro. „Stupiditatea” lor străluci-

toare a fost pusă în oglinda ecranului cu ironie şi eleganţă de Patrice Leconte care ne-a invitat în acest joc cu plăcere şi inteligenţă.

„Sunt bucuros că am luat premiul pentru scenariu, a fi scenarist este o profesiune, a fi regizor este o stare de dependenţă” a spus regizorul Jacques Audiard (şi coscenarist) parcă pentru a se consola de absenţa altor premii pe care filmul său *Un erou foarte discret* le-ar fi meritat. Le-ar fi meritat nu numai pentru îndrăzneala de a aduce pentru prima dată pe ecran polemica, încă deschisă după o jumătate de secol în viaţa publică franceză, privind meritele şi mistificările Rezistenţei. O impecabilă construcţie scenică pusă în pagină cu o rigoare regizorală fără reţoş şi un erou susţinut cu brio de Mathieu Kassovitz (29 ani), cea mai tânără personalitate a filmului francez, încununat anul trecut cu Premiul de regie la Cannes pentru *Ura*. Entuziasmată de acest film, Jodie Foster s-a angajat să-l lanseze anul trecut în circuitul comercial american. *Ura* a fost elogiat de critica americană şi considerat a fi adus pe marile ecrane noua „cultură a străzii”. Kassovitz a fost în acest an unul dintre favoriţii la premiul de interpretare.

„În viaţă cele mai frumoase clipe sunt cele pe care le inventezi”,

spune eroul cel discret care ni se înfăţişează ca un frate bun al lui Thomas

Premiul de interpretare înmânat

l'impôsteur (George Franju, — 1965, după Jean Cocteau) şi al lui Billy minciunosul (John Schlesinger, — 1963 după Keith Waterhouse). O indestructibilă confrerie peste ani între aceşti eroi hotărâţi a-şi lua revanşa asupra propriului destin.

Crescut de o mamă văduvă, lui Albert, eroul discret, i-a fost inoculat mitul propriului tată ca erou în primul Război mondial. Adolescent, el află însă că tatăl murise pe front, dar nu în luptă ci de ciroză fiind un alcoolic înrăit. Minciuna odată descoperită îl şochează şi apoi îl justifică să-şi falsifice propria biografie. El îşi va fabrica un dosar de luptător în Rezistenţa franceză, ceea ce îi va asigura o senzaţională ascensiune pe scena politică în anii de pace.

„Minciuna ca mascaradă a adevărului”,

cum o definea Byron o găsim şi în al treilea film francez semnat de cineastul de origine chiliană Raoul Ruiz: *Trei vieţi şi o singură moarte*. Eroul acestei odisei intime este interpretat de Marcello Mastroianni. La 71 ani şi după 160 de roluri, actorul italian tezaurează o experienţă de neegalat, care însă nu i-a afectat cătuşi de puţin naturalitatea talentului.

Jocul de-a cuvintele ucigaşe (*Ridicule* de Patrice Leconte cu Fanny Ardant, Jean Rochefort, Bernard Giraudeau)

CONCURS

ediţia a VIII-a

«zid chinezesc» protejeze vulgaritate“

Cinematografia franceză
reprezentată
de cinci filme
apte să afirme
identitatea
culturală europeană

„Este o mare plăcere să fiu mereu altul“

ne spune Mastroianni „este chiar esența profesiunii noastre să schimbăm mereu personalitatea. Minciuna este o latură a fanteziei, iar noi, actorii, suntem niște mincinoși, ceea ce face ca profesiunea noastră să fie teribil de infantilă. De altfel, despre noi se spun tot felul de legende. Și e firesc, doar n-o să se spună despre dentiști. Noi schimbăm mereu viziile, ei doar dinții...“ Nicănu se putea un scenariu mai pe măsura apetitului pentru metamorfoză al lui Mastroianni. O intrigă pirandelliană ne propune trei personaje în căutarea ultimului destin. Mastroianni joacă pentru prima dată alături de fiica sa (și a Catherinei Deneuve) Chiara Mastroianni. „Niciodată nu m-am preocupat să-i dau lecții. Chiara e naturală și simplă. Nu pot s-o învăț nimic. Singurul sfat pe care i l-aș putea da este „gândește-te la ce trebuie să spui și expresia va veni de la sine“. Sunt fericit însă că fiica mea e actriță și îmi va duce numele mai departe“, conchide actorul cu o umbră de nostalgie la timpul care s-a scurs. Să spunem însă că la talentul nativ uriaș al lui Mastroianni, desigur, totul vine de la sine. Rădăcinile sud-americane ale lui Ruiz își spun cuvântul ca în întreaga sa creație. Acum, în calitate de regizor, co-scenarist și dialoghist, ne captivează

cu o „glumă serioasă“, cu o construcție scenică ireproșabilă în care iraționalul coexistă cu raționalul, putând să-și afle chiar o explicație științifică în sindromul M.P.D. (multi personality disorder).

„Am intenționat să fac o mini-antologie a filmelor mele anterioare, într-o formă autoparodică...“

dar pe parcurs am dat uitării ideea; în comentariul său se poate detecta și o sugestie satirică la adresa „tele-novele-

● Minte-mă frumos — Un erou foarte discret de Jacques Audiard cu Mathieu Kassovitz și Sandrine Bonnaire

lor“ sud-americane. Substanța narativă și implicațiile filozofice clasează *Trei vieți* și o singură moarte printre filmele de certă originalitate, rămânând totodată simplu și direct.

Scenariile au fost de altfel punctul fortissim al majorității selecției franceze din competiția oficială. Nu a făcut excepție nici *Hoții* de André Téchiné.

O intrigă polițistă desfășurată pe multiple planuri schițează fundalul social din marile orașe tradiționale franceze (Marsilia, Lyon...) agreate de infuzia arabă. Portrete psihologice studiate pe diferite categorii de vârstă completează tabloul global cu experiențe intime din care nu lipsesc nici noile practici bisexuale. Un datum asumat chiar de Catherine Deneuve în rol de profesoară de filozofie lesbiană. Pentru marea doamnă a filmului francez o întreprindere temerară chiar în contextul Cannes-ului.

Între cele cinci filme franceze din selecția competitivă doar *Cum mi-am disputat viața sexuală* al tânărului Arnaud Desplechin (36 ani) a făcut o notă distonantă. Nu pentru că regizorul nu ar fi dotat pentru profesiunea sa (amintesc că acum patru ani i s-a acordat Camera d'or pentru filmul său de debut *Sentinelă*), dar pentru că nu este capabil să-și ierarhizeze valoric filmul. Subiectul s-ar dori un ironic și auto-ironic comentariu asupra tribulațiilor amoroase de la vârsta primelor iubiri. Incertitudinile personajelor ajung să reflecte chiar confuzia autorului și, în cele trei ore de proiecție, situații și stări se diluează și se repetă. Dacă autorul ar fi avut puterea să-și reducă filmul la maximum două ore, nu ar fi avut decât de câștigat.

Pe exact aceeași temă Eric Rohmer, din vechea gardă, realizează un delicat, sensibil și obiectiv diagnostic în *Poveste de vară*, prezentat la închiderea secțiunii *O anume priver*. Autorul semnează de fapt un al doilea capitol după *Poveste de iarnă* (prezentat la Berlinale '94) exersându-se cu ironie în „disecția“ suferințelor tinerilor îndrăgostiți.

Premiu pentru cea mai bună interpretare masculină a revenit (ex-aequo) tot unui actor francez (Daniel Auteuil) într-un film belgian: *A opta zi* de Jacob Van Dormael (39 ani). Cinci ani după ce a obținut Camera d'or pentru *Toto eroul*, Dormael ne poartă din nou pe aripile fanteziei, privind cotidianul din

unghiul unui tânăr ce suferă de maladia numită mongolism. Privat de putința de a raționa, tânărul se conduce după impulsuri emoționale. Puntea stabilită între o normalitate, și ea compromisă de stresul cotidian, și anormalitate — care invită la spulberarea constrângerilor și implicit la visare — creează un sentiment reconfortant de fraternitate. Pascal Duquenne, interpretul tânărului bolnav este în realitate atins de această maladie. Întâlnirea sa cu regizorul (care l-a distribuit în filmul său de debut *Toto eroul*) a avut loc la o trupă teatrală de handicapați unde Duquenne era actor. Acum el a împărțit premiul de interpretare cu Auteuil. „El m-a ajutat să-mi construiesc altfel rolul“, a declarat Auteuil la ceremonia de premiere, când cei doi laureati au fost ovaționați minute în șir.

O concluzie se impune.

Cinematografia franceză, care în anii din urmă a dat o veritabilă bătaie pentru a opune cinematografului american filmul ca „excepție culturală“, a dovedit că dispune de filme, autori și actori apti să susțină identitatea culturală europeană. Cineaștii italieni au completat și ei paleta acestei identități.

„Fac cinema ca să-mi lămuresc proprile mele dileme“,

spune Nanni Moretti (43 ani) figură-cult a elitei cinematografului italian. Autor printre altele al celui original monolog *Caro Diario* (Premiul de regie, Cannes '94), a revenit acum ca producător și interpret al filmului *A doua oră* semnat de mai tânărul său emul Mimmo Calabrese (40 ani). Pentru a cunoaște mai bine „personajul“—Moretti, ale cărui filme nu au putut fi văzute la noi până acum, notez doar cum și-a numit Compania sa de producție și Cine-clubul său din cartierul Trastevere din Cetatea Eternă: „Sacher“, după prăjitura sa preferată, faimosul tort vienez.

L-am întrebat pe Moretti despre activitatea Sacher-club-ului. Îmi răspunde nu fără orgoliu: „Aici lansăm tinerii cineaști italieni. De pildă Gianni Amelio aici s-a făcut cunoscut pentru prima dată și noi l-am prezentat în premieră *Hoțul de copii*“ (Marele Premiu al juriului, Cannes '92).

Subiectul în care s-a implicat acum Moretti se identifică mai mult cu generația sa decât cu cea a regizorului. Făcând parte din intelectualitatea de stânga a Italiei, Moretti nu-și poate explica cum grupări ce se reclamau a fi de stânga au adus țara în anii '70-'80 în pragul unui război civil prin acțiunile lor teroriste cărora le-au căzut victime oameni politici, inși magistrați, industriali, intelectuali. Pentru a-și elucida această dilemă — după cum se vede fiecare țară își are propriile litigii mo-

(Continuare în pag. 8)

Adina DARIAN

„Nevoia unui «zid chinezesc» care să protejeze frumusețea de vulgaritate“

Pentru o dată criticii au căzut de acord:
a fost cea mai bună selecție din ultimii ani

(Urmare din pag. 7)

rale — Moretti și-a asumat povestea și rolul unui profesor, victima unui atentat cu 12 ani în urmă. Din întâmplare, el identifică pe partizana Brigăzilor roșii care comisese acel delict. Condamnată la 30 de ani închisoare, ea și-a câștigat însă dreptul să lucreze într-o fabrică și să revină seara la penitenciar. Revoltat, profesorul o urmărește. Ajung să se întâlnească, să se cunoască, chiar să se simpatizeze și totuși revolta rămâne. Dar timpul cu umbrele sale dă un alt relief motivației de atunci. Dacă nu iertarea, măcar efortul de a înțelege... **A doua oară** corespunde viziunii lui Antonio Tabucchi (membru în juriu) despre un film bun (vezi nr. 6/96): „Cel ce exprimă intelectualitatea sentimentului și sentimentul intelectualității“. Filmul politic, aflat în avangardă prin cinești italieni încă din anii '60, s-a reorientat în ultimii ani către filosofia politică. O cinematografie de o perpetuă creativitate nu poate omite nici ars poetica.

Identitatea culturală a acestora a fost reprezentată de frații Tavian. Inspirați de romanul lui Goethe „Afinități electice“, cei doi admirabili toscani ne încântă vizual refrizând o psihodramă cu referințe la Dante, Botticelli, Giotto... Isabelle Huppert, Jean-Hugues Anglade, Fabrizio Bentivoglio și Marie Gillain susțin în nota justă cadrilul acestor afinități electice.

Urme fine de afinități electice,

declanșând contradicții între rațiunea sentimentelor și impulsul instinctelor, se pot detecta și în **Frumusețe furată** de Bernardo Bertolucci. Cineastul a revenit să filmeze în Italia după 15 ani de absență. Timp în care a lucrat în China, în deșertul Saharei, în America sau India, numai în țara natală nu, de unde l-au alungat, așa cum repetat o spune: „Corupția și cinismul... Nici nu puteam să-mi închipui atunci câtă dreptate aveam, așa cum a dovedit-o operațiunea „Manni puliti“ declanșată în anii '80. Acum, odată cu rezultatul noller alegeri, sper să asistăm la un nou început“.

Iscodind mereu determinismele social-politice, Bertolucci își propune să cerceteze parcursul tinerilor din anii '60 care și-au revendicat atunci radical dreptul la transparența propriului eu sub stindardul sloganurilor „make love not war“ sau „c'est interdit d'interdire“. Hippies de atunci au azi ceva peste 50 de ani (ca și autorul filmului) și este rândul lor să se confrunte cu mentalitatea tinerilor de azi. Un film subtil, cu conotații arborescente, care dă deplin gir declarației cineastului:

„Mă simt
făcut din cinema.
Uneori cred că filmul
e chiar mai important
decât viața“.

În fraza sa cinematografică am putut detecta influența cineștilor asiatici.

● **Frumusețe furată**, de fapt, tinerețe furată
de Bernardo Bertolucci
cu Jeremy Irons și Liv Tyler

● **Examine de conștiință:**
A doua oară de Mimmo Calopresti
cu Nanni Moretti și Valeria Bruni-Tedeschi

Am dorit să-mi verific această opinie în dialog cu cineastul. Mi-a răspuns: „Ador să-mi găsesc rădăcini peste tot“ și mi-a vorbit de admirația sa pentru Mizoguchi. Ozu, Kurosawa și în special de Satyajit Ray. De fapt curiozitatea mea se justifică în special prin apropierea de stilistica marelui cineast indian.

Tot atât de deosebite cum sunt Europa de America (sau viceversa), dar urmărind o aceeași conectare la o spiritualitate pierdută mi s-au părut a fi **Frumusețe furată** de Sunchaser (Pe urmele soarelui) de Michael Cimino, autorul celui de neuitat **Vânătorul de cerbi**. Apropiat ca vârstă (Bertolucci — 55 ani, Cimino — 53), cei doi cinești reflectă din unghiuri specifice o experiență existențială comună.

Conceput în tradiția americană a road-movie-ului (v. dosarul din nr. 6/96) filmul deschide o largă acodă asupra condiției Americii de azi „în căutare de identitate“, cum spune autorul care deplânge ruptura de tradițiile nativilor americani, ceea ce a dus la „o relație disfuncțională cu natura“. Plecând pentru această continuitate, Cimino observă că: „în ciuda instrumentării doctrinei *politically correct*, la Los Angeles este astăzi o zonă de război interrasial și etnic. Bandlele astfel formate se confruntă armat, iar vârsta medie a criminalității a coborât în ultimii ani de la 15 la 11 ani. Dacă până la 15 ani nu ai trecut prin puscărie ești disprețuit și nimeni nu te ia în seamă. Lucrurile nu stau diferit la Miami sau în unele cartiere din New York“, mi-a spus Cimino care a fost de acord că filmul său vorbește despre „Vietnamul de acasă“. Woody Harrelson, eroul din **Născuți asasini**, apare acum în rolul unui medic luat ostatec de un pacient din penitenciar (Jon Seda se afirmă că noua vedetă a tinerii generații), ce îl conduce în ținutul de origine al străbunilor săi, în deșertul Arizona, în preajma Muntei Magic, încredințat fiind în puterile sale tămăduitoare.

Dialogul cu Cimino prefața parcă discuția ce urma să o am cu Andrei Koncealovski, discuție care s-a prelungit și după „lecția de cinema“ ținută în fața presei.

„La Hollywood
piscinele sunt albastre,
iarba e verde,
telefoanele funcționează
excelent,
dar parcă trăiești
viața de după moarte,

în privința filmului domnește neputința regizorilor în fața mașinii de producție și creația este supusă tiraniei efectelor tehnice“.

Imbrăcat într-o rubască albă și un pantalon de în de aceeași culoare, cel ce a semnat printre altele **Prințul învătător**, **Un cuib de nobili**, **Unchiul Vană**, **Romanța pentru îndrăgostiți**, **Siberiada** (realizată acasă) și **The Runaway Train**, **Maria's Lovers**, (în străinătate) și din nou acasă **Riaba, găina mea**, — s-a

cezlăntuit într-un captivant monolog de două ore (în ciuda prezenței lui Michel Ciment, criticul de la revista „Postif”) despre cinema. Transcriu câteva din opiniile cineastului care continuă să fie pasionat de profesia pe care o face.

„Cine învață pe cine?

Desigur la școală poți învăța cum se face un film, tot așa cum poți învăța dintr-un manual cum se conduce un avion. Dar Arta nu se poate învăța. Cum nu te poți sui la manșa avionului numai după ce ai studiat din carte cum se conduce. Adică poți învăța „limbajul” cinematografic, dar, dacă nu ai nimic de spus, la ce bun... După mine cel mai mult înveți lucrând. Înveți mai ales din erorile tale. De pildă, când am lucrat cu Tarkovski la scenariul pentru *Andrei Rubliov*, am scris 260 pagini. Ne credeam geniali! Am învățat abia pe parcurs cât este de greu să știi să te limitezi. Cred că au trecut șase luni până când să găsim unghiul de abordare al scenariului. Ca de pildă, De Sica în *Hoți de biciclete* sau Fellini la... *Nopțile Cabrieli*. Când încercam să-l analizez cadru cu cadru la masa de montaj, emoția dispărea. Totul părea foarte sărac, căci emoția stă în intensitatea privirii cineastului și a personajului din fața camerei.

Întotdeauna imaginea e mai importantă decât cuvântul, iar imaginea în mișcare e cea care atrage ochiul. La teatru fiecare spectator își poate face propriul montaj, de aceea mai important este textul. La cinema timpul e limitat, nu ai răgazul să contempli. Adevărata soră a filmului este muzica. Ambele arte se dezvoltă în mișcare și au nevoie de pauze. În fine, ca și în muzică, tăcerea poate fi culminația unei tensiuni. Pauzele creează emoție și întârziindu-le provocă suspensul. În film trebuie să păstrezi mereu un spațiu pentru „imaginea”.

Cehov, Fellini, Antonioni și Bresson sunt mereu invocați ca modele. Îi citează pe Bresson când spunea: „Uneori e mai important ceea ce nu se vede decât ceea ce se vede.”

Dacă o piesă este perfectibilă de la un spectacol la altul, filmul odată încheiat nu-l mai poți îmbunătăți. Greșelile rămân. O altă dificultate a filmului față de teatru este nevoia de o finanțare mai substanțială. În plus, așa cum spuneam dramaturgul David Mamet: „Un producător poate înțelege o piesă după două-trei repetiții, dar nu poate înțelege scenariul doar din lectură sa”. Prea pu-

● Ziarista iugoslavă Branka Leconte și semnatura acestor rânduri cu regizorul Andrei Concea

● Michael Cimino ne scrie „Mulțumesc România!”

Sunchaser, de Michael Cimino

Frank
La montagne magique
romania

Avoir tourné coup sur coup *Voyage au bout de l'enfer* et *La Porte du Paradis*, lui a valu l'admiration inconditionnelle des cinéphiles. Chacun de ses films est attendu avec impatience.

ține îl pot vizualiza și firește nu din aceleași unghiuri cu regizorul. Iar filmul e o artă a colaborării, deși scenaristul vede una, iar regizorul alta. Eu spun întotdeauna dacă vrei să lucrezi singur, scrie un roman.

Actorii au nevoie să fie iritați,

uneori ajutați de un pahar, două de vodcă. Când filmam *Siberiada* condițiile atmosferice erau foarte dure, uneori îi ciupeam sau le trăgeam câte o palmă. Actorii sunt precum câinii de vânătoare. Își caută prada. Oricum trebuie să le dai iluzia libertății. De altfel întotdeauna libertatea este o iluzie... Dar ei nu trebuie să se simtă constrânși. Ei trebuie lăudați spre a nu-și pierde încrederea în ei. Există și riscul ca ei să supraliciteze o emoție. Atunci e un dezastru total. Când fac prea mult, credibilitatea dispare. Nu trebuie să uităm însă că odată cu fiecare rol actorii nasc un personaj și ei declanșează emoția”. Aici Concea-lușki se întâlnește cu opinia lui Bertolucci despre actori: „Aleg actorii în funcție de curiozitatea pe care mi-o provoacă; ei sunt cei care mă inspiră; ei transmit adevărul; ei, cei din fața aparatului, declanșează emoția”.

Nu este singura opinie care coincide cu cea a cineastului italian. Concea-lușki spune:

„Cinematograful a fost, ca și noi înșine, otrăvit de televiziune. *Primul învâțător* avea 450 de planuri. Ultimul meu film *Riaba, găina mea* (v. nr. 7/94) are 1700 de planuri. Zburăm odată cu timpul. Azi ne plictisim repede, până și cărțile filozofilor sunt foarte scurte. Pentru mine important rămâne fizic să captez ritmul interior, nu ritmul fizic de la acest sfârșit de mileniu. Din păcate sunt nevoit să remarc însă că bunul gust a murit”.

Bertolucci își încheie conferința de presă spunând: „Cu 20 de ani în urmă aș fi acuzat *Frumusele furate* de evazionism. Azi cred că orice mod prin care ne putem izola de realitatea care ne atacă e valabil. Simt nevoia unui «zid chinezesc» care să protejeze frumusețea, de vulgaritatea care ne agresează”. Ca întotdeauna un mare festival oferă nu doar recompensa dialogului cu imaginile, ci și cu cel al ideilor care reflectă spiritul vremii și starea de spirit a creatorilor față de acesta. Și nu numai a lor.

Adina DARIAN

STAȚIUNEA TINERETULUI COSTINEȘTI BTT

este chiar în aceste zile (23—28 iulie) din nou gazda

FESTIVALULUI DE FILM ȘI TV PENTRU TINERET

Organizat de Centrul Național al Cinematografiei împreună cu Televiziunea Română, Festivalul are 4 secțiuni competitive: film de ficțiune; film documentar; video-clip musical; spot publicitar. Condiția înscrierii a fost ca realizatorii să nu depășească vârsta de 39 ani.

Festivalul include în program și filme în premieră, în afara competiției: *Asfalt Tango* de Nae Caranfil este prezentat în deschiderea festivalului și *Thalassa* de Bogdan Dumitrescu este prezentat în seara de închidere. Cei prezenți vor putea debata condiția actuală a cinematografului într-un

Simpozion, iar televiziunea va participa la primul Târg de filme din cadrul festivalului.

Directorii artistici, cei care au făcut preselecția filmelor, sunt: Irina Margareta Nistor și Laurențiu Damian.

Producătorul executiv al festivalului este ALDACOFILM (director: Cornel Diaconu).

În numărul viitor al revistei noastre veți putea citi ample reportaje semnate de Dana Duma și Irina Coroiu.

Sterge, cu gesturi precise, praful de pe masa din grădina de la Bulbucata. Am venit până aici să-l iau un interviu, pentru că și ea a venit, tocmai de la Paris,

să ne arate ultima ei premieră pariziană, Salve, Regina, un monolog scris și regizat de Virgil Tănase. Un monolog este oricum o încercare severă pentru un actor. A îndrăznit s-o treacă într-o limbă străină. Dublă performanță actoricească. Aici, la Bulbucata însă, acțiunea nu prea se arată. Ioana mi-a prezentat căsuța de țară transformată cu amor și umor în mic paradis terestru, m-am conversat cu doamna fermecătoare care îl este mamă, iar acum mă uit cum șterge praful de pe masa din grădină. E total cufundată în „acțiune”, cu acel talent al ei de a fi intens prezentă, de a se instala într-o stare, într-o situație. E o înzestrare specială, suplimentară talentului actoricesc, care l-a îngăduit să facă, până și din cel mai mărunț personaj o flință a vieții, de ținut minte și de iubit. Regizorii de film — pentru că filmul este, mai ales, sensibil la asemenea prezențe — i-au simțit înzestrarea asta și au „exploatat-o” cu folos. Mircea Daneliuc a fost primul. El a lansat-o... Înainte să devină acțiță a fost poetă. N-a fost niciodată „acțiță” în poezie, mai curând actoria a profitat de flința ei — poetică, indiferent de canalul de comunicare. Era bine instalată într-un statut social sigur, când (stă scris în „Dicționarul 1234 cineaștilor români”), „La începutul anilor '90 se stabilește în Franța... În șase ani a jucat șase roluri pe scenă — Chœur din „Cei șapte din Teba”, Lisa din „Cadavrul viu”, Cleo din „Somnoroasa aventură”, Mme de Merteuil din „Legături primejicioase”, Mme de St-Ange din „Filosofia în budoar” —; a făcut două spectacole de poezie (unul ca „autor total”, adaptare, regie, interpretare); a jucat în trei filme și a scos o carte de versuri, Iarnă clinică. „Pas mai”, cum se zice pe la ei... „Bine-ar fi să plouă... Pământul are nevoie de apă” — spune, și se așază, în fine, la măsura din cerdac. Înțeleg că s-a instalat în starea de interviu. Profit. Cum adică, s-a „stabilit” în Franța?!

E o formulă... Practic, înseamnă că locuiesc și lucrez la Paris, am acolo un soț, dar am o casă și la București, am și o mamă aici, și mai am... „Republica mea” de la Bulbucata... Poate de asta nici nu simt c-am plecat. Eu nu sunt un exilat tipic. Nu am trăit trecerea frontierei cu sentimentul unui gest definitiv. Nu cunosc „termenul”. Chiar corijez pe oricine mă întreabă, acum, dacă m-am întors definitiv. Definitivă e numai moartea... Mă simt, mai degrabă, ca un animal de experiență. Sunt ca Leika, primul câine care a ajuns în spațiu. Mi-am depășit starea de imponderabilitate. Am intrat în alt spațiu. Dar spațiul acela nu e numai Franța. E lumea... Între mine și mine, la ora asta, există un progres enorm. Am un sens mai profund al ideii de toleranță, al situației noastre uman-istorice în lume. Experiența asta m-a restituit mie înșami. Mi-a dat confirmarea că tot ce am simțit și gândit, o viață, există... Societatea noastră, de pildă, accepta greu ideea că cineva poate să facă două-trei lucruri, la fel de bine, în același timp. Trebuia să te hotărăști: ești acțiță sau ești poetă. Faptul că eu făcusem concepție de spectacol sau că lucrasem în televiziune cu Bocăneț, era privit cumva cu îngăduință. Capricii de acțiță... În societatea franceză, tocmai lucrurile astea au avut o importanță enormă. Franța a fost pentru mine o mamă adoptivă care nu m-a certat pentru ce sunt și cum sunt. M-a luat așa cum sunt.

Să joci într-o limbă străină nu e „probă” obligatorie. Cum ai trecut-o? — Ca de obicei... Mie, înaintea de spectacol mi-e frică iar după mi-e rău... Greutățile au fost de limbaj și de intenție. Eu veneam dintr-o disperare, dintr-un „tipă” străine de percepția lor. Veneam dintr-un loc în care multă vreme teatrul a funcționat ca o supapă. Automat, noi devenim „maestri ai decodificărilor”. Încercăm să transmitem alte idei cu vorbele lui Shakespeare, încercăm să suplinim prin gesturi cuvintele „căzute” la cenzură, era o comunicare pătimașă, încălcată. Erau stridențe, pe care însă numai acolo le-am realizat ca atare și a trebuit să mă despart de ele, pentru că nu mai funcționeau. E o altă școală. Sunt bucuroasă că am făcut-o. De fapt, pentru mine acești cinci ani au fost un fel de „post-universitar”. Am făcut, încă o dată, proba tuturor lucrurilor care m-au motivat, o

Portretul lunii

de Eva Sirbu

IOANA

CRĂCIUNESCU

Foto: Victor STROE

„Nimic nu e definitiv...”

*Cifitorilor revistei
Noul Cinema
îmbirea și fidelitatea
Zănei Crăciunescu*

viață. Cinci, pentru că pun la „întâmplător” primul an — cum am ajuns să joc cum s-au legat lucrurile. Dar să-ți asumi să continui drumul, e cu totul altceva. Atunci chiar începi să simți „punctul zero”. Începi să simți nu doar că nu cunoști limba, dar nu cunoști sensibilitatea spectatorului. Nu ai același fond de amintiri cu el și nici parafezele nu vin din același fond emoțional. Iar tu, ca actor, trebuie să atingi punctul emoțional al publicului în fața cârui joci. Trebuie să te pui în „ascultare”. Să-ți auzi sufletul. Cum să-ți cerți, și cum să-ți iubești, dacă nu-ți auzi sufletul?! Așa a trebuit să încep să vorbesc în mai multe limbi nu doar la propriu, dar și sentimental. Cred că e un câștig enorm pentru meseria mea, dar și pentru „călătorul” care sunt. Pentru că, tot

ce am adunat, ca experiență, este „zestrea” mea pe care aș putea să o pun la bătaie, în momentul în care am să mă opresc un pic, să stau mai mult aici, acasă, și să fac ceva... uite, m-aș duce să lucrez la Tg. Mureș. Nu ca acțiță, nu... Aș putea să fac un spectacol acolo. Am fost studentă la Tg. Mureș, am făcut spectacole acolo, am amintiri despre acel teatru, despre Harag... Dar mai ales pentru că — li-am spus — știu să aud mai multe limbi cu sufletul. La Tg. Mureș există o familie de spiritualități diferite, care se pot întâlni și construi, împreună, ceva. E păcat ca ea să fie „spartă” de prostii mănușuri ai ideilor... Dar mi-ar plăcea la fel de mult să fac un spectacol la Sighișoara. În stradă. Sighișoara e un „decor” fabulos...

— Filmul nu intră în proiectele tale? N-ai dori să faci film, ca acțiță?

— Nu am decât proiecte care depind de mine. Să faci film, ca acțiță, înseamnă să fii dorită, preferată, să ți se propună. Deci, nu depinde de mine. Soțul meu, Tudor Potra, care e regizor de film, cum știi, a scris un scenariu în care aș avea și eu un rol. Mai trăim, mai vedem... Filmul, însă, a jucat un rol important în viața mea. M-a „urmărit” chiar și la Paris. Jucam în *Cadavrul viu* când am primit „Premiul de interpretare feminină”, la Festivalul de la Amiens, pentru *Ani din La capătul liniei*. Nu m-am putut duce să-l iau, jucam, seară de seară, dar s-a scris în presă și, dintr-o dată m-am simțit mult mai bine. M-am simțit importantă... Peste un an, filmul făcut în Guineea — în care am jucat un rol de româncă, firește! — a fost selecționat pentru Amiens și am fost invitată să înnănez „Premiul de interpretare feminină” din acel an. Abia atunci am realizat, din aplauzele sălii, ce mare succes avusese filmul lui Dinu Tănase acolo... Sigur că, la tipul de acțiță care sunt, și la tipul meu de sensibilitate, filmul îmi „vine” cel mai bine. Am fost și răsfățată de filmul românesc, recunosc. Dar în Franța, spre deosebire de rolurile de teatru, care au fost mult peste ce făcusem eu aici, calitativ vorbind, rolurile de film n-au fost la înălțimea celor făcute acasă... Pentru cineva care a gustat din „tort”, o felioară nu ajunge... Sunt și la o formă de maturitate la care nu mai pot să mă mulțumesc cu puțin. Nu mai pot — nu mai știu — face pașii actorului... Ar trebui să mă am o viață. Cred că se poate. Există roluri pentru toate vârstele și toate întâmplările. Chiar faptul că m-am maturizat îmi deschide calea spre altă categorie de roluri. Spre acele altceva de care am atâtă nevoie... Filmul rămâne deocamdată un vis pe care nu pot să mi-l apropiu în minutul în care aș vrea eu... Mă doare, dar cred că am să supraviețuiesc. Am devenit foarte rezistentă. Anormal de rezistentă... Iar ce mi se întâmplă mie de șase ani încoace, m-a învățat că pot să fiu mult decât o acțiță. Pot să fiu un om de artă. De altfel, ca studentă, fugeam de la clasa de actorie — clasă bună, cu Moni Ghețler și Zoe Anghel Stanca profesori — la clasa de regie, unde predau Esrig și Penculescu... Ar fi trebuit să fac regie, nu actorie. Eroarea mea a fost din grabă. O grabă care venea dintr-un cumul enorm de lucruri pe care vroiam să le exprim, și mi se părea atunci că numai actorul poate transmite și, mai ales, simți în imediat, cum este receptat. După care m-am trezit că, de fapt, eu trebuia să fiu un executant, uneori în niște mecanisme care nu doreau, nici pe departe, să comunice ce aveam eu de comunicat. Și că trebuie chiar să fiu atentă ca nu cumva să bruiez, să „otrăvesc” mesajul...

— Niciodată n-am simțit că ai fi „un executant”. Nici măcar la debut — „vorbesc de film” — în „Ediție specială”...

— Mult n-aș simțit... După „Ediție specială” am luat și Premiul de interpretare și am avut cronici excepționale. Dar debutul nu e măsura. Nu primul rol sau prima carte îți dau statutul, ci al doilea. Acela te consolidează, și aici am avut noroc. Foarte repede după debut mi s-a dat să joc Ana în filmul lui Mircea Mureșan, *Ion...* Și era total altceva. Întotdeauna am dorit și am încercat să-mi largesc gama. Să mă îndepărtiez cât mai mult posibil de mine... Adevărul este că pe mine experiența de film m-a îmbogățit și ca acțiță de teatru. Tin minte, după prima zi de filmare în exterior, când m-am întors, seara, să joc pe scenă, am realizat, dintr-o dată ce constrângere înseamnă decorul. Cel trei pereți înțegăli cu un al patrulea, care e sala. Din seara aceea eu nu am mai jucat în decor. Am început să mă comport pe scenă, ca afară. Într-o pădure. Pe un drum... Experiența de la Paris mi-a dat exact impresia asta: că nu mai sunt între pereții unui decor. Mă pot mișca în libertate... Iar faptul că m-am îndepărtat de „decorul” știu, m-a ajutat să mă apropiu, pe alte căi, de înțelesul mai bun al lucrurilor. Practic, am recăștigat o meserie pe care o iubeam enorm, dar acum o înțeleg mai bine, pentru că mi-am reconfirmat pasiunea pentru ea, și am recăștigat o Românie, pe care o iubesc atât, pentru că o înțeleg altfel. Mai bine...

După ce am văzut Salve, Regina și eu am înțeles mai bine ce înseamnă să vorbești mai multe limbi, cu sufletul... Înseamnă să te simți la tine acasă oriunde pe lume.

CÂTEVA CUVINTE DESPRE «UMBRĂ»

Suntem bucuroși să găzduim în paginile revistei noastre, pe parcursul a câteva numere, fragmente din cursurile ținute de Sergiu Huzum la Academia de Teatru și Film din București în aprilie—mai 1996, spre a introduce pe cititorii noștri în tainele imaginii cinematografice.

Să începem cu o banalitate: Umbra este consecința luminii. Deci cu cât vor fi mai multe surse de lumină pe un platou (interior sau exterior, de zi sau de noapte), cu atât vom avea mai multe umbre.

Umbrele pot fi lăsate fie de obiectele interpușe pe traseul razelor de lumină, conturul acestor obiecte sub formă de siluetă fiind proiectat pe subiectul filmării (personaj, decor etc.), fie de subiectul filmării înșiși, în cazul în care acesta are un relief pronunțat.

Umbra poate fi clară, adică transparentă, densă, sau chiar opacă. Uneori ea poate fi atât de fină încât devine aproape imperceptibilă ochiului omenesc. O umbră într-o fotografie este mult mai ușor sesizabilă decât o umbră în aceeași imagine, dar de film. Problema e a timpului de analiză necesar pentru înțelegerea fie a mișcărilor din cadru, fie a cadrului înșiși. Așa se explică de ce în film, anumite planuri prost sau foarte prost iluminate, cu umbre și greșeli de tot soiul, pot trece aproape neobservate. În anumite situații, densitatea umbrei poate determina calitatea contrastului imaginii. Umbra poate fi gri sau neagră în funcție de intensitatea luminii ambiante care i se suprapune. Ea poate fi și colorată. În unele emisiuni de varietăți de exemplu, dacă privim solul platoului unde are loc emisiunea, putem constata că umbra lăsată poate avea două culori: una caldă pe de o parte, și decalată o nuanță rece. De multe ori, jocul acesta cu tot felul de umbre colorate, face parte din inventarul posibilităților artistice ale directorului de fotografie.

Din punct de vedere al dramaturgiei imaginii, umbra poate fi: „jenantă” sau „plăcută”.

Problema înlăturării umbrelor jenante a obsedat, în ultimii douăzeci de ani, mai toți directorii de fotografie, deoarece în marea lor majoritate erau veniți la televiziune din cinema. În cinema s-a lucrat până de curând cu un aparat de luat vederi dintr-un singur ax, lumina fiind arătată special pentru acest unghi. În televiziune, din pricina folosirii concomitente a trei, patru, sau uneori cinci camere de luat vederi, nu pot fi obți-

nute imagini satisfăcătoare în lumina instalată pentru o singură direcție, cu atât mai mult cu cât aceste axe sunt despărțite între ele uneori până la 180°.

Concomitent cu această luptă a directorilor de fotografie cu ei înșiși pentru obținerea celor mai perfecte iluminări posibile din patru sau cinci direcții diferite, fabricanții de proiectoare au început să se preocupe de perfecționarea și inventarea a tot soiul de corpuri de iluminat asigurând imaginii fără umbre jenante, adică într-o lumină uniformă și

difuză. Astfel au apărut proiectoarele de „ambianță”, nepoții sau strănepoții celor de la începutul secolului, dinaintea apariției proiectoarelor cu lentila „Fresnel”.

Dar să revenim la „umbră”, la cealaltă, la cea „plăcută”. Grație ei a apărut în pictură la începutul expresiei de „clar-obscur”, o tehnică utilizată în peisaj, în imaginile de interior, dar mai ales în portret. Ce înseamnă aceasta? Aceasta înseamnă că într-o compoziție vizuală (oricare ar fi ea, pictură, gravură, desen, fotografie sau imagine de film), raportul dintre lumină și consecința ei, umbra, determină aspectul general al lucrării, dramatismul ei, contrastul ei, sugerarea reliefului precum și a profunzimii operei.

Termenul a apărut în Italia: „chiaroscuro” — clar-obscur — în pictură, unde Leonardo da Vinci (1452—1519) cu „Fecioara printre stânci” sau cu „Cina cea de taină” sau „Buna Vestire” și Giorgione (1477—1510) cu „Concert câmpesc” sau cu „Furtuna” au fost precursorii. Chiaroscuro-ul a fost dezvoltat de Correggio (1489—1534) — „Leda”

tură, dar inventând încet, încet o tehnică specială. Așa s-a născut epoca de aur a fotografiei alb-negru, situată din punct de vedere istoric între cele două războaie, o perioadă în care marii maestri au fost americani. Același lucru s-a petrecut și în film, unde imaginea alb-negru a fost dusă la apogeu tot în Statele Unite. După numai câteva

de dependență față de urât pe care privitorul să-l considere frumos deoarece îl privește de prea multă vreme, în pictură, în fotografie, la cinema, dar mai ales la televizor. Festivalul de umbre pe care ni-l servește de dimineață până seara televizorul a devenit robinet de apă caldă, robinet pe care îl deschizi dimineața și uneori uiți să-l închizi

Bunul gust își are legile sale

proiecții de filme americane din aceste decenii extrem de fecunde, reușim să ne dăm seama și să înțelegem perfect rolul umbrei și al luminii, adică al clarului-obscur.

Până acum am vorbit pe scurt de istoria umbrelor precum și de valoarea ei estetică, în calitate de suport al frumosului. Dar „umbră” poate să stărnească și dezgust, să perversifice frumosul, transformându-l în urât. Mai mult chiar, ea poate crea o stare de obișnuință și

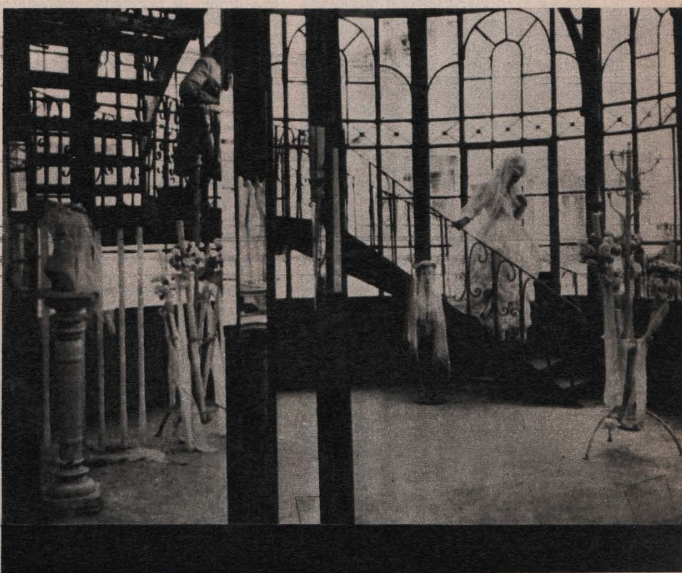
seara, lăsându-l să picure în neștre imagini pe care nu le mai analizezi conștient. Imagini în care o serie de fete tinere și frumoase (acasă la mama lor) apar cu câte trei, patru nasuri, unele drepte, altele corioate, altele largi și groase sau subțiri, acționate cu ochii întinși, ascunși înăuntrul unor orbite inexpresive. Această avalanșă devine un fel de drog, determinând ridicarea mediocrității, a vulgarității și a urâtului la rang de principiu al perfecțiunii așa-zisului nostru sistem de luat vederi. Obișnuința devine dependență față de astfel de imagini, în care incultura operatorului și lipsa de profesionalitate în ordonarea și organizarea luminilor de filmare determină acceptări și chiar necesități la privitorul lipsit adesea de criterii. Din când în când și din ce în ce mai puțin, ne întrebăm în fața unor astfel de planuri: „De ce atâtea nasuri?”, „De ce fata aceasta nu mai are ochi?”. Răspunsul este la mîntea oricui: atâtea nasuri, câte proiectoare! Uneori fata nu are ochi, în schimb are barbă, pentru că proiectorul este plasat prea sus, iar arcadele lasă umbre pe ochi și bărbia umbre pe gât. Asta îmi aduce aminte un citat de pe unul din pereții claselor primare, tipărit cu litere mari, aurii, cred că de Casa Școalelor: „Nu-l frumos ce-l frumos, e frumos ce-mi place mie!”. Cu toate că sfatul și concluzia de pe perete erau că în materie de frumos nu trebuie să ai criterii, bunul gust își are legile sale, iar tehnica aplicării se învață.

Sergiu HUZUM

● **Duminică la ora 6 (1968)**
Imaginea: Sergiu Huzum
Regia: Lucian Pintilie

sau „Jupiter și Io” — și practicat, fiind dus la perfecțiune, de Titian (1490—1576) — „Amor sacru și Amor profan” sau „Venus din Urbino” — apoi de Caravaggio (1573—1610) cu — „Moartea Fecioarei” precum și cu „David și capul lui Goliat”. Această tehnică s-a extins și în Spania. Velasquez (1599—1660), de exemplu, o aplică în tablourile „Infanta Maria-Tereza” sau „Venus în oglindă”, precum și în

Atâtea nasuri câte proiectoare!

nute imagini satisfăcătoare în lumina instalată pentru o singură direcție, cu atât mai mult cu cât aceste axe sunt despărțite între ele uneori până la 180°.

Concomitent cu această luptă a directorilor de fotografie cu ei înșiși pentru obținerea celor mai perfecte iluminări posibile din patru sau cinci direcții diferite, fabricanții de proiectoare au început să se preocupe de perfecționarea și inventarea a tot soiul de corpuri de iluminat asigurând imaginii fără umbre jenante, adică într-o lumină uniformă și

Olanda la Rembrandt (1606—1669) în „Lecția de anatomie a profesorului Tulp”, sau în „Rondul de noapte”, tablou care a fost deteriorat printr-un act de vandalism în 1990 la Rijksmuseum din Amsterdam.

În fotografie, odată cu apariția unor straturi sensibile destul de rapide pentru a permite instantaneul, artistul plastic intruchipat în fotograf a început și el să descopere efectele de lumină, copind la început clarul-obscur-ul din pic-

Meg Ryan

CÂND UN BĂRBAT IUBEȘTE O FEMEIE

Romanță aspră

Un film ce poartă titlul unui cântec de un sentimentalism dezlanțuit nu poate fi decât unul romantic, chiar dacă abordează o temă atât de dificilă ca aceea a alcoolismului. Povestea unui mare amor ascunde printre faldurile sale mătăsoase și pastelate povestea sumbră a

unui caz de dependență etilică rezolvat nu atât cu mijloace terapeutice sofisticate cât cu o mare doză de iubire conjugată și filială.

Regizorul Luis Mandoki reușește să

atenueze tezismul scenariului recurând la un admirabil registru de nuanțe: există tensiune și duritate în momentele de confruntare dintre cei doi soți, delicatețe și tandrețe în relații dintre copii și mama lor supusă drastice cure de dezalcoolizare. Constatăm că învelișul diafan al poveștii disimulează adevăruri amare despre gravitatea de gradării unei familii americane aparent fericite. Succesul material și profesional al protagoniștilor (el — pilot, ea — consilier într-un colegiu) nu reușește să dezamorseze criza interioară profundă care o face pe eroină să bea câteva pahare de votcă ori de câte ori se confruntă cu un angajament social. Toleranța fără limită a soțului cu vocație de martir (atașant Andy Garcia în rolul lui) nu ajută nici ea la înțelegerea și depășirea problemei.

Intervenția personalului medical calificat ilustrată în pasajele cvasi-documentare ale tratamentelor de la „alcoolicilor anonimi” este, cinematografic vorbind, destul de didactic inserată, dar compensată de calitatea recitalurilor actoricești (convingătoare Meg Ryan în primul său rol cu adevărat dramatic).

Dincolo de farmecul poveștii de dragoste cu doi protagoniști atrăgători, încercarea de a exorciza demonii care fac dintr-o mamă model una alcoolică este un proces descris cu suspans de filmul lui Luis Mandoki, o melodramă fără excese de sentimentalism. O peliculă care se vede dar și se ascultă cu plăcere, căci sloganul lui Percy Sledge „When a man loves a woman” e numai unul dintre hit-urile citate.

Dana DUMA

When a Man Loves a Woman • Producție: S.U.A., 1994 Touchstone Pictures • Regia: Luis Mandoki • Scenariul: Ronald Bass, Al Franken • Imaginea: Lajos Koltai • Cu: Andy Garcia, Meg Ryan, Ellen Burstyn, Tina Majorino • Distribuit de: Buena Vista International / România Film

Drame de familie

ÎNAINTE

Două feluri

de a salva adevărul

ȘI DUPĂ

Barbet Schroeder își consolidează cu acest nou film reputația de analist al cazurilor judiciare complicate. După *Misterul von Bülow* (1990) inspirat de un fapt divers intens mediatizat, iată-l acum ocupându-se de investigarea unei crime care provoacă dezbateri furtivoase nu numai în barou, ci mai ales în sânul familiei acuzatului, un băiat de 17 ani. Ca și în prima peliculă citată, studiul asupra comportamentului uman în situații limită îl fascinează mai mult decât pista detectivă.

Regizorul a avut șansa asocierii cu un scenarist care vibrează și el intens la această temă: Ted Tally, câștigătorul unui Oscar pentru adaptarea pentru ecran a *Tăcerii miilor* (1992). Acum el pornește de la un alt roman de succes, „Înainte și după” de Rosellen Brown, a cărui substanță este modelată cinematic în bună tradiție clasică.

Cum ar reacționa o familie normală la auzul vestii că fiul încă adolescent este acuzat de crimă? Probabil că părinții ar face exact ca cei din filmul lui Schroeder: ar fi siguri de nevinovăția copilului lor și ar face tot ce le stă în putință ca să-l apere. Și ar începe, ca și el, să-l caute dacă acesta se ascunde. După primul șoc și după primele căutări febrile, comportamentul celor doi începe să se nuanțeze și să se diferențieze, ceea ce se datorează în bună măsură și inspirației distribuției. Tatăl (Liam Neeson) un sculptor puternic și protector cu ai săi, distruge orice probă ar putea servi acuzării, se răstește la poliști și la ziaristi care pândesc în fața casei, hotărât să facă tot ce-i stă în putință pentru a dovedi că feciorul lui e nevinovat. Absolut orice. Mama (Meryl Streep) medic pediatru foarte apreciat, tremură pentru viața băiatului atunci când el se ascunde, îl primește afectuos când el revine și ar face și ea orice i s-ar cere pentru a-l salva, numai să nu fie nevoită să mintă.

Din confruntarea celor două concepții diferite asupra noțiunii de salvare se naște un conflict care ne face să meditam asupra relativității adevărului și a neputinței de a separa cu fermitate binele de rău. Așa cum ne așteptam într-un film de Schroeder, avocatul are un rol decisiv în tramă și e un personaj complex și imprevizibil. Alfredo Molina se simte excelent în acest rol, portretizând un tip ambițios și vital obișnuit să câștige ușor și să manipuleze oamenii și probele.

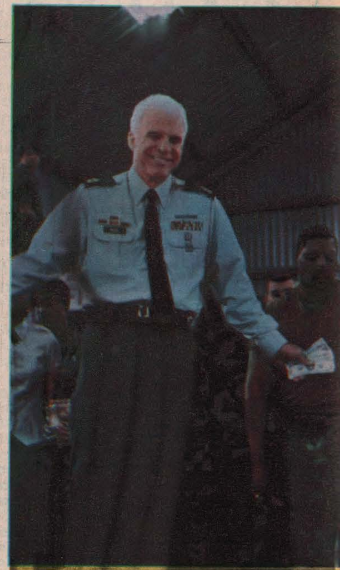
Meryl Streep a mai jucat roluri de mamă în:

- **Kramer contra Kramer** (1979) de Robert Benton
- **Sophie's Choice** (1982) de Alan J. Pakula
- **She Devil** (1989) de Susan Seidelman
- **Un strigăt în noapte** (1989) de Fred Schepisi
- **Răul ucigaș** (1994) de Curt Hanson
- **Podurile din Madison County** (1995) de Clint Eastwood

Meryl Streep și Liam Neeson

SERGEANT

Steve Martin

Comedii...

SPIONUL

Dacă ai bani suficienți să-i investești în producția filmului, poți fi star și la vârsta pensionării, n-are importanță îți cânești părul doar pentru prolog, îți iei cascadori abili și un regizor cât de mo-

Leslie Nielsen

dest, dar dispus să trudească pentru a te pune „în valoare”.

Dacă ai curaj, ataci frontal, recurgând la imbatabila parodie care-ți oferă de-a

BILKO

Protagonistul acestei comedii cazonă pare, dacă nu fratele, măcar vărul celui din *Invincibilul* (vezi cronica alăturată). Cineva ar putea să scrie un studiu despre recenta modă a filmelor care ridiculizează strictețea militară și-i dezoarează pe purtătorii uniformei celei mai temute armate din lume. Ele sunt probabil o compensație târzie a sutei de pelicule în care aceeași US Army e glorificată pentru bravura și imbatabila ei disciplină.

Despre haosul voios dintr-o unitate de tanchiști e vorba, deci, în *Sergentul Bilko*, scopul fiind nu atât ironizarea moravurilor militare (rivalitățile între gradați, neseriozitatea recrutilor) cât jalonarea unui cadru prienic pentru un recital Steve Martin. Sergentul cartofor, afemeiat, smecher și chiuilangiu intru-chipat de el are destule șanse să amuze publicul cu grimasele și gesturile sale intempestive. Mai stăpânit decât Jim Carrey, dar din aceeași familie a „oamenilor de gumă” actorul (*Tatăl miresel, Poveste din Los Angeles*) e un comic foarte bine cotoat la el acasă. Rămâne de văzut dacă și la noi el poate conta pe un număr considerabil de suporteri.

Dana DUMA

Sgt. Bilko • Producție: S.U.A. 1994
 Brian Grazer Production/Mary Mc Laglen • Regia: Jonathan Lynn • Scenariu: Andy Breckman • Imaginea: Peter Sova • Cu: Steve Martin, Dan Aykroyd, Phil Hartman • Distribuit de: Media Pictures International

da ↓ Comedii... nu

Parodie la vârsta a treia
DANDANA

gata situații deja atât de populare încât s-ar putea ca doar invocându-le să strălucești și tu, iluminat de mirajul lor. Fiind — pe deasupra — și scutit de... ironii căci te afli doar pe terenul caricaturii!

Dacă vrei să ții pasul și cu „actualitatea politică”, îți alegi drept antagonist un erou cu profil brejnevian pe care-l tolerezi doar fiindcă trebuie să ai un pretext de „conflict”. Realitatea însă, din păcate, s-ar putea să te infirme în mod dramatic.

Vedeta în cauză este Leslie Nielsen (pe care concomitent Mel Brooks l-a „văzut” în... *Dracula*). El este actorul ce s-a încumetat să se compare rând pe rând și deodată cu elegantul Steed, dar și cu șarmantul Bond, cu sentimentalul Butch Cassidy ori cu temerarul Rambo, imitându-l cu aceeași dezinvoltură pe Travolta, cel din *Pulp Fiction* sau chiar pe Whoopi Goldberg, cea din *Sister Act* ori din *Made in America* etc.

Dacă cinefilul e dispus să facă abstracție de unele glume de prost gust sau de mai puțin inspiratele citate din *Singur acasă* ori *Jurassic Park*, depistarea „surselor” s-ar putea să-i furnizeze totuși o viziune agreabilă...

I.C.

Spy Hard • Producție: S.U.A. 1996 Hollywood Pictures • Regia: Rick Friedberg • Scenariu: Rick Friedberg, Dick Chudnow, Jason Friedberg, Aaron Seltzer • Imaginea: John R. Leonetti • Cu: Leslie Nielsen, Nicolette Sheridan, Charles Durning, Barry Bostwick • Distribuit de: Buena Vista International / România Film

INVINCIBILUL

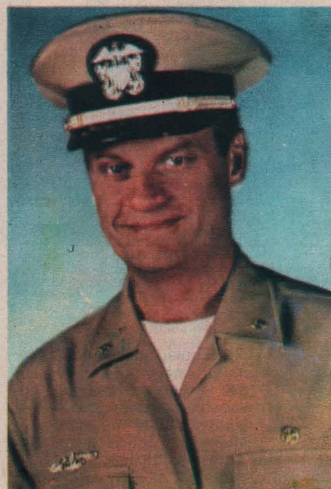
Insubordonare comică

O comedie despre non-conformism în marina americană: comandantul de submarin contra prostiei galonate. La începutul filmului, ofițerul extravagant și lunatic (Kelsey Grammer) își așteaptă prima comandă importantă, dar la intervenția unui general-intrigant (Bruce Dern) el e binecuvântat de amiralul echidistant, dar farsor (Rip Torn) cu un submarin hărbuit din preistoria marinei și cu un echipaj de ipochimeni. Farsa decurge din peripecțiile prin care „epava” nearătoasă vine de hac la exercițiile militare mândriei flote U.S. — un submarin nuclear lustruit, nichelat și multicolor ca un pom de Crăciun. Mă așteptam la o parodie a clișeeilor thriller-ului tehnologic care să șarjeze automatismele genului; și filmul avea la dispoziție două ținte minunate: administrația navală și „gadget”-ul tehnologic. Dar filmul lui David S. Ward (în 1973 scenarist oscarizat pentru *Caceaima*) e lipsit de insolentă satirică; scenariul are colții tociți. Personajele care par a avea ceva sevă sunt neînchegate sau malformate: Harry Dean Stanton în rolul șefului-mașinist are o carcasă uzată de lup de mare, voce dogită și e atât de pitoresc, încât și-ar găsi locul într-un echipaj din romanele lui Melville. Pare mereu pe punctul de a face un număr spumos, dar e neglijat. Iar Rip Torn (care și-a făcut debutul în regia lui Elia Kazan

cu *Baby Doll*), într-o dispoziție de zile mari, cu sprâncenele sale în accent circumflex, pare un satir bătrân, dar îi lipsește un dialog bun de comedie. În rest, tipologiile par compilate din comedii ale trecutului (întregul grup pare o variantă submarină a celui din *Police Academy*). Scenariul include totuși câteva idei savuroase și filmul e cu siguranță amuzant, dar e o diversivă minoră și cam lipsită de ritm. De multe ori camera de filmat rătăcește prin cadru fără a găsi gașul, iar alături gașul nu ia foc. Filmul nu are siguranța tușei care în definitiv marchează distincția între hohotul de râs întâmplător și stilul comic. Și îi mai lipsește ceva: un dram de nebulie. Kelsey Grammer (care vine din serialul de televiziune *Cheers* și are aerul unui imitator de Jack Nicholson) e prea reținut. Pentru un rol de excentric care joacă golf pe puntea submarinului și se visează pirat, e lipsit de aură histrionică.

Andrei GORZO

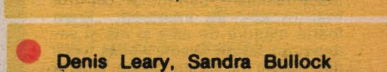
Down Periscope • Producție: SUA 1996. Twentieth Century Fox • Regia: David S. Ward • Scenariu: Hugh Wilson, Andrew Kurtzman, Elliot Wald după o idee de Hugh Wilson • Imaginea: Victor Hammer • Cu: Kelsey Grammer, Lauren Holly, Bruce Dern, Harry Dean Stanton, Rob Schneider, Rip Torn • Distribuit de: Guild Film România

Kelsey Grammer

Nathan Lane, Robin Williams

Denis Leary, Sandra Bullock

↑ Comedii... da

↓ Comedii... nu

CABARET

Homofobie?

ÎN FAMILIE

In cei peste douăzeci de ani câți au trecut din 1973, când actorul și regizorul parizian Jean Poiret aducea pe scena Teatrului Palais Royal comedia „La Cage aux folles/ Colivia nebunelor” (din 1992 și în repertoriul Teatrului de Comedie din București), miza subiectului s-a banalizat. Mariajul între

The Birdcage • Producție: SUA 1995 • Regia: Mike Nichols • Scenariu: Elaine May după piesa lui Jean Poiret • Imaginea: Emmanuel Lubezki • Cu: Robin Williams, Nathan Lane, Gene Hackman, Hank Azaria, Diane Wiest, Christine Baranski • Distribuit de: Media Pictures International

homosexuali a intrat în cotidian aproape, iar în mod sigur arsenalul comediei bulevardiere de succes care a determinat translația pe ecran (în trei runde: 1978 — *La cage aux folles I*, 1981 — *idem II* — regia ambelor Edouardo Molinaro, 1986 — *idem III* — regia Georges Lautner, protagoniști Ugo Tognazzi și Michel Serrault), nu mai poate susține a *crazy comedy* de sfârșit de mileniu.

(Continuare în pag. 16)

Irina COROIU

INIMI

Bonnie și Clyde '90

FURATE

Bonnie și Clyde rămâne, pentru mine, filmul de referință din seria celor ce narează aventurile unui cuplu în afara legii (cele scrise și bătute în cuie, nu neapărat celei morale). *Stolen Hearts* nu este decât o palidă și de serie relucrare a temei clasice. Sandra Bullock și Denis Leary se străduiesc să imprumute ceva din inocența teribilistă a lui Faye Dunaway și Warren Beatty, dar vremurile sunt altele... Departe de personalitățile inimitabile ale gangsterilor anilor '30, Frank și Rosy sunt eroi de duzină. Simpatice, dar asemenea multor alora. Relația celor doi tineri care fură un tablou celebru (o „Odălescă” de Matisse) fără a-și ști valoarea, pentru a face rost de bani se conturează pe latura comică. Inversarea rolurilor clasice bărbat-femeie este cea care produce situații comice. Rosy (Sandra Bullock) este

cea care reușește cu inteligență, să descurce toate situațiile, pe când partenerul ei, Frank (Denis Leary) nu este decât un incurcă-lume. Dacă Rosy nu trăiește, precum Bonnie, într-o epocă feministă, ea este cea care pune probleme morale și le dezbate (relația lor, viitorul, posibilitatea apariției unui copil...). Sex-appeal-ul Sandrei Bullock, amestecat cu verva ei comică dau savoare nu numai discuțiilor moralizatoare, ci întregului film, salvându-l de la mediocritate totală.

Iaromira POPOVICI

Stolen Hearts • Producție: S.U.A., 1995 • Regia: Bill Bennett • Scenariu: Denis Leary, Mike Armstrong • Cu: Denis Leary, Sandra Bullock • Distribuit de: Ecran XXI

SHUE ELISABETH

Mike Figgis, regizorul filmului *Leaving Las Vegas* își prezenta astfel vedeta feminină: „Are o vulnerabilitate pe care multe alte actrițe o au, dar nu știu cum s-o folosească. În plus, este frumoasă și sexy. I-am propus rolul înainte de a-l contacta pe Nicolas Cage și fără să-i cer să dea o probă. Lucrul acesta i-a uimit

„Rolul din Leaving Las Vegas m-a făcut să simt că timpul vine în întâmpinarea mea“.

profiluri

„Personajul Sera m-a învățat gustul victoriei“.

„La 6 ani mă credeam un fel de Orson Welles feminin“.

pe cei de la Hollywood unde, se știe, rolurile principale feminine în filme „grele“ se dau unor nume mari.“ Vedeta lui Mike Figgis se numește Elisabeth Shue.

Născută în 1964, la South Orange, New Jersey, Elisabeth Shue și-a dorit de mică să devină actriță. „Chiar dacă nu știam eu prea bine la 5-6 ani cu ce se mănâncă meseria asta, instinctiv simteam că sunt făcută pentru ea.“ La zece ani a scris și regizat singură o mică piesă de teatru, obligându-și toată familia — părinții și cei trei frați — să-i fie interpreți. „Eram foarte mândră de asta și mă și vedeam un fel de Orson Welles feminin. Știam la vârsta aceea cine a fost el pentru că tatăl meu era un admirator fără rezerve al celebrului regizor“. Cățiva ani mai târziu, Elisabeth uita de „prima dragoste“ și, conform tradiției — tatăl ei era avocat pledant — se hotărâ să urmeze o carieră juridică. „Privind acum înapoi, îmi dau seama că, de fapt, nici un moment nu mi-am dorit cu adevărat să fiu avocat. Cred că, pur și simplu, m-am lăsat dusă de val. În plus, nu vroiam să-l dezamăgesc pe tata care spunea că dintre cei patru copii ai lui doar „blonduța“, cum îi plăcea să mă alinte, era suficient de serioasă încât să poată ajunge în barou“. „Blonduța“ a urmat doi ani la Wellesley College și apoi s-a transferat la Harvard unde a fost — cu intermitențe — studentă timp de șapte ani.

„Studentia a fost etapa nebună a vieții mele. Chiuleam de la cursuri și-i convingeam și pe alții s-o facă, fumam marijuana, umblam îmbrăcată numai în jachetă de piele, înzorzonată cu franjuri și nituri chiar dacă afară era o căldură toridă. Ascultam Beatles și vedeam filmele lui James Dean. Mă consideram o rebelă când, de fapt, eu nu doream decât puțină atenție din partea celor pe care-i iubeam“. (Părinții ei au divorțat când Elisabeth avea 11 ani). „A trecut ceva timp până când

am avut curajul să recunosc că am devenit actriță tocmai pentru că aveam nevoie imensă de atenție, doream să fiu băgată în seamă, admirată“.

Obține un prim rol în serialul tv *Call to Glory*, ca apoi să joace alături de Ralph Macchio în *Karate Kid* (1984). „Din păcate, toată lumea avea ochi pentru Ralph, nu pentru mine“. Dezamăgită, Elisabeth hotărăște să termine totuși facultatea și urmează încă un semestru...dar în 1987 obține rolul unei baby sitter în filmul lui Chris Columbus, *Adventures in Babysitting*. Este, în sfârșit, remarcată ca o nouă ingenuă, iar unii mai îndrăzneți în afirmații, o socotesc deja o Carole Lombard a anilor '90. Este luată sub aripa „ocrotitoare“ a studiourilor Disney care-i oferă un contract pentru trei filme care însă nu se vor face niciodată. În anul următor, este partenera lui Tom Cruise în *Cocktail*. Criticii desființează pur și simplu filmul. Extrem de afectată, actrița pleacă împreună cu frații ei — Andrew, John și Will, — într-o excursie la munte, pentru a-și mai uita dezamăgirea. Tot atunci în urma unui accident, Will moare. „Am simțit că mă pră-

dwin); logodnica uitată a lui Michael J. Fox în *Întoarcere în viitor* (2 și 3); și termină, tot fără zgomot, un deceniu de carieră actricească în filmul lui Robert Downey *Ciudatele fantome*. „Pe vremea aceea, mi se părea că este mult mai ușor să mă prefac că sunt o blondă drăguță și dulceică. În mine însă se dădea o luptă cumplită între bine și rău, între calm și furie, dragoste și ură“.

La premiera filmului *Întoarcere în viitor*, Elisabeth a mers însoțită de fratele ei, Andrew (28 de ani). „După câteva zile am primit un telefon de la un cunoscut impresar și eram sigură că voi trage lozul cel mare. Surpriză! Domnul m-a întrebat dacă fratele meu este actor și mă ruga să-l anunț că-l așteaptă la o probă de film. L-am sunat pe Andrew care era în Africa și i-am spus că n-ar fi rău dacă s-ar duce“. Andrew a obținut astfel unul din rolurile principale din serialul tv *Melrose Place* care face o concurență serioasă lui *Beverly Hills 90210*. După primele 20 de episoade, el primea sute de scrisori de la admiratoare, era recunoscut pe stradă, adolescențele alergau după el pentru autografe. „Atunci mi-am dat seama că fratele meu devine un sex simbol. Să nu credeți că am fost invidioasă. M-am bucurat pentru el și l-am ajutat să-și înțeleagă rolul mai bine“. Lucru recunoscut de altfel și de Andrew.

În 1995, norocul începe să-i surdă. Se căsătorește cu regizorul David Guggenheim (*NYPD - Blue*) și, încet, încet, începe să-și recapete încrederea în sine. La sfatul soțului ei, Elisabeth începe să ia lecții de artă dramatică și acceptă roluri mici în filmele unor regizori independenți cum ar fi Steven Soderbergh. Când, spre surpriza ei, Mike Figgis i-a propus rolul Serei din *Leaving...*, era, totuși, pregătită. „Așteptam de prea mult timp un asemenea rol complex, tragic. Mi-am petrecut multă vreme în compania prostituatelor, am stat de vorbă cu ele și am înțeles de ce au atâta putere asupra bărbaților: reușesc întotdeauna să-i înnebunească de plăcere, în timp ce ele nu simt absolut nimic. Celelalte femei își petrec mare parte din viață întrebându-se dacă bărbații le respectă ori doar le doresc sexual. Prostituatale nu știu pun niciodată asemenea probleme. De altfel, rareori ele se îndrăgostesc. Personajul Sera m-a făcut să înțeleg că femeile sunt victimizate din cauza sexualității lor. Un timp ești sigură de puterea și fascinația pe care le exerciți asupra bărbatului. Te simți ca într-un carusel, rotit cu viteza pe care o dorești tu. Dar caruselul începe deodată să se rotească invers, te amețește și totul îți scapă de sub control. Rolul din *Leaving Las Vegas* nu mi-a adus numai o nominalizare la Oscar ci și multe propuneri de scenarii. El mi-a deschis poarta spre alte succese. M-a făcut să simt că timpul vine în întâmpinarea mea“. Acum, Elisabeth a întrerupt sedințele de psihoterapie și-și ascultă, surzând, ceasul biologic. Foarte optimistă acum zece ani, foarte pesimistă acum cinci ani, ea este astăzi, în sfârșit, fericită: „Știu că Sera este rolul vieții mele. Sper că mă voi mai întâlni cu asemenea roluri, cu toate că așa ceva nu se poate întâmpla decât o dată în viață. Tocmai în asta constă frumusețea acestui film și a personajului său... Dar voi continua să încerc pentru că acum am prins gustul victoriei.“

bușesc. Nu-mi mai păsa de nimeni și de nimic. Eram îngrozitor de nefericită și totodată extrem de furiată. Pe mine, pe frații mei, pe toată lumea“. Cariera ei artistică își urmează cursul sinuos, rolurile ei nefiind în mod deosebit remarcate. Este, rând pe rând, fiica lui Kevin Kline și Sally Field în *Scapdish* (film niciodată lansat pe marele ecran); o blondă în *The Marrying Man* (cu Kim Basinger și Alec Bal-

Doina STĂNESCU

profiluri

„O viață fără compromisiuri nu există decât în vis, dar e bine ca și în stare de trezie să păstrezi acest vis!” Astfel își prezintă Andy Garcia personajul alături de care a intrat în al patruzecilea an al vieții, tânărul polițist devenit procuror din — o coincidență — al 40-lea film al lui Sydney Lumet, *Night Falls on Manhattan* (1996): puritatea și optimismul înfruntând corupția și cinismul.

Un crez care, cu siguranță, este și al actorului, foarte ferm cu sine însuși în edificarea unei solide cariere, în ciuda obstacolelor și dificultăților de tot felul.

Am părăsit Cuba când aveam cinci ani și păstrez puține amintiri certe: muzica, ritmul, imagini de la sărbători... Nu s-a mai întors niciodată la Havana (unde s-a născut la 15 aprilie 1956, într-o instărită familie catolică), dar are un proiect ambițios: să regizeze *The Lost City* la al cărui scenariu a colaborat și care ar urma să reinvie Cuba de dinaintea de Castro. Copilăria și-a petrecut-o la Miami unde tatăl, avocat renumit, a fost nevoit să se convertească la... comerțul alimentar: „Pierduse totul și și-a petrecut restul vieții muncind pentru a încerca să recupereze anii scurși. Pleca la șase dimineața și revenea la zece seara. Dar el a știut să însușească copiii o incredibilă etică a comportamentului. Nu cred că aș fi ajuns ceea ce sunt fără exemplul lui”. Tenacitatea, simțul umorului și orgoliul sunt calități moștenite din familie.

Sunt actor și se întâmplă să fiu american de origine cubaneză. Pentru a pune capăt rasismului de orice fel, ar trebui să începem prin a ne considera ceea ce suntem ca indivizi. Altfel, eu nu aș fi putut juca niciodată italianul din *Negul* și nici Pacino cubanezul din *Scarface*. Nimeni nu-i mai cubanez ca mine. Cultura și tradițiile îmi conferă forță, dar nu-mi limitează orizontul.”

Nu-i place să se analizeze public, considerând că munca de creație este ceva extrem de personal, ce ține de spirit, ceva mult prea prețios pentru a fi banalizat într-o discuție. Preferă asociațiile... nostalgice. „Dacă sănătatea mi-ar fi permis (a suferit de mononucleoză în adolescență; v. nr. 10/93), mi-ar fi plă-

cut să devin jucător profesionist de baschet. Actoria seamănă mult cu un meci. Trebuie în ambele cazuri multe spontaneități căci niciodată nu știi ce te așteaptă. Singurul lucru pe care poți să-l faci e să te pregătești bine, să te antrenezi și apoi lupta poate începe. Uneori se întâmplă să ai parte de o mare partidă.”

Începutul nu a fost defel ușor pentru că era omologat zecilor de „vaseținos” ce bat zi de zi la porțile cetății filmului sperând să devină un nou Rudolph Valentino: „Pasiunea pentru actorie m-a contaminat ca un virus. Am înțeles că eram făcut pentru această meserie când am jucat într-o piesă de amatori. Am constatat brusc că nimic altceva nu mă mai interesează. Era ca o durere în plex pe care trebuia să mi-o ostioiesc înainte ca ea să mă doboare. Am avut noroc să-mi descopăr această pasiune!” I-a trebuit însă multă răbdare și rezistență: „Am trăit o groază de istorii oribile la Hollywood din cauza rasismului deghizat. Primul agent pe care l-am întâlnit mi-a spus că acceptă să mă reprezinte dacă îmi schimb dantura, fri-

zura și accentul! Aveam 21 de ani și-am preferat să șomez decât să apar în pelicule în care să spun doar: „Mai doriți puțină cafea?”. Nu s-a dat în lături de la nici o ocupație: a fost descărcător de camioane, vânzător ambulant, barman. Juca însă pe scenă în comediorii și la televiziune mici roluri. „Bariera de limbă m-a incomodat multă vreme și m-a făcut agresiv. Când nu înțelegeam ce-mi zicea un american eram tentat să-l iau la pumni.”

Era deja de șapte ani la Hollywood când, în fine, capătă rolul ce avea foarte repede să-l propulseze în rândul vedetelor: un traficant de cocaină smintit și erțagos, dar tot pe atât de fascinant. Magnetismul său teribil începe să acționeze și datorită regizorului acestui film, *8 Million Ways to Die* (1986): „Am fost foarte răsfățat de Hal Ashby, unul dintre marii cinești. Un fel de hippy, îndrăzneț, nonconformist, dar totdeauna demn de încredere.”

Nu se grăbește să accepte alte oferte similare, iar când Brian De Palma îl solicită propunându-i rolul unui criminal mafiot în *Incorruptibili* (1987): „Mi-ar

făcut curaj și l-am rugat să-mi dea alt rol.” Astfel a apărut de partea celor buni, înfruntându-l pe idolul copilăriei sale, Sean Connery, devenind proverbial faptul că Andy Garcia e în stare să refuze un rol doar pentru că s-ar putea să displace familiei.

Urmează alte câteva personaje interesante: un președinte sud-american uzurpat și hărțuit de dușmanii săi politici în *American Roulette*, 1988, regia Maurice Hatten; un justițiar acționând pe cont propriu în *Blood Money*, 1988, regia Jerry Schatzberg (ambele filme văzute recent la TVR).

Căștigă experiență și în *Black Rain* (1989, regia Ridley Scott), într-un rol secund, aproape îl eclipsează pe Michael Douglas. Cu eleganță, la propriu și la figurat: „Rolul mai trebuia cizelat”.

Marea întâlnire însă este cea cu Francis Ford Coppola care-l „desemnează” moștenitor al familiei Corleone în *Negul III* (1990): „Mi se tot spusese că semăn cu Pacino, dar mie nu mi se părea. Până într-o zi, pe platou — el juca și avea părul grizonat și cearcăne — când l-am privit și am avut un șoc. Mi-am dat seama dintr-o dată că așa voi arăta peste câțiva ani.” Nu a fost singura revelație: „Am învățat multe lucrând cu Francis. Ca el încerc să trăiesc fiecare moment al vieții și muncii mele cu bucurie intensă, știind că visele cele mai dragi sunt capricioase. Bineînțeles, au existat tensiuni și dificultăți fiindcă nu-i ușor să repeți succesul celor două serii precedente. Dar dacă m-ar chema mâine, aș alerga imediat. E un om de geniu, cu ceva teatral în felul de a fi și care își realizează filmele cum ar dirija o operă.”

Continuă să se păstreze în zona thriller-ului, dar factura filmelor diferă: *Internal Affairs* (1990, regia Mike Figgis); *A Show of Force* (1990, regia Bruno Barreto); *Dead Again* (1991, regia Kenneth Branagh); *Jennifer Eight* (1992, regia Bruce Robinson). În acest din urmă film nuanțând caracterul unui polițist aflat pe urmele unui serial-killer care ajunge să fie el acuzat de crimă. Un personaj înrudit cu cel din *Things To Do in Denver When You're Dead* (1995, regia Gary Fleder) unde chiar numele

„Dacă nu sunt interesat cu adevărat de personaj, nici o sumă de bani, nici o presiune de nici un fel nu mă poate determina să accept rolul”.

„Pasiunea pentru actorie m-a contaminat ca un virus...”

indică aura de legendă: Jimmy The Saint, un salvator de modă veche. Atmosfera „elegiacă” anticipând *Dead in Granada* (1995), unde îl interpretează pe Federico Garcia Lorca.

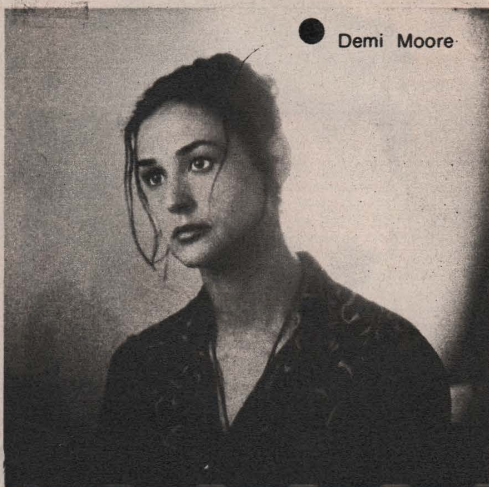
Nu mai puțin complex este impostorul din *Erou din întâmplare* (1993, regia Stephen Frears). Producătorii îl solicitaseră întâi pentru rolul lui Dustin Hoffman: „Când au revenit și mi-au propus «negativul» am fost descumpănit. Dar până la urmă am acceptat pentru că personajul relevă un lucru esențial: trebuie să știi să-ți sesizezi șansa vieții, fără să-ți înșeli destinul”.

Garcia își afirmă intransigența: „Aproape tot ce se proiectează astăzi pe ecrane ține de pornografia vizuală. Nu voi filma niciodată într-o astfel de peliculă care nu acordă nici un rol imaginației. Prefer să admir o fată într-un tricou decât în bikini. Dacă nu sunt interesat cu adevărat de personaj, nici o sumă de bani, nici o presiune de nici un fel nu mă poate determina să-mi schimb hotărârea!”

Irina COROIU

Alec Baldwin

Demi Moore

CABARET ÎN FAMILIE

(Urmare din pag. 13)

Chiar dacă cineştii americani au făcut eforturi vădite pentru o revitalizare generală. Începând cu genericul promitător şi cu distribuţia în care, alături de Nathan Lane, o vedetă de pe Broadway (probabil actor specializat în travestiri, după virtuozitatea jocului foarte teatral), a fost convocată Mrs. Doubtfire, alias Robin Williams „with a new look”, nu însă şi cu o partitură la fel de ofertantă. Ceea ce îl face să fie stănjinit şi nu doar ca personaj, un jenant sentiment de milă răsfrângându-se asupra cuplului ca atare. Şi aici ar urma să intervină analiza critică, mai degrabă sociologică, decât estetică.

Fiindcă se pare că scopul nu mai este amuzamentul pur şi simplu, ci... „exorcizarea demonului homofobiei”. O adevărată campanie care nu strică să fie dusă pe un teren relativ... neutru. Cel al remake-ului, atent asezonat cu — de exemplu — o campanie electorală resimţită din perspectiva extrem de politically correct/ă a părinţilor „conservatori-liberali” ai fetei ce urmează să se căsătorească cu băiatul a cărui familie este... unisex.

În secvenţa finală abia izbucneşte un haz câznit: pentru a scăpa de indiscreţia mass-mediei, senatorul puritan (Gene Hackman bravând cu demnitate şi umor) n-are încotro şi devine şi el travesti. Preţ de un dans şi un şlagăr „cu mesaj”: „We are Family!”

Deci mult clamatul drept la „diferenţă” nu se dobândeşte decât prin... asimilare! În această morală, „pe dos” ar putea consta şi sarcasmul filmului, destul de anost în cea mai mare parte. Cu multă grijă însă pentru detalii vari. În vederea întâlnirii cu familia fetei, băiatul pretinde oarece modificări în câminul altfel plin de afecţiune al celor doi artiști de cabaret şi se amenajează rapid un decor cubist de o austeritate de-a dreptul... nazistă. Mama autentică, de o femininitate masculinizată, dar nu mai puțin pasională, are o secretară ce citește Nietzsche. Aşa cum valetul, şi el homosexual (Hank Azaria, supralicitându-şi „farmecele”), este emigrant cu probleme. Cucerit de farmecul „mamei gay”, tatăl politician sobru emite considerații defavorabile la adresa viitorului socru, pe care-l face aservit principiilor vetuste europene (sic!)...

FĂRĂ

Fără surprize

APĂRARE

Am aflat atât de multe despre justiția americană din numeroasele filme cu procese (vezi dosarul „Instanța judecătorească în instanța cinematografică” nr. 6/1995) încât orice apare nou pe această temă ar trebui să fie cu adevărat incitant spre a ne stârni curiozitatea. Așa s-au gândit și producătorii acestui **Fără apărare** deplasând interesul dinspre dezbaterile în fața curții înspre peripețiile thriller-ului.

Numai că, mizând pe această carte, realizatorii nu oferă prea mult fanilor genului: nici cine știe

ce suspans, nici mari răsturnări de situație. Povestea pare deja văzută: mafioții fac presiuni asupra uneia dintre jurați într-un proces unde acuzatul e un șef de-al lor. Femeia amenințată cu asasinarea copilului e urmărită, terorizată și pare cu voiața anihilată când... Să nu dezvăluim însă evoluția intrigii, deși așa paria că mai mult de două treimi din spectatori o vor anticipa după primul sfert de oră. Pariul filmului apăsă asupra relației dintre hăituita jurată (Demi Moore) și urmăritorul ei (Alec Baldwin). Dacă acesta din

urmă încearcă (și reușește) să nu portretizeze unul dintre acei mafioți brutali și vulgari, pe care ne-am cam săturat să-i privim în producțiile hollywoodiene și să sugereze un caracter mai complex decât pare, Demi Moore nu e prea convingătoare în mamă fragilă și înspăimântată. Nu vreau să insinuez nimic în privința cetățenei Moore, dar actriței îi izbutesc mai bine rolurile negative.

Dana DUMA

The Juror • Producție: SUA, 1995, Irwin Winkler Production • **Regia:** Brian Gibson • **Scenariul:** Ted Tally după romanul lui George Dawes Green • **Imaginea:** Jamie Anderson • **Cu:** Demi Moore, Alec Baldwin, Joseph Gordon Levitt, Anne Heche • **Distribuit de:** Guild Film Romania

ULTIMA

Haz involuntar

DECIZIE

Producția de masă are și dezavantaje deoarece un producător, în cazul de față Joel Silver, poate rata atunci când mizează că unde merge un succes de

Kurt Russell

casă (Arma fatală), merge și al doilea (Fair Game), și al treilea...

Un scenariu naiv istorisește plicticos și pe-nedelete despre deturnarea unui avion de pasageri de către niște teroriști islamisti sclerați. Ei amenință cu detonarea unui exploziv „foarte secret” și cu greu sunt contracarați prin intervenția „ultraspectaculoasă” a unui comando de șoc care descinde la bord cu o navetă-ventuză „ultrasofisticată” pe măsura expertilor. „Supertehnicienii” însă vor trebui să recurgă la mijloace artisanale, reușind în final să evite dezastrul iminent folosind o biată scobitoare. Hazul este involuntar, pelicula vrând să fie un film-catastrofă de mare tensiune și amploare. Așa că... nici Casa Albă nu rămâne impasibilă și se „implică”, prilej de anoste observații „psihopolitice”.

Despre seriozitatea demersului ca atare, un singur amănunt e suficient: vedeta genului, Steven Seagal (care se „exersase” și între ghețuri, și pe mare, și pe drum de fier) este „omorât” neașteptat de repede, semn că ceva nu l-a convenit actorului și a luat decizia critică pe cont propriu. Probabil că nu compania lui Kurt Russell, prezență agreabilă, l-a deranjat. Sau, poate, cine știe...

Irina COROIU

Executive Decision • Producție: S.U.A. 1996 Warner Bros. • **Regia:** Stuart Baird • **Scenariul:** Jim Thomas, John Thomas • **Imaginea:** Alex Thomson • **Cu:** Kurt Russell, Steven Seagal • **Distribuit de:** Ecran XXI

TEROARE

Însăldări în familie

ÎN BEVERLY HILLS

Sfârșitul anilor '80... Teroariștii sunt mișcați ca piesele de șah, pentru a face loc să apară unui personaj... Este Frank Stallone, care calcă vârtos pe urmele predecesorului său, ilustru-i frate Sylvester! O face însă fără autoritatea și șarmul pe care fostul Rambo/fostul Rocky le dobândise în timp, cât de cât, în momentele faste de întâlnire cu regizori ceva mai inspirați. Frank este, probabil, copilul ghinionist al familiei, căci realizatorul acestui film nu are minima pricepere de a compune o narațiune onestă, pe care chipul vedetei în devenire să poată fi lăsat ca un abțibild pe un frigider plin cu carne.

La limită vorbind, o lume în care un grup de teroriști arabi semidemitanți pot răpi cu cea mai mare ușurință pe fiica președintelui Statelor Unite, în scopul de a cere eliberarea unor coreligionari, poate fi privită sub semnul absurdului. Unul, însă, neintenționat, ci rod al unei minime rezistențe manufacturiere, în care o istorie ce s-ar vrea captivantă e plecată pe ponciful confruntării dintre doi adversari care s-au mai întâlnit și altă dată pe câmpul de luptă, amândoi ieșind din film într-o apoteoză de umanism. Pentru a fi în ton cu aceste generoase sentimente, să

concedem peliculei în cauză o notă de interes: e un caz de intertextualitate, al unui film care parazitează imaginea atător producții în care starul teleghidat Sylvester Stallone avea, măcar, un traseu mai plauzibil decât al fratelui său.

Dinu-Ioan NICULA

Frank Stallone

Terror in Beverly Hills • Producție: SUA, 1988 • **Regia și scenariul:** John Myers • **Imaginea:** Peter Wolf • **Cu:** Frank Stallone, Berrouz Vossoughi, Gai Holt • **Distribuit de:** Româniafilm

ARMATA

O temă perenă —
voiajul în timp

CELO 12 MAIMUȚE

Cu 33 de ani în urmă regizorul francez Chris Marker semna o capodoperă a SF-ului cinematografic la *Jetele* (Zăgazul). Film realizat doar din imagini fixe de altfel o temă recurentă a genului, prin caracterul straniu al universului paralel, sugerat, și de absența mișcării. *Armata celor 12 maimuțe*, semnat de Terry Gilliam (n. 1940) se inspiră din filmul lui C. Marker, dezvoltând, cu mijloacele tehnice ale producției hollywoodiene, coordonatele unei călătorii în timp.

Având drept erou un voluntar, James Cole (Bruce Willis), voiajul în trecut și retur este determinat de o catastrofă epidemie ce reduce drastic populația primelor decenii din mileniul trei. Speranța supraviețuirii este găsirea remediei acestui epidemiei în trecut, recte în prezentul spectatorului, antrenat mai degrabă în alt gen de reflecții, decât cele obișnuite genului. Povestea propusă de Terry Gilliam și de scenariștii săi — David și Janet Peoples, ne invită mai degrabă să medităm asupra capacității de percepere a timpului, asupra posibilității dedublării a ființei umane (nu neapărat în sensul propus de R.L. Stevenson cu al său Dr. Jekyll), asupra capacității memoriei umane de a-și apropia zone ce țin de paranormal, asupra noțiunii de libertate individuală. Cole întâlnește în trecutul său o tânără psihiatră înțeleghătoare (Madeleine Stowe) și pe dezecilibristul Jeffrey Goines (Brad Pitt), o posibilă cheie în rezolvarea misiunii sale. Cum mașina timpului nu este intru-totul infailibilă, voluntarul salvator se trezește pentru câteva momente și în timpul primului război mondial. Aici, pare a fi o aluzie la celebra epidemie de gripă, ce a făcut mai multe victime într-un an, decât a făcut războiul în patru ani. Fără a exagera cu supradimensionarea elementelor specifice genului științifico-fantastic, Terry Gilliam, căruia istoria filmului îi datorează excelentul *Brazil*, impune prin persistența cu care materializează imponderabilul memoriei, ambiguitatea

Brad Pitt
și Bruce Willis

trăirilor, vibranta căutare a salvării, refuzul unui prezent deja încercat de premisele catastrofelor viitoare. Prin mesajul său, deloc monocord, Terry Gilliam, reconsideră capacitatea de acțiune a memoriei (mai degrabă invers decât a făcut-o Tarkovski în *Solaris*), precum și derutanta forță a amintirii într-un destin ce se repetă emblematic (ca și în memorabila referință la *Vertigo*, semnat de Hitchcock). Întrebat despre posibilul mesaj al filmului său, autorul declara: „Suntem bombardați de prea multe informații. Peste tot este zgomot. E foarte

greu să știi ce trebuie să alegi pentru a asculta. Totul e dublat de o mare confuzie și de o nevroză generalizantă hrănită de publicitate și de televiziune. Un al doilea mesaj ar fi suprapopulația”. Dincolo de aceste posibile interpretări, meritul important al regizorului american, aflat doar la al șaptelea film cu *Armata celor 12 maimuțe*, este și acela de a conferi unui gen popular, atributelor unei meditații ce refuză gratulitatea, artificialul și spectaculozitatea efemeră

a efectelor speciale. Modelul de referință al lui Chris Marker renaște astfel în haine originale, cu două personaje atașante, interpretate de Bruce Willis și Madeleine Stowe (Brad Pitt mai puțin fericit îndrumat), care propun spectatorilor ceva mai mult decât convenționala imagine a unei cărări des bătute de autorii SF. Succesul filmului în Europa demonstrează calitatea opțiunii lui Terry Gilliam pentru refacerea unei experiențe unice în SF-ul francez.

Călin STĂNCULESCU

TERRY GILLIAM

S-a născut la 22 noiembrie 1940 la Minneapolis. După ce absolvă colegiul este angajat (în 1962) ca redactor al revistei satirice new-yorkeze „Help”. Lucrează ca grafician, scrie texte publicitare și devine apoi director artistic la Los Angeles.

La Londra în 1967 îl găsim din nou lucrând în arta grafică și din 1968 realizează secvențe de animație pentru seriale de televiziune. Este membru al grupului satiric „Monty Python”. Primul lungmetraj îl realizează în 1981 *Time Bandits* (un film de aventuri fantastice).

Până să realizeze acest lungmetraj a semnat, în afară de secvențe de animație, regia unor filme de animație și tot pentru televiziune scenarii. Apoi a fost co-regizor la câteva filme de ficțiune. Filmul cu care s-a lansat ca super vedetă printre cineaști a fost *Brazil* (1985). Au urmat: *Aventurile baronului Münchhausen* (1988), *Regele pescar* (1991), ultimele două filme au rulat și la noi. Cel mai nou film al său, care a avut premiera internațională la Berlină în luna februarie a.c., este *Armata celor 12 maimuțe* (1995).

12 Monkeys • Producție: SUA, 1995, Atlas Entertainment • Regia: Terry Gilliam • Scenariștii: David Peoples, Janet Peoples • Imaginea: Roger Pratt • Cu: Bruce Willis, Madeleine Stowe, Brad Pitt • Distribuție: Media Pictures International

CLUBUL

Supradoză de MTV

VRĂJITOARELOR

Un film care țintește la „piața juvenilă”: amestecă spiritism de băici cu misticism de film de groază și încearcă să pară un divertisment exploziv, crud și picant — „trashy” în cel mai savuros sens. Eroina, o adolescentă fără mamă și fără căpătâi, dar cu puteri oculte, încheie o alianță cu un trio de liceene-vrăjitoare și toate patru trec prin distracția vieții lor, terorizând liceul. *Clubul vrăjitoarelor* ar fi amuzant dacă ar rămâne la nivelul de insolentă perversă pe care îl atinge în prima jumătate de oră: când un făt-frumos local o umilește, eroina se răzbună vrăjitoresc, făcându-l pe seducător să se îndrăgostească sincer și patetic de ea. Câtă vreme acest macho arrogant o urmează ca un câleșel fidel, filmul e agreabil. Pare o fantezie feministă năvalnică și smucită. Iar vrăjitoarele sunt subiecte fascinante pentru cameră — agresive, feline, puse pe farse malițioase, sunt ca o versiune MTV a *Vrăjitoarelor din Eastwick*. Stilul punk-satanist „sunt o fată rea” — cercei în nas, coafura eclatantă, zorzoane de metal — poate explica succesul la public. Dar filmul nu e șocant, nici non-conformist, ci destul de confortabil din punct de vedere moral. Sub aerul său de perversitate se desăpăne povestea cu rățușca urâtă: în realitate, vrăjitoarele nu sunt niște creaturi malefice, ci niște victime, niște paria în liceu și în societate; prin harul lor su-

Rachel True, Neve Campbell, Christine Taylor

pranatural își eliberează frustrările. Și filmul devine o reeditare după *Carrie* al lui Brian De Palma din 1976, fără miezul liric, fără perversitate, fără subcurențele terifiante. Andrew Fleming, regizor și scenariștii *Clubul vrăjitoarelor*, e departe de sensibilitatea barocă a lui De Palma. Pur și simplu fata cea bună se luptă cu fetele rele și totul e zahari-

sit. Filmul nu e nici amuzant, nici șocant, ci doar repulsiv: cum nu există nimic care să ne zgâție interior, Fleming apelează la frici atavice și ne oripilează umplând ecranul cu creaturi vâscoase și târătoare; sunt atâtea șerpi

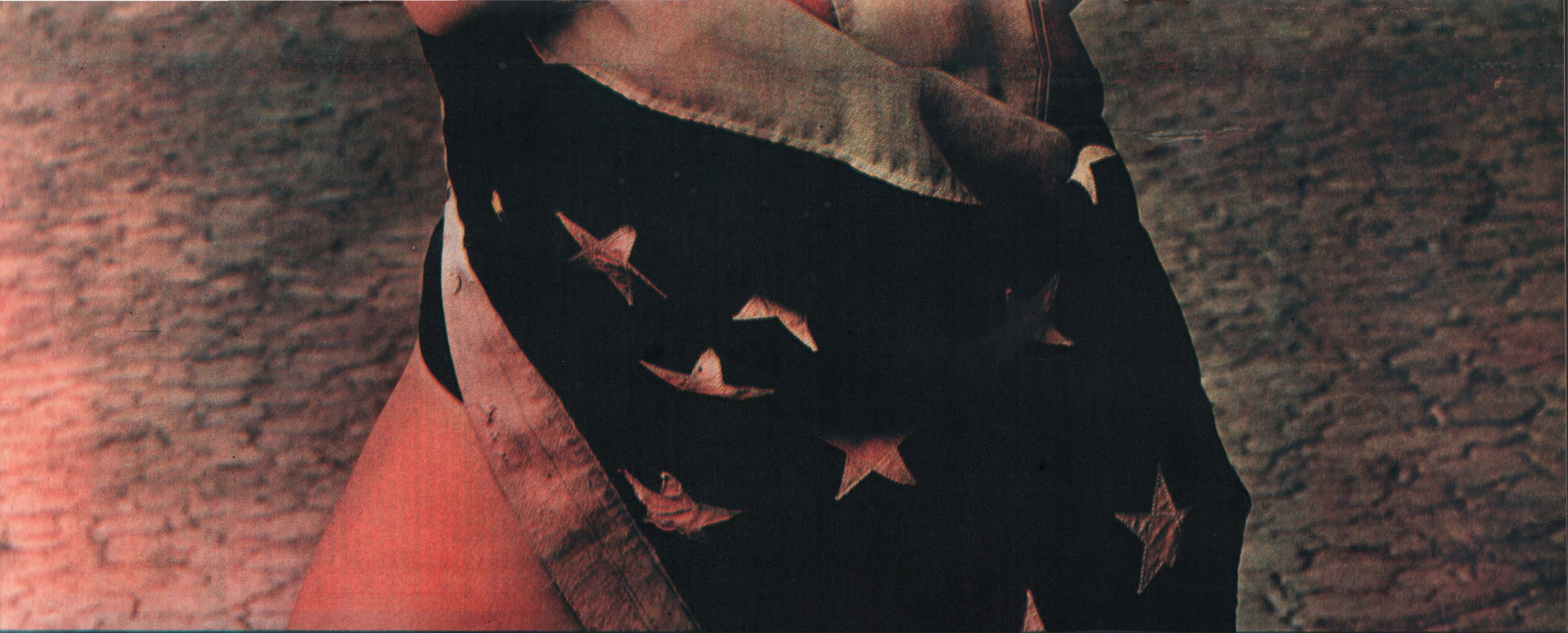
Fairuza Balk

și viermi și șobolani în înfruntarea finală, de parcă Fleming ar fi ambiționat să bată recordurile *Exorcistului* în domeniu. Iar efectele pirotehnice sunt de parte de vrăjitorie. Filmul e un horror care începe ca o fantezie feministă și se termină ca o supradoză de MTV.

Andrei GORZO

The Craft • Producție: SUA, 1995 Columbia Pictures • Regia și scenariștii: Andrew Fleming • Imaginea: Alexander Gruszynski • Cu: Fairuza Balk, Robin Tunney, Neve Campbell, Rachel True, Christine Taylor • Distribuție: Guild Film România

profiluri

la pag. 14

SHUE

ELISABETH

FOTO: MARK SELIGER (by courtesy)

S-au născut în luna iulie

• 1 iulie:

— Charles Laughton — (1899) Scarborough, Anglia
— William Wyler — (1902) Muhlhausen, Germania
— Olivia DeHavilland — (1916) Tokio, Japonia
— Leslie Caron — (1931) Paris, Franța
— Sydney Pollack — (1934) South Bend, Indiana
— Genevieve Bujold — (1942), Montreal, Canada
— Dan Aykroyd — (1952), Ottawa Canada
— Pamela Anderson — (1968) Comex, Canada

• 2 iulie:

— Cheryl Ladd (Cheryl Stoppelmoor — 1951) Huron, South Dakota

• 3 iulie:

— Tom Cruise (Thomas Cruise Mapother IV — 1962) Syracuse, New York

• 4 iulie:

— Louis B. Mayer — (1885) Minsk, Rusia
— Eva Marie Saint — (1924) Newark, New Jersey
— Neil Simon — (1927) Bronx, New York
— Gina Lollobrigida — (1928) Subiaco, Italia

• 6 iulie:

— Janet Leigh (Jeanette Helen Morrison — 1927) Merced, California

— Sylvester Stallone (Michael Sylvester Stallone) (1946) New York, New York

• 7 iulie:

— George Cukor (1899) New York, New York
— Ringo Starr (Richard Starkey — 1949) Liverpool, Anglia

• 8 iulie:

— Marty Feldman — (1938) Londra, Anglia
— Anjelica Huston — (1951) Los Angeles, California

• 9 iulie:

— O.J. Simpson (Orenthal James Simpson) (1947) San Francisco, California
— Tom Hanks — (1956) Concord, California
— Kelly McGillis — (1957) Newport, California
— Fred Savage — (1976) Chicago, Illinois

• 10 iulie:

— John Gilbert (John Cecil Pringle) (1897) Logan, Utah

• 11 iulie:

— Yul Brynner (Traidje Khan — 1915) Sakhalin, Rusia
— Giorgio Armani — (1934) Piacenza, Italia
— Sela Ward — (1956) Meridian, Mississippi

• 12 iulie:

— Jean Hersholt — (1886) Copenhaga, Danemarca
— Bill Cosby — (1937) Philadelphia, Pennsylvania

• 13 iulie:

— Patrick Stewart — (1940) Mirfield, Anglia
— Harrison Ford — (1942) Chicago, Illinois

• 14 iulie:

— Ingmar Bergman — (1918) Uppsala, Suedia

• 15 iulie:

— Forest Whitaker — (1961) Longview, Texas
— Brigitte Nielsen — (1961) Copenhaga, Danemarca

• 16 iulie:

— Barbara Stanwyck (Ruby Stevens) (1907) New York, New York
— Ginger Rogers (Virginia Katherine McMath) (1911) Independence, Missouri

• 17 iulie:

— James Cagney — (1899) New York, New York

• 18 iulie:

— Elizabeth McGovern

— (1961) Evanston, Illinois

• 19 iulie:

— A.J. Cronin — (1896) Helensburgh, Anglia

• 20 iulie:

— Theda Bara (Theodosia Goodman) (1890) Cincinnati, Ohio
— Diana Rigg — (1938) Doncaster, Anglia
— Natalie Wood (Natalia Gurdin) (1939) San Francisco, California

• 21 iulie:

— Ernest Hemingway — (1899) Oak Park, Illinois
— Norman Jewison — (1926) Toronto, Canada
— Robin Williams — (1952) Chicago, Illinois

• 22 iulie:

— Raymond Chandler — (1888) Chicago, Illinois
— Jason Robards — (1922) Hillsdale, Michigan
— Louise Fletcher — (1934) Birmingham, Alabama
— Terence Stamp — (1940) Sudbury, Canada
— Willem Dafoe — (1955) Appleton, Wisconsin

• 23 iulie:

— Woody Harrelson (Woodrow Harrelson) (1962) Midland, Texas

• 24 iulie:

— Alexandre Dumas

(1802), Paris, Franța
— Chris Sarandon — (1942) Beckley, West Virginia
— Lynda Carter (1951) Phoenix, Arizona

• 25 iulie:

— Estelle Getty — (1924) New York, New York
— Iman (Iman Mohamed Abdulmajid) (1955) Mogadiscio, Somalia

• 29 iulie:

— George Bernard Shaw — (1856) Dublin, Irlanda
— Blake Edwards (William Blake McEdwards) (1922) Tulsa, Oklahoma
— Stanley Kubrick — (1928) New York, New York
— Mick Jagger — (1943) Dartford, Anglia

• 29 iulie:

— William Powell — (1892) Pittsburgh, Pennsylvania

• 30 iulie:

— Peter Bogdanovich — (1939) Kingston, New York
— Arnold Schwarzenegger — (1947) Graz, Austria

• 31 iulie:

— Geraldine Chaplin — (1944) Santa Monica, California
— Sherry Lansing — (1944) Chicago, Illinois

SOLICITAȚI CĂRȚILE EDITURII R.A.I.

BUCUREȘTI 71.341

Piața Presei Libere nr. 1, Sector 1
Tel: 222.67.43; 223.15.30/1473; 2105
Fax: 222.90.60

Mihai Eminescu • POEZII. Reproducere prin tipărire anastatică a ediției din 1929 apărută sub îngrijirea lui G. Murnu, cu ilustrații de A. Murnu. Postfața la această ediție este semnată de M. Ungheanu.

George Bacovia • POEZII. Volum îngrijit de prof. Tudor Oprea, tabel cronologic alcătuit de Gabriel Bacovia. Colecția „Scriitori clasici”. 160 p., 2 652 lei.

Ion Lăncrănjan • CUVÂNT DESPRE TRANSILVANIA. Eșeu literar. Reeditare sub îngrijirea lui Mihai Ungheanu. 236 p., 3 009 lei.

VLAD TEPEȘ DRĂCULEA/VLAD THE IMPALER. • Mapă-album cu gravuri medievale, text și selecția Mihai Ungheanu. Ediție română-engleză. 16 p. text, 16 p. ilustrații, 8 000 lei.

Jerome K. Jerome • GÂNDURILE TRÂNDAVE ALE UNUI PIERDE-VARĂ. Cete mai bune povestiri umoristice ale scriitorului traduse de Carmen Pațac. 208 p., 3 978 lei.

Henry Meiliant • PARIU PE O CRIMĂ. Volum premiat cu „Marele premiu al romanului polițist” din Franța (1992). Traducere de Ion Marinca și Ileana Apostolescu. 224 p., 3 060 lei.

Carmen Mogos • UIMITOARELE AVENTURI DIN TARA NIMANUI. Povestiri pentru copii și adolescenți. 142 p., 2 346 lei.

Catinca Muscan • MAGIA MISTERELOR. Publicistică literară despre subiecte inexplicabile. 288 p., 4 500 lei.

Dan D. Farcaș • SFIDAREA EXTRATERESTRĂ. Publicistică științifică-literară. 270 p., 2 950 lei.

Dr. Sabin Ivan • SĂNĂTATE FĂRĂ MEDICAMENTE. Ghid de medicină naturistă. 400 p., 5 500 lei.

Dr. Mircea Brateș • BOLILE COPILULUI. PUBERTATEA ȘI SEXUL. Ghid medical. Seria „Medicul vă sfătuiește. 11 000 întrebări/11 000 răspunsuri”. 208 p., 5 900 lei.

Ioana Pencea • EXERCITII DE GRAMATICĂ ȘI PROBE DE EVALUARE PENTRU CLASA A IV-A, OLIMPIADE ȘI CONCURSURI DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ. Cuvânt înainte de prof. Vasile Molan. Carte recomandată de Ministerul Învățământului. 96 p., 3 400 lei.

Nina Pascale • GAMES AND RHYMES FOR CHILDREN. Manual de limbă engleză pentru preșcolari și școlari mici. Ilustrații policolore, poezii, exerciții, vocabular. 24 p., 3 500 lei.

Marius Coman • DECUPAJ ȘI CONSTRUIM. Volum cu figuri geometrice (policromie) pentru preșcolari și școlari mici. 32 planșe, 5 300 lei.

Aurel Nicolescu • PROBLEME DE SINTAXĂ A PROPOZITIEI. Cartea cuprinde dificultățile de analiză sintactică cu exemplificări din texte literare semnate de scriitori români. 224 p., 2 500 lei.

„PASTA O ȘTIȚI?” • Antologie de bancuri și anecdote de Ion Bujoreanu. 208 p., 2 346 lei.

Londra (II)

**Muzee
în care ești invitat
să vezi cum funcționează
aparatele**

O artă vie

„Cum ne-au schimbat viața o sută de ani de cinema“

La National Film Theatre (NFT), Cinemateca Britanică, una dintre cele mai prestigioase instituții de acest tip din lume, mă primește Dl. John Mount, director adjunct al departamentului programe, și îmi oferă câteva repere din istoria NFT care și-a deschis porțile în octombrie 1952, într-un sediu provizoriu — o clădire ridicată în 1951 pentru Festival of Britain, manifestare care și propusese să prezinte contribuțiile britanice în domeniul artelor, științei și industriei. Scopurile inițiale ale NFT erau: proiectarea capodoperelor celei de-a șaptea arte, retrospective bazate pe o temă considerată de mare interes, prezentarea unor tehnici noi. Succesul a fost instantaneu: în numai opt săptămâni cererile pentru a deveni membru al NFT au atins cifra de 14.500.

Curând sala s-a dovedit improprie proiecțiilor în noile formate (să nu uităm că în anii '50 filmele pe ecran lat s-au impus) și era nevoie de un nou sediu, utilat cu aparatură corespunzătoare. Noua sală a NFT s-a inaugurat în 1957. În 1970 s-a deschis o a doua sală, mai mică, în care sunt proiectate filme care atrag mai puțini spectatori — filme mute, experimentale sau de debut. În 1988 i s-a adăugat complexului și Museum of Moving Image (MOMI) dedicat imaginii în mișcare de la umbrele chinezești până la cele mai noi tehnici digitale. Impresionant.

Ai senzația că trăiești întreaga istorie a cinematografului, parcurgând cele 44 de săli ale muzeului, privind exponatele care includ și invenții și aparate ce preced apariția cinematografului, apoi diverse tipuri de aparate de filmat și proiectoare, costume și decoruri originare. Vizitatorul nu are deloc senzația neplăcută că parcurge un spațiu mort, în care privește niște relicve ale unui trecut dispărut, căci la MOMI exponatele prind viață — dacă pot spune așa. Dacă în alte muzee nu ai voie să le atingi, aici ești chiar invitat să o faci, să vezi cum funcționează. Poți alege din ce filme vrei să vezi scene pe care le poți urmări pe ecranele video. Mini-săli de proiecție oferă permanent extrase din filme. Ghizii sunt îmbrăcați în costume adecvate săliilor pe care le prezintă. În sfârșit, un spațiu dedicat unor expoziții temporare — din martie până în mai '96 expoziția de aici este *Picturegoer* — Spectatorul de film, subtitulată „Cum ne-au schimbat viața 100 de ani de mers la cinema“.

Chiar, cum ne-au schimbat viața acești 100 ani de mers la cinema? Fotografiile și extrase din jurnalele de activități ale vremii ne prezintă apariția star-sistemului, fanii îmbulzindu-se la vizita în Rusia a lui Mary Pickford, fenomenele de isterie la moartea lui Rudolph Valentino, apoi ne amintesc cum în

anii '30—'40 lumea mergea la cinema pentru a uita de depresiunea economică și de război, cum în deceniile șapte și opt cinematograful a influențat atitudinea tinerilor, moda și muzica. În zilele noastre toate produsele derivate ne-au asaltat, și în vitrine vedem jucării, tricouri, cărți, jocuri electronice inspirate din filme. Ultima parte a expoziției conține scrisori care povestesc întâmplări neobișnuite legate de experiența de spectator, scrisori de la oameni care au răspuns unui apel făcut de organizatori la începutul acestui an. Un bărbat și-a formulat cererea în căsătorie în timpul unei proiecții cu *Dr. Jivago*; o femeie însărcinată a simțit primele dureri la cinema, dar a rezistat până la sfârșitul proiecției, pentru că filmul îi plăcea. Această din urmă poveste mi-a amintit de expe-

toare și amenințătoare. Instalația lui Terry Gilliam este bazată pe propriile filme *Brazil* și *Armata celor 12 maimuțe*: un imens perete este ocupat de o mobilă cu sertare în care se află obiecte de recuzită, ecrane video, telefoane etc. În spatele acestui perete este proiectat ultimul său film, *Armata celor 12 maimuțe* și, trăgând unele sertare poți vedea fragmente din ecran. Dar cea mai interesantă instalație este *In The Dark*, de Peter Greenaway. În cinci vitrine de sticlă stau cinci actori, înlocuiți în fiecare zi, în funcție de tema zile respective. De exemplu: actori care au apărut într-un film de Ken Russell, actori mai înalți de 2 metri, actori dezbrăcați, actrițe care au jucat femei grăvide, actori care au fost Hamlet etc. În imensa sală ambianța sonoră este când amenințătoare, când

James Abbe se numește *Lure of the Limelight* — un titlu ironic, căci *lure* înseamnă și atracție, dar și momeală — o traducere română aproximativă ar fi deci *Atracția reflectoarelor*. Abbe a fotografiat vedete ale teatrului, musicalului și filmului pe scenă, pe platoul de filmare, dar și în afara lor. Lilian și Dorothy Gish, Ramon Novarro, Rudolph Valentino, Noel Coward sunt doar câteva dintre modelele sale. În seara deschiderii expoziției s-a prezentat și o copie restaurată a unui film o vreme crezut dispărut — *Nell* Gwyn de Herbert Wilcox, cu Dorothy Gish.

Astfel de evenimente se vor succeda până la sfârșitul anului, îmi spune dl. Peter Cargin de la British Film Institute (BFI), una din

● Cinematograful ca sursă de inspirație pentru artiștii plastici:

Struții din *Fantasia*,
de Walt Disney
văzuți de Paula Rego

Fragment din „Muzeul
imaginei la memoria
cinematografului“
de Eduardo Paolozzi

● Afîșul expoziției
„Spectatorul de film“
de la Museum of the
Moving Image

riența unei prietene, care s-a grăbit spre maternitate nemaiașteptând sfârșitul filmului pe care îl considera prea înfricoșător — e vorba de *C'est arrivé près de chez vous* al trioului Remy Belvaux-Benoit Poelvoorde-André Bonzel.

Nu este singura expoziție care marchează aniversarea a 100 ani de cinema britanic. La Hayward Gallery, zece artiști și cinești se întâlnesc pe afișul de la *Spellbound* — explorare a legăturilor dintre arta plastică și film. Eduardo Paolozzi a creat o instalație ca un muzeu imaginar al memoriei cinematografice *The Jesus Works and Store: an attempt to describe an indescrutable film* — în care sunt adunate obiecte de recuzită din filme și statuete create de artist. Paula Rego expune picturi în care oferă o viziune proprie asupra unor producții Disney — *Albă ca zăpada și cei șapte pitici*, *Pinocchio* și *Fantasia*, transformate în figuri dezgustă-

toare, luminile își schimbă intensitatea și culoarea, există câte un spațiu rezervat extraselor din presă în fiecare zi, iar pe 75 de piedestale (pentru că expoziția durează 75 de zile) sunt adunate obiecte corespunzând unei anumite teme: sala de operații, la pescuit, incendiul,

„Ediții video
ale operelor clasice
cinematografice“

mașina de poliție, discotecă etc. Zilnic se adaugă câte un nou obiect, așa că avem de-a face cu un *work in progress*. Impresia e copleșitoare și imposibil de redat în cuvinte.

La National Portrait Gallery o expoziție de fotografii semnate de

acele instituții pe care multe cinematografiile din lume și le-ar dori. Nu numai expoziții, ci și retrospective de film, copii restaurate ale unor filme celebre sau mai puțin cunoscute, ediții video ale operelor clasice cinematografice, editarea de cărți.

Peste numai câteva zile, la Oxford aveam să văd o altă expoziție dedicată cinematografului — *The Director's Eye/Ochiul regizorului*, cuprinzând opere de artă plastică semnate de cinești renumiți. Studenți și profesori veniți în număr mare comentau exponatele. Britanicii știu să-și sărbătorească 100 de ani de cinema, fără discursuri emfatice, sau expoziții realizate în grabă. Cinematograful este o artă vie pentru ei și poate aceasta este o explicație și pentru constantul succes al filmelor lor în competițiile internaționale.

Roland MAN

CINEMA CU TELECOMANDĂ

ACUM
5 ANI
GARANȚIE

Televizorul este numit "micul ecran".

Iată televizorul color NEI, cu diagonală de 72 cm. Cum să numești un televizor cu ecranul atât de mare?

Poate, "cinematograf"?

Iar când micul cinema NEI poate fi cu ușurință conectat la televiziunea prin cablu, iar telecomanda oferă acces la 90 de programe diferite, cum să-l numești?

"Cinema cu telecomandă"!

Iar prin NEI CREDIT, aveți bilet de intrare la cinematograful NEI, pentru sute de filme!

NEI VĂ COLOREAZĂ VIAȚA! NEI CREDIT!

Vitalitatea comediei

Brooks — stilul unui parodist

Producătorii, filmul care stabilește reputația cineastului, are ca țintă critică spiritul neonazist și ca pretext narativ ideea smintită a unor producători de pe Broadway, escroci jalnici, de a monta un spectacol apologetic intitulat „Primăvara pentru Hitler”, o premisă epică similară se va întâlni în **Comedie mută '77**, unde un regizor hollywoodian din anii '70, bețivan împătimit, ține morțiș să reînvie cinematograful mut, idee cel puțin extravagantă dacă nu neghioabă. Intenția polemică din **Producătorii**, ze-flamea cu adresă politică, e prelungită de **Șei în flăcări**: aici, Brooks se războiește cu prejudecata rasistă, cu bigotismul, cu rapacitatea. Ambele filme pun burlescul în slujba satirei, cum o vor face — ajungând la o virulență sporită, la ferocitate chiar — **Banane** al lui Woody Allen, **M.A.S.H.** al lui Robert Altman sau **Alinații 22** al lui Mike Nichols, realizate și ele în aceeași epocă, toate reprezentative pentru ceea ce s-a numit „noua comedie americană”.

Ca formulă expresivă, **Producătorii** captivează, în primul rând, prin trimiterile malițioase la unul dintre modelele stilistice ale muzicalului clasic american, la Busby Berkeley: de pildă, un plonjeu, unghi tipic pentru decupajul — obsedat de efectul ornamental — al faimosului regizor și coregraf, ne arată ansamblul dansatoarelor compunând nu o sumptuoasă corolă mișcătoare ci o... zvastică rotindu-se în ritm militar. (La citirea parodică a muzicalului tradițional, Brooks va reveni în **Tânărul Frankenstein** și în **Istoria lumii — Partea întâi**). **Șei în flăcări** la în deradere stereotipurile westernului fără să drămuiească referirile glumețe la cinești ca Hawks, C.B. de Mille, Marlene Dietrich. Ingenioase în demersul parodic, cele două filme fixează și alte preferințe stilistice ale regizorului: comicul e mustos, adesea grosier, bufoneria frenetică tinde spre caricatură enormă; jocul actoricesc este apăsător, de o vervă histrionică.

Doar schițată în **Producătorii**, exercită pe îndelete, sistematic în **Șei în flăcări**, parodiarea cinematografului va constitui principalul rămășag stilistic pe care și-l va propune Brooks. Cu **Tânărul Frankenstein** și cu **Comedie mută '77**, autorul îl câștigă neîndoielnic. **Tânărul Frankenstein** vizează horrorul în formularea pe care a dat-o acestuia James Whale în **Frankenstein** (1931) și în **Mireasa lui Frankenstein** (1935), ca și alți cinești din anii '30—'40 atrași de celebrul personaj și de felurile lui avatari. Regizorul câștigă, mai întâi, pariul reprezentat de pasiunea aplează la o scenografie respectuoasă față de model, cum e, bunăoară, decorul laboratorului plin de mașinării în funcțiune și însuflețit de pulsațiile luminii, decor lucrat după schițele filmului din 1931; recurge la masca realizată de Jack Pierce pentru Boris Karloff, performanța de machiaj din vechiul **Frankenstein**; restituie climatul neliniștit al poveștii printr-o fotografie în alb-negru (capabilă să amintescă imaginile lui Arthur Edson), tonuri fotografice tot atât de potrivite cu natura expresivă a filmului pe cât de inteligent aleasă va fi polioromia agresivă din **Comedie mută '77**, acest amestec carnavalesc de imagini; exploatează, ca și predecesorul său, aceleași efecte ostentative ale comentariului muzical. Pe nesimțite, însă, Brooks trece de la exercițiul de mimetism la scăpările ironice ale parodiei. Invențiile comice sunt într-adevăr ferice: nu vom putea uita ugor gagul cocoșei mobile a lui Igor, cel al carotidelor-fermoar cu care e prevăzut Monstrul, cel al zăhărelului căpătat de sinistra creatură ca o răspătată dată de un dresor animalului din arenă, cel al gemaților erotice devenit o melodie „*in crescendo*”, după cum memorabil rămâne numărul cântat și dansat de savant și de buctie la „Academia de Științe din București”, pasaj în care toate detaliile (fracul, bastonul, jobenul, pașii de fapt, sectora muzicii) ironizează savuros stilul standard al spectacolului

Comedie mută '77

**Cinematograful lui Mel Brooks
rămâne forța motrice a proliferării
parodiei americane în ultimele trei decenii
și, nu mai puțin,
fermentul improspătării stilistice a acestui filon
atât de îndrăgit de public.**

american de musical. La fel de bogat în tușe groase și în „culori tari”, la fel de dens în gaguri, **Comedie mută '77** se țese din nenumărate citate și aluzii la slapstickul sennettian (parodiarea cursei — urmărire, tehnică fundamentală a burlescului, întâlnită în secvența goanei personajelor [întuite în fotolii rulante de convalescenți], din șarje amicale (caricaturizarea emblemei lui Metro Goldwyn Mayer), în tot acest torent de giubșlucuri, în toată această cascadă de gaguri fizice violente, există și un strop de umor intelectual: singurul cuvânt care se aude în film este rostit de personajul încredințat lui Marcel Marceau, exponentul „străvechii arte a tăcerii”, cum numise Chaplin pantomima.

În **Tânărul Frankenstein** și în **Comedie mută '77**, parodiarea cinematografului se oprește nu o dată la elementele de limbaj cinematografic căzute în desuetudine, simțite ca vetuste de sensibilitatea cinematografică a momentului în care Brooks își face filmele. În **Tânărul Frankenstein**, găsim o amuzantă întrebuintare a semnelor de punctuație cinematografică aflate la mare cinste în producția hollywoodiană a anilor '30: momentul trecerii pragului de către miri, în sunetele binecunoscutului „*Marș nupțial*” al lui Mendelssohn-Bartoldy, începe cu o deschidere de iris; secvența Monstrului relaxat după scena de dragoste e introdusă de un voley în formă de inimioară. În **Comedie mută '77**, după imaginea cântăreței aflate în

sul, închipuind un cuțit, iar apa prelinșă pe pardoseală antrenează o dără de cerneală tipografică, echivalent umoristic al sângelui din filmul-model) și **Păsările** (atacat de porumbei, eroii se trezește improșcat din cap până în picioare cu rafale de excremente). Ca de obicei, regizorul folosește arsenalul burlescului (dezlănțuirile comice îi evocă uneori pe frații Marx și nu e deloc întâmplător că unul dintre cele două prenume ale personajului e tocmai Harpo) și cel al grotescului (sora șefă a clinicii pentru cei „foarte, foarte nervoși” pare când un androgin când o vrăitoare).

După **Marea neliniște**, comedie săracută în gaguri și thriller câteodată diluat, fantezia comică și ascuțimea critică presupusă de orice bună parodie slăbesc simțitor. Filmele lui Brooks vor fi minate dinăuntru de jocul cu kitschul, prezent încă din **Producătorii**, de acest exercițiu stilistic de virtuozitate și totodată de mare risc. Cineastul va ajunge de la ironizarea vulgarității la pura vulgaritate, de la persifiarea prostului gust la prostul gust sadea, cum ne-o arată, fără echivoc, destule secvențe din **Istoria lumii — Partea întâi** și multe din **Spaceballs**. Tendința spre academism își spune și ea cuvântul, din ce în ce mai des, din ce în ce mai tare. Involuția regizorului nu ne face să uităm, însă, rigoros stilului din **Tânărul Frankenstein** sau exuberanța lui din **Comedie mută '77**. După cum nu uităm nici ce au însemnat câteva dintre filmele cineastului pentru destinul comediei hollywoodiene, de la Robert Moore la Ezio Greggio, ultimul venit, cel care l-a iubit pe Brooks, cum bine zice Călin Căliman în cronică la **Tăcerea pieilor** (vezi n. 5/96), de la Gene Wilder la Danny De Vito, ca să nu-i mai pomenim și pe Jim Abrahams, pe David și Jerry Zucker.

George LITTERA

Tânărul Frankenstein

Alcoolici

„Vinul i-a apropiat pe oameni
De multă vreme bețivii triști — există

In vino veritas

Proverbul latin „Adevărul se află în vin” pare să ofere o motivație acelor personaje de film care beau pahar după pahar în speranța de a găsi parcă, în starea de trană, un răspuns unor întrebări chinuitoare. Mulți dintre eroii alcoolici văzuți pe ecran aparțin speciei căutătorilor de absolut, ființe frământate, nemulțumite de imperfecțiunile lumii înconjurătoare. Beția este singura stare în care ei pot spune cu glas tare adevăruri inconvenabile despre această realitate nemulțumitoare pe care nu au puterea de a o contesta în alt mod.

Primul erou celebru din această familie este scriitorul ratat din filmul *Un week end pierdut* (1945) de Billy Wilder al cărui interpret, Ray Milland a fost răsplătit cu un premiu Oscar. Era pentru prima oară când se ataca frontal, în cinematograful american, tema alcoolismului și se analiza un caz până la ultimele sale consecințe, cu un curaj neobișnuit în epocă. Pentru că se deschidea un drum cu acest subiect *Un week end pierdut* a primit premiul Oscar pentru cea mai bună peliculă a anului iar Billy Wilder pentru cel mai bun regizor. E drept că happy-end-ul (salvarea protagonistului de la sinucidere de o femeie care îl iubește și-l ajută să depășească starea de criză) diminuează șocul, dar filmul rămâne unul dintre titlurile de referință pe această temă.

Unui alt alcoolice celebru îi dă viață Richard Burton în *Noaptea Iguanei* (1964) de John Huston: un preot răspolit pentru apucăturile sale excentrice și devenit ghid turistic în Mexic. Fostul reverend Shannon e un bărbat cu farmec magnetic, femeile rolesc în jurul său dar aceste succese nu-l ostiolesc amărăciunea cronică tratată din belșug cu alcool. În bună măsură suprapuse personalității actorului (Burton obișnuia să bea cel puțin un litru de whisky pe zi) datele personajului nu oferă nici o șansă de salvare. Diatribele sale impotriva ipocriziei, cărora alcoolul le dă strălucire, amintesc de furiosul erou Jimmy Porter jucat de actor în *Privește înapoi cu mânie* (1958) de Tony Richardson, una dintre peliculele-far ale free-cinema-ului.

Richard Burton s-a specializat în astfel de roluri de răvrătiți, fermecători și alcoolici, cum este și personajul din *Comedienții* (1967) de Peter Glenville, adaptare după un roman de Graham Greene. În această poveste politico-polițistă plasată în Haiti pe vremea dictatorului Duvalier el intruchipează ipostaza trecerii de la vorbă la faptă, de la discursul sarkastic la gestul eroic, imprevizurile justificând depășirea scepti-

cismului și angajarea într-o cauză care merită efortul de a încerca să schimbe lumea.

Un alt actor strălucitor în rolurile de alcoolici care cochetează cu metafizica este Albert Finney. Performanța sa este personajul din *La poalele vulcanului* (1984) de John Huston, adaptare după romanul omonim de Malcolm Lowry. Un ex-consul britanic în Mexic, cu aleasă educație și replică strălucitoare, își justifică în fraze elegante hotărârea de a se autodistruge bând cantități sinucigașe de alcool. El îi antrenează în decădere și pe cei care încearcă să-l salveze, soția și prietenul cel mai bun. Impresionante, de un realism ce frizează naturalismul, crizele de delirium tremens ale eroului sunt rezultatul totalii implicări a actorului care, ca și regizorul, a bătut enorm la filmare, făcând destul de grea misiunea delicatei Jacqueline Bisset care a jucat rolul nevestei.

Dar Albert Finney nu a interpretat strălucit numai alcoolicii din înalta societate, ci și de condiție mai joasă, așa ca în *Sâmbătă seara, duminică dimineață* (1960) de Karel Reisz, adaptare a unui roman de Allan Sillitoe, o altă peliculă exponențială a free cinema. El dă viață aici unui muncitor care are simultan două iubite, refuzul său de a-și asuma răspunderea atunci când situația se complică fiind și rezultatul „anesteziei” conștiinței cu imense porții de alcool. Unica lui obsesie este să se distreze de sâmbătă până luni, cum glăsuiește și cântecul de mahala de pe la noi. Fără să se apese în mod teozist asupra ideii că există o legătură între acest caz și reaua alcătuire a societății, filmul i-a oferit lui Finney prima sa partitură cinematografică importantă.

Revenind la categoria alcooliciilor superiori, se cuvine să amintim personajul artistului care recurge la băutura ca la un combustibil menit să întrețină arderea flăcării inspirației. Au fost portretizați asemenea eroi din toate domeniile artistice: pictori (*Viața lui Amedeo Modigliani* — 1989 de Franco Brogi Taviani), coreografi (*All that jazz* — 1979 de Bob Fosse), actori de cinema (inspirat de biografia lui John Barrymore *The Great Profile* — 1910, de Walter Lang sau de cea a lui Frances Farmer — *Frances* — 1982 de Graeme Clifford sau scriitori (vezi Henry Miller în *Henry și June*, 1990 de Philip Kauffman). În această ultimă sub-categorie se înscrie și personajul interpretat de John Gielgud în *Providență* (1976) de Alain Resnais, un romancier de succes, care, scrie în stare de delir etilic o nouă carte.

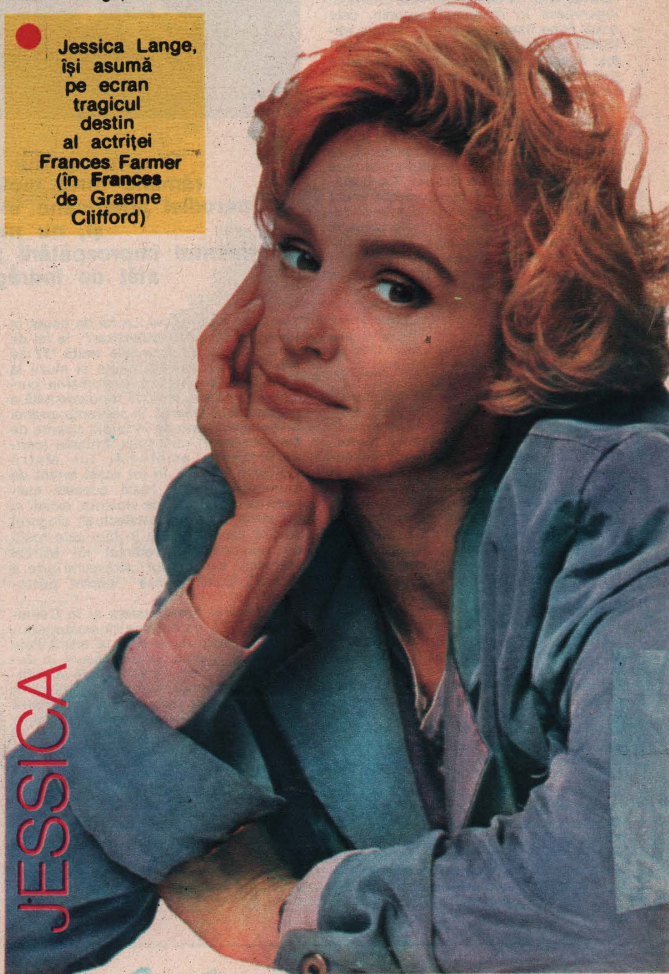
Orice actor care dorește cu adevărat să câștige un Oscar se luptă să joace, măcar o dată în cariera sa, un rol de alcoolice. El (ea) va risca să apară cu chipul răvășit, schimonosit, descompus, de nerecunoscut, dar va arăta cât este de expresiv, de versatil, de capabil să intruchipeze metamorfoze uimitoare. Riscurile asumate sunt răsplătite adesea pentru că aceste compoziții sunt foarte apre-

Catastrofal sfârșește și eroul din *S-a născut o stea* (1937) de William Wellman, un actor de cinema specializat în roluri de june prim (Frederic March) care se apucă de băutură în momentul în care începe să nu mai fie distribuit. Criza lui este agravată de succesul mai tinerei soții (Janet Gaynor) a cărei carieră începe abia să strălucească. Povestea sinucigașului star decăzut a de-

venit în 1954 un remake de George Cukor cu James Mason și respectiv Judy Garland în rolurile principale.

Versiunea Cukor a fost din păcate premonitoare pentru destinul interpretei principale care trecuse prin cure de dezalcoolizare și înainte de această peliculă. Fosta copilă minune care a devenit o stea de primă mărime la numai 16 ani (cu *Vrăjitorul din Oz* — 1939) a su-

Jessica Lange, își asumă pe ecran tragicul destin al actriței Frances Farmer (în *Frances de Graeme Clifford*)

Decăderi

Alcoolul este asociat adeseori cu decădere. Personaje care își pierd poziția socială ori sunt marginalizate din diverse motive încep să bea pentru a putea suporta șocul. Un prim exemplu faimos îl găsim în capodopera lui Erich

von Stroheim *Rapacitate* (1924) unde protagonistul Mac Teague devine alcoolice după ce își pierde dreptul de a exercita meseria de dentist. Într-o criză de furie stimulată de băutură, o ucide pe nevasta care l-a umilit și pe prietenul care l-a trădat.

anonimi și celebri

mai mult de Dumnezeu decât teologia.
alții? — i-au compromis pe schimnicii...”

Emil Cioran

ciate de juriile Academiei Americane de Film. O confirmare recentă: Oscarul acordat în această primăvară lui Nicolas Cage pentru rolul alcoolicii siunucigaș din *Leaving Las Vegas*. Apariția pe ecranele noastre a unei alte pelicule ce glosează pe tema alcoolismului, *Când un bărbat iubește o femeie* ne face să rememorăm alte filme și roluri inspirate de spinosul subiect.

portat greu angajarea pe panta coborâtoare și a continuat să bea și să se drogheze murind prematur, în 1969. Un alt remake (din 1976) regizat de Frank Pierson, având ca vedete pe Kris Kristofferson și Barbra Streisand transpunea povestea din lumea filmului, în cea a rock-ului.

Un personaj din această categorie care merită a mai fi amintit este cel ju-

cat de Ryan O'Neal în *Barry Lyndon* (1975) de Stanley Kubrick, ecranizare a corozivului roman omonim de William M. Thackeray. După ce cunoaște o ascensiune socială spectaculoasă și desul de nemeritată, eroul începe să decadă și să bea peste măsură după ce îi moare copilul. Alcoolismul este, în cazul său, un efect și nu o cauză.

Romy Schneider, o vedetă pe care o dramă personală (pierderea fiului) a dus-o la alcoolism, și la un sfârșit tragic. A murit în urma unui stop cardiac în 1982, la numai 42 de ani

Romy

Redresări

Mulțor cineaști li s-a părut interesant să examineze și parcursul invers: personaje care par definitiv condamnate să-și înnece esecurile în alcool reușesc la un moment dat să-și recapete demnitatea și locul în societate. Unul dintre regizorii pasionați de această temă este Howard Hawks, cel care făcea următoarea declarație amuzantă: „Sunt atât de laș încât nu mă pot apuca de un film până nu găsesc un bun scenariu”. Filmografia sa dovedește că acesta e un principiu cât se poate de sănătos. Numai o poveste foarte bine scrisă l-a ajutat, de exemplu, să facă extrem de credibilă cruciada dusă în *Rio Bravo* (1959) de un șerif vârstnic (John Wayne) împotriva unui mare latifundiar-abuziv care are la dispoziție o armată de mercenari. Printre puținii care îl ajută în inegală luptă se află ajutorul său cu reputație de bețiv înrăit (Dean Martin). Acesta cunoaște o metamorfoză uimitoare după ce îmbrățișează o cauză care îl inobilează și renunță la whisky, devenind un adevărat erou. Un protagonist care pare fratele lui joacă Robert Mitchum în *El Dorado* (1966): un șerif alcoolic ce are de dus o luptă asemănătoare împotriva unui alt proprietar bogat din Vestul sălbatic. Consecvent nu numai în privința temei ci și în privința distribuției, Howard Hawks a încredințat aici rolul unui cowboy ce se plasează de partea celor slabi, pe legendarul John Wayne.

Un cântăreț, ratat și alcoolic (jucat de Robert Duvall) cunoaște o redresare spectaculoasă într-un sentimental film de Bruce Beresford, *Milă și tandrețe*

(1983). Recuperarea lui este datorată în mare parte amorului, pentru că el întâlnește femeia care-i redă încrederea în sine în persoana proprietarei motelului la care stă (Tess Harper).

Dar unul dintre cazurile cele mai interesante de revenire dintr-o lungă și autodistructivă pasă alcoolică este analizat în pelicula rusească de mare succes internațional *Taxi Blues* (1990) de Pavel Lunghin, unul dintre titlurile de referință al așa-numitului cinema al perestroikăi, premiat cu premiul special al juriului la Cannes. Eroul, un saxofonist bețiv dar afară dintr-o orchestră, se împrietește cu un taximetrist specializat în comerțul ilegal cu spirtoase care-i furnizează votca cea de toate zilele, dar îl umilește cu mare plăcere amintindu-l mereu că e un pârilit de artist care ar fi murit în șanturi dacă el, omul fără educație dar întreprinzător nu l-ar fi luat sub protecția sa. Dar soarta vrea ca instrumentistul să nu devină bufonul acestei brute și i-l scoate în cale pe un celebru saxofonist american aflat în turneu la Moscova care îl descoperă talentul și-l ia să cânte împreună cu el în concertele peste ocean. Înțelegând în fine, superioritatea protejatului său, taximetristul începe să-l privească cu alți ochi. Interesant studiu al relației de atracție — ură dintre două caractere complementare. *Taxi Blues* semnaleză flagelul alcoolismului în societatea rusă ce traversează o criză acută a idealurilor și valorilor. Amploarea nefastă a acestuia e sugerată și în alt film rusesc foarte bine receptat în Occident, *Micuța Vera* de Vasili Piciul.

● Necazul cu omenirea este că întotdeauna se află cu un pahar în urmă.

Humphrey Bogart

● Tatăl meu spunea că cel ce merge la bise-rică fără să fi băut un pahar, nu poate fi tolerat. Am fost crescut în această credință.

Richard Burton

● „Doamna băutură” este o amantă extrem de crudă.

John Hurt

● Încerc să nu beau prea mult, pentru că atunci când mă îmbăt, mușc.

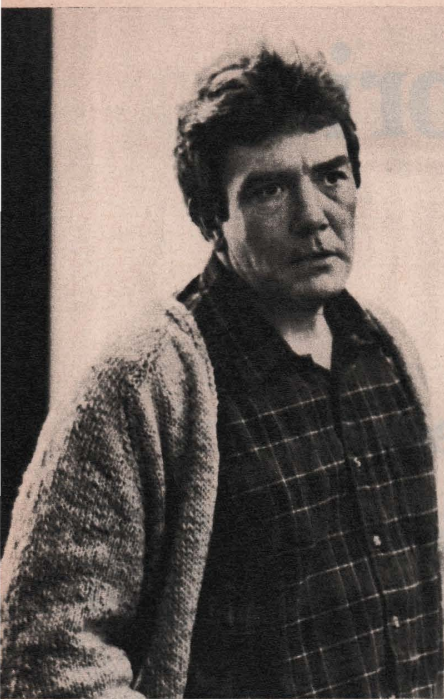
Bette Midler

● Niciodată n-am avut încredere într-un bărbat care nu bea.

John Wayne

● Puteam să beau cot la cot cu bărbații până când cădeau sub masă. Capacitatea mea de a bea era înspăimântătoare.

Elizabeth Taylor

● Bețivi metafizici:
Albert Finney
(La poalele vulcanului),

John Gielgud (cu Ellen Burstyn în *Providență*), Ray Milland (*Un week end pierdut*)

și trădările bărbatului o împing spre sticlă de whisky pe Sue Ellen, faimoasă soție alcoolică din serialul *Dallas*, interpretată de Linda Gray. Replicile veninoase pe care i le servește prinzând curaj după ce bea maleficului J.R. sunt pe măsura urii clocotitoare ce animă relația lor. Iubirea degradată de efectul pervers al banului este tema pe care glosează recentul *Cazino* (1995) de Martin Scorsese a cărei eroină, superba Ginger începe să bea după ce se mărită cu un bărbat care transformă tot ceea ce atinge în aur, dar pe care nu-l iubește, nu-l înțelege și începe să-l înșele cu un prieten mafiot. Decăderea jălnică a acestei femei este jucată convingător de Sharon Stone care a fost răsplătită pentru performanța de a se urâți uimitor sub ochii spectatorului cu un premiu Globul de aur.

Și pentru că a venit vorba de interpretări de excepție a unor partituri dificile să amintim și compoziția Torei Vasilescu din *Șobolanii roșii* (1991) de Florin Codre unde ea transformă un rol de plan doi într-un personaj de neuitat. Secvența petrecerii deocheate a unor înalți potențați comuniști la care cântăreața jucată de ea se îmbată și începe să batjocorească sloganurile vremii este absolut antologică.

● Alcoolice portretizate de:

● Linda Gray (*Dallas*) ▲

◀ ● Bette Davis (*Periculoasa*)

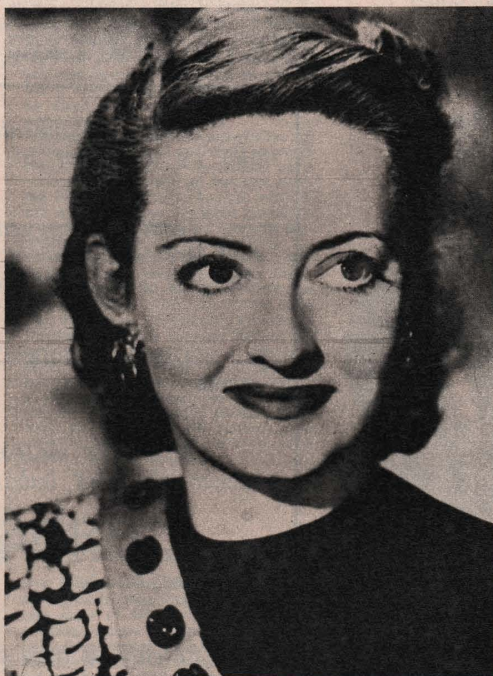
● Sharon Stone (*Cazino*) ▶

● Susan Hayward (*Voi plânge mâine*) ▼

Cine putea face figură de deschizătoare de drum într-o chestiune atât de spinoasă ca aceea a alcoolismului feminin decât Bette Davis? Actrița care a dominat ecranul american în anii '30—'40 și-a permis să atace anumite partituri destinate în exclusivitate bărbaților jucând cu o forță încă neegalată roluri de criminală sau bețivă. „Nicio dată nu e atât de bună ca atunci când e rea” se obișnuia să se spună la Hollywood despre ea. Nu numai forța neobișnuită a talentului a ajutat-o să compună asemenea personaje, ci și datele fizionomice descrise astfel de criticul american Steven C. Early: „Fără a fi o frumusețe comercială, ea avea ochi bulbucăți și o gură disprețuitoare care o ajutau să emane ură, cruzime, durere și răutate”. Printre rolurile care i-au adus premiul Oscar se numără și cel din *Dangerous* (1935) de Alfred Ebrren, o fostă stea de cinema care cucerește un june pe care-l face să se despartă de logodnica lui. Idila o face să-și revină pentru o scurtă vreme din alcoolism, dar după pierderea amorului se reapă de băut. Foarte dificilă este și partitura din *Victorie întunecată* (1939) de Edmund Goulding unde joacă o femeie care începe să bea atunci când află că e bolnavă incurabil și mai are puțin de trăit. În infernul acestor ultime zile din agitata ei viață sunt târați și cei din preajmă, soțul și prietenii plini de bune intenții.

Un memorabil rol de alcoolică face și Susan Hayward în *Voi plânge mâine* (1955) de Daniel Mann, film inspirat de biografia unei actrițe de succes Lillian Roth. Aici recursul la băutură apare în urma unor mari probleme conjugale, la fel ca în pelicula lui Blake Edwards *Zile cu vin și trandafiri* (1962) a cărei chinută protagonistă e interpretată inspirat de Lee Remick.

Tot confruntările violente din familie

*anonimi
și celebri*

Ingredientul umoristic

● Doar ușor grizați: Greta Garbo (*Ninotchka*) și Michael Caine (*Educating Rita*)

Bețivul comic, cel care produce încurcături și catastrofe amuzante în cascade, este o prezență nelipsită din comedile pline cu tarte de frică zburătoare ale lui Mack Sennett. Sasiul Ben Turpin își asuma deseori acest rol, preluat de alții în filmele cu Stan și Bran sau în cele ale fraților Marx.

Alcoolismul care provoacă răsul capătă însă pentru prima oară consistență dramatică într-o peliculă sentimentală a lui Chaplin, *Luminile orașului* (1931). Vagabondul cu inimă de aur salvează de la moarte un milionar bețiv care încearcă să se sinucidă (Harry Myers). Acesta devine prietenul lui Charlie pe care-l coplesțește cu atenții dar îl recunoaște numai atunci când e beat. Multe încurcături decurg din această situație hilară care are, pe lângă potențial umoristic și o dimensiune de critică socială.

Mulți critici sunt de părere că nicio dată Greta Garbo n-a dat atât de generos măsura talentului său ca în comedia lui Ernst Lubitsch *Ninotchka* (1939) unde interpretează o femeie comisar sovietică trimisă în misiune de K.G.B. la Paris. „Divina” cu faimă de prezență glacială își dovedește temperamentul vulcanic figurând metamorfoza de la „tovarășa” milităroasă la superba creatură care dă de gustul șampaniei în localurile pariziene. Secvența în care Ninotchka se pilește și se dezlănțuie e absolut irezistibilă.

O beție simpatcă joacă și Marilyn Monroe în *Unora le place jazzul* (1959) de Billy Wilder. Adorabila ei Sugar, cântăreața care visează să se mărite cu un milionar, își întreține reveria bând pe ascuns whisky dintr-o sticlă extra-plată păstrată în ciorapul cu jartea.

Gestul ei e amuzant în acest context aminteste însă de triste probleme de dependență stică ale actriței care încerca adesea să-și învingă timiditatea apelând la băutura.

Galeria bețivilor comici ar fi incompletă fără personajul jucat de Michael Caine în *Educating Rita* (1983) de Lewis Gilbert, un profesor alcoolic și sarcastic angajat de o femeie modestă să-i desăvârșească educația. Noua variantă a poveștii lui Pygmalion, această comedie foarte britanică ne convinge din nou că cei cu tentații bachice sunt adesea mai lucizi și mai simpatici decât ceilalți. Desigur, „e numai un film”.

Grupajul „Alcoolici anonimi și celebri” este realizat de Dana DUMA

● El Dorado, Rapacitate și Taxi Blues studii asupra unor cazuri de decădere și redresare

Alcoolici

SPIONUL DANDANA SPY HARD

o poveste irezistibilă

HOLLYWOOD PICTURES prezintă pe
LESLIE NIELSEN în "SPY HARD"

o producție FRIEDBERG / DRAIZIN / KONVITZ

cu NICOLLETTE SHERIDAN CHARLES DURNING

MARCIA GAY HARDEN BARRY BOSTWICK și

ANDY GRIFFITH Muzică de BILL CONTI Montaj de ERIC SEARS, A.C.E.

Scenariu de WILLIAM CREBER Imagini de JOHN R. LEONETTI

Producție de ROBERT L. ROSEN LESLIE NIELSEN

Produs de RICK FRIEDBERG DOUG DRAIZIN și JEFFREY KONVITZ

Scenariu de RICK FRIEDBERG și DICK CHUDNOW și

JASON FRIEDBERG și AARON SELTZER

după o poveste de JASON FRIEDBERG și AARON SELTZER

Regia RICK FRIEDBERG

Distribuit de BUENA VISTA PICTURES, INC.
© HOLLYWOOD PICTURES COMPANY

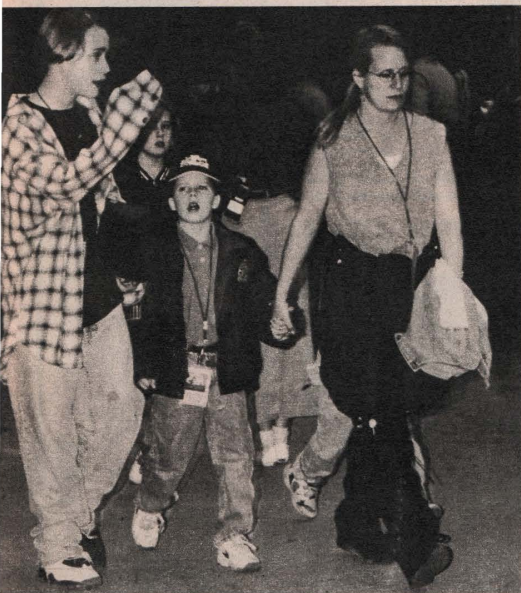
HOLLYWOOD PICTURES

► „N-AM AVUT NOROC CU FEMEILE”

Jack Nicholson este și astăzi unul dintre actorii care, chiar dacă nu mai este în fruntea box-office-ului, rămâne unul dintre starurile care continuă să facă gloria Hollywoodului. A terminat de curând *Mars Attacks* (r. Tim Burton) în care este aproape de nerecunoscut. La 59 de ani, mărturisește că n-ar putea spune că este pe deplin fericit.

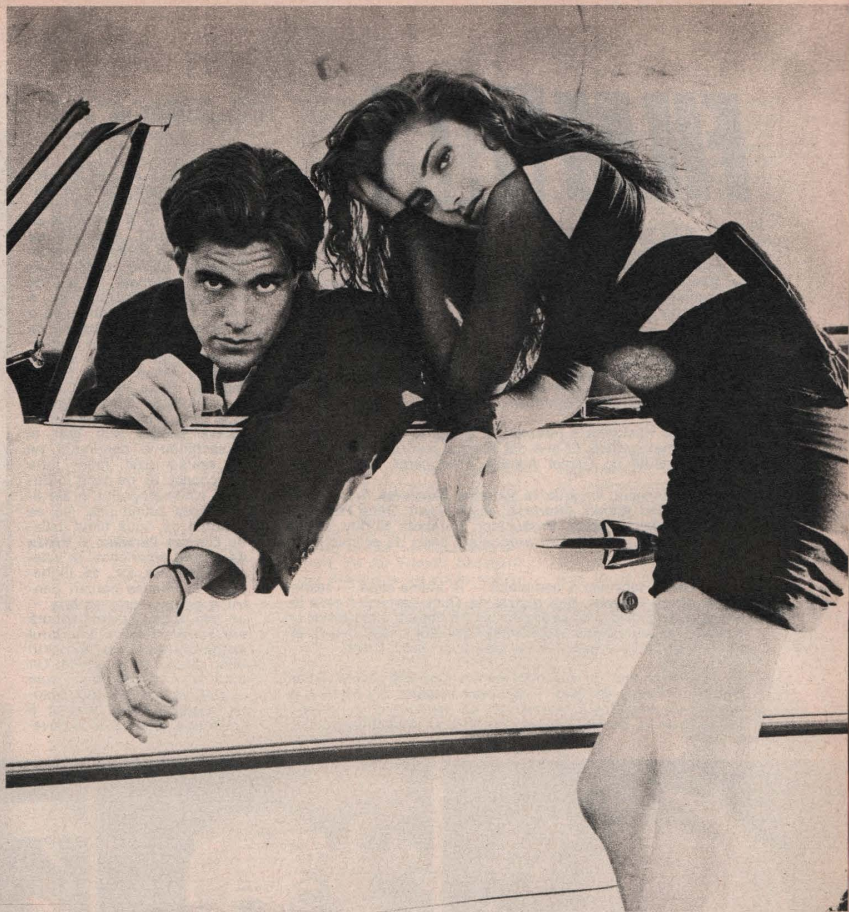
„Dar am căzut în extaz față de propria-mi persoană când am aflat că sunt unul dintre actorii preferați ai lui Sharon Stone. Este o adevărată intelectuală. Este singura care a înțeles cât sunt de extraordinar. N-am prea avut noroc cu

femeile. Aproape toate m-au părăsit înainte de a le părăsi eu pe ele. Dar cu toate sunt și acum foarte bun prieten. Mulți dintre colegii mei spun că poți fi o vedetă foarte mare și în același timp să-ți păstrezi normalitatea. Nimic mai fals. Se zice că gloria nu-i schimbă pe oameni. Dar însăși apariția ei în viața noastră este asemenea unui uragan care dă peste cap tot ceea ce era bine stabilit înainte”. Pentru o simplă apariție într-un film care necesită doar o zi de filmare, Jack Nicholson încasează 1 milion de dolari. Și pentru un rol principal el primește 12 milioane, la care se adaugă o cotă parte din încasări. „Sunt foarte sigur de valoarea mea. Dacă nu i-aș interesa pe producători, n-ar da atâția bani

Macaulay Culkin a încetat să mai fie o vedetă, cota lui la box office fiind în continuă scădere. Recent, după o petrecere organizată în apartamentul lui din Manhattan, stropită din belșug cu bere și decibeli, vecinii au chemat poliția (în foto cu mama și fratele Rory)

Jack Nicholson de nerecunoscut în *Mars Attacks* (r. Tim Burton)

Dana Ashbrook și Madchen Amick amintindu-și de *Twin Peaks*

cineglobe

pe mine. Să fii plătit cât mai bine în meseria noastră înseamnă să fii considerat cel mai bun sau printre cei mai buni. Dar nu caut puterea cu orice preț. Atâta timp cât actoria mă va amuza, voi continua să o fac. Pe urmă mai văd eu. Și dacă cineva mi-ar spune într-o bună zi: „Domnule Nicholson, ești terminat!” sigur, aș fi îngrozit de trist, dar aș supraviețui. Nici în visele mele cele mai ciudate și nebunești nu m-am așteptat la un asemenea succes. Am avut multe reușite, dar și eșecuri teribile așa că sunt obișnuit. Și, în definitiv, cum eu sunt un fatalist, îmi spun deseori: „Ce-o fi să fie”.

► „NU POT SĂ SUFĂR HOLLYWOODUL”

Mickey Rourke în schimb nu este fatalist deloc. După ce a terminat partea a doua a filmului de succes *9 săptămâni și jumătate*, în care a schimbat partenerele (de astă dată Angie Everhardt și Agathe de la Fontaine) dar și regizorul (acum este o regizoare, Anne Goursaud), actorul a rămas același înverșunat dușman al Hollywoodului. El s-a retras pe o plajă din Tahiti, împreună cu soția lui, Carre Otis (parteneră în *Orhidea sălbatică* r. Zalman King) și intenționează să filmeze cât mai mult în Europa. „Nu-mi pasă de Hollywood și de animalele acelea ciudate de acolo. Este o lume pe care o resping și în care refuz să mă întorc. Toată grămada aia de premii care se acordă an de an în cadrul unor ceremonii de bălci este pentru

mine o altă dovadă a mediocrității. Prefer să lucrez cu un nenominalizat sincer, care să știe să-și facă meseria și cu care să mă înțeleg bine decât cu un proaspăt oscarizat, plin de fumuri care, pentru că a făcut un film de succes, crede că este buricul pământului. M-am îndreptat spre box pentru că pierdusem respectul pentru mine însumi, fiindcă făceam o meserie pe care nu o respectam. N-am avut niciodată mare succes în America, ceea ce a asmuțit presa împotriva mea care a scris despre mine că sunt distructiv și caut scandalul cu lumânarea. Dacă vreun film de-al meu ar fi adus 100 milioane dolari încasări sunt convins că spectatorilor și producătorilor le-ar fi părut prea puțin dacă sunt alcoolici, dacă mă droghez sau bat femeile. În realitate, indiferent de tulburările din viața mea particulară, pe platou eu sunt un adevărat profesionist. Nu am de gând să mă dau bătut. De altfel, tahitiienii m-au numit „aito”, adică „omul de fier”.

Fotografii promoționale:
● Press Release — Cannes;
● Buena Vista International (Touchstone Pictures, Hollywood Pictures Company, Peacock Films)
● România Film;
● Columbia Tristar, 20th Century Fox — Guild Film România;
● Warner Bros. — Ecran XXI;
● Mediapro — UIP;
● Arhiva Revistei Noul Cinema

FILM FAX

► Julie Delpy, Tchecky Karyo, Maria de Medeiros vo: fi interpretii filmului **Les 1000 merveilles de l'univers**, o poveste de science fiction care beneficiază de un buget de 80 milioane de franci și se turnează în totalitate în Canada. Producători: companiile franceze Lumière și Compagnie des Images. Regia: Jean-Michel Roux.

► **Privacy** este noul film a cărui interpretă principală va fi Michelle Pfeiffer. Producător: actrița însăși. Regia: Mike Figgis. Filmările vor începe când Figgis va termina **One Night Stand**, cu Wesley Snipes, Robert Downey Jr. și Nastassja Kinski, pe un scenariu de Joe Eszterhas.

► Emir Kusturica a renunțat la ideea de a se retrage din viața cinematografică. El și-a dat acordul pentru a scrie și realiza o comedie cu Daniel Auteuil. Producător: Ciby 2000.

► Au început filmările la **Extreme Measures** în regia lui Michael Apted (**Blink**). Interpreți: Hugh Grant, Gene Hackman și Sarah Jessica Parker. Producător: Elizabeth Hurley, logodnica lui Grant. Cei doi sunt proprietarii casei de producție Simian Films.

► Gene Hackman a completat — în ultima clipă — castingul la **Absolut Power**, film regizat de Clint Eastwood care interpretează și rolul unui spărgător ce descoperă întâmplător un complot de asasinare a președintelui Statelor Unite. Cei alți interpreți sunt: Ed Harris, Scott Glenn și Judy Davis.

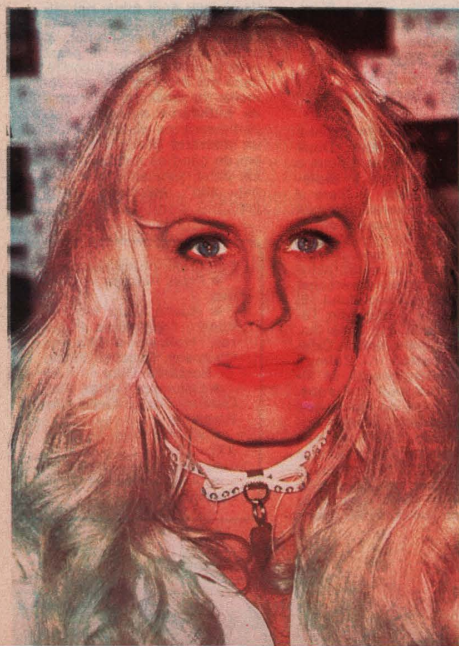
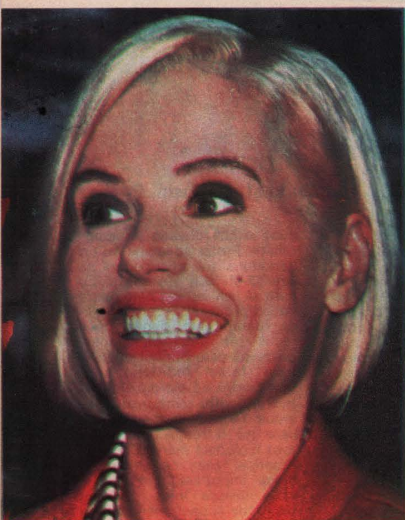
► Un tandem de zile mari pentru **Copland** (regia James Mangold): **Robert De Niro** — **Sylvester Stallone**. Sly este un serif dintr-un oraș de provincie care se „războiește” cu un polițist venit de la „centru” (Robert De Niro) să ancheteze o crimă.

► DRIVE-IN

La început au fost arenele unde strămoșii noștri se distrau trimițând fecioare crescute pentru a fi devorate de lei infometate. Secolele au trecut și s-a inventat cinematograful. Atunci teatrele au fost transformate în săli de proiecție, întinzându-se o pânză albă și păstrându-se o porțiune din scenă pentru ca între două bobine, un saltimbanc să înghită săbii, sau un pusti să danseze step. Foarte repede, câțiva tipi mai isteți au hotărât să ducă imaginile și la țară, preumblându-se cu câteva bobine sub braț și proiectându-le conținutul pe un cearșaf uzat, întins între doi copaci. Și, pe când în Europa cinematograful în aer liber făcea primii pași (să ne amintim de două filme italiene **Cinema Paradiso** și **Pânza de argint**) americanii, la volanul mașinilor lor, se înghesuiau în imense parcuri pentru a privi — prin parbriz — un film, a cărui bandă sonoră era retransmisă în interiorul automobilelor cu ajutorul unor difuzoare puternice. Un mod de a viziona filme, sută la sută yankeu. Perfect adaptat spațiilor vaste cum ar fi California, *drive-in-ul* a devenit

de asemenea terenul tuturor tentațiilor: sâmbăta seara, la volanul mașinii „împrumutate” de la *daddy*, unii adolescenți se delectează și acum cu Pepsi sau Coca Cola și cu burgers serviți pe un platou fixat de portieră, apoi se dedau unor „nevinovate” jocuri erotice pe banchetele din spate. De cele mai multe ori nu prea le pasă de film. Extrem de puțin exigentă, clientela cinematografele *drive-in* este aceeași cu a restaurantelor *fast food* sau a motelurilor cu parcare la ușă, numite *motor-in*.

Cinematografele *drive-in* (în prezent 7 000 în Statele Unite) nu sunt propice delirurilor arhitecturale. Dar sunt un cadru scenografic adecvat pentru schimb de ostăteci într-un serial tv; pline până la refuz sînt ideale pentru o urmărire într-un thriller sau chiar pentru gaguri neastepătate. *Drive-in* nu prea a fost însă subiect de prim plan pentru scenariști. Există, se pare, doar un film pe această temă intitulat chiar *Drive-in*, realizat în 1976, de necunoscutul Rod Amareau, dar poate fi vizionat numai după ce ați băut vreo zece sticle de bere.

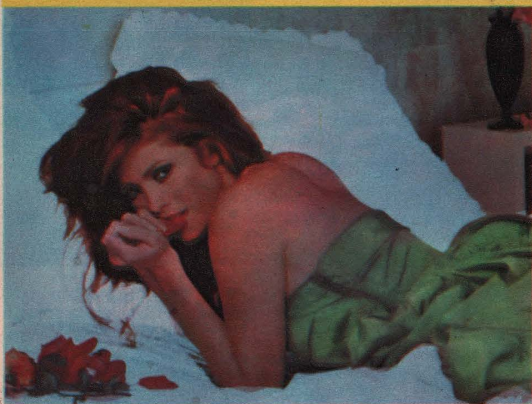
● La Hollywood se poartă din nou blondele — naturale sau nu:

Geena Davis,
Marisa Tomei,
Janet Jackson,
Daryl Hannah,
Patricia Arquette

● Mickey Rourke și cele două partenerere ale sale din 9 săptămâni 1/2 (II): Agathe de la Fontaine și Angie Everhardt

„ȘI NOI SUNTEM ACTORII”

Din curiozitate, din provocare sau pur și simplu pentru bani (foarte mulți și foarte repede câștigați) numeroși tineri (dar mai ales tinere) se îndreaptă spre spectacolul erotic sau porno. Teatrul erotic, apoi cinematograful X cu sălile sale, casetele video, revistele specializate, Minitelul, telefonul „fierbinte”, filmele de vineri sau sâmbătă noaptea difuzate pe rețelele de televiziune prin cablu și interzise minorilor — toate au popularizat ceea ce altădată era relativ confidențial și tabu. Spectacolul pornografic a devenit unul din cele mai profitabile afaceri din ultimii ani, slujit de actori deveniți adevărate staruri.

Vă prezentăm pe câțiva dintre ei:
● Alban Ceray — cel mai cunoscut star al cinematografului porno francez. O tinerețe aurită și chelutitoare (a „tocat” toată averea moștenită de la părinți) săl adoptiv în doar doi ani). Lansat în teatrul erotic — și în filme porno din curiozitate — a devenit repede cel mai bun. A fost supranumit „Bărbatul cu zece mii de femei”. În 1992 și-a publicat memoriile intitulate sugestiv „Du lit au divan”, la Editions de la Table Ronde.

● Laura (38 de ani) — provenită dintr-un mediu intelectual (tatăl medic, mama scriitoare), la 32 de ani este căsătorită de soț. Pentru a se întreține pe sine și pe fetița în vârstă de 4 ani încearcă un rol într-un film X. Experiența o amuză și datorită sumelor considerabile pe care începe să le câștige hotărâte să facă serios carieră. A turnat peste 200 de filme în patru ani. A părăsit ecranul la insistențele celui de-al doilea soț, extrem de gelos, dar nu a părăsit genul X, devenind producătoare de filme sexy.

● Hervé (30) a fost cofetar. Bolette (25 ani) a fost cameristă. Cel doi sunt împreună de patru ani și ca să nu se plictisească, dar și pentru bani au devenit unul din cuplurile cele mai îndrăznețe ale filmului porno.

● Diedre Holland — (23 de ani). Născută în Olanda, dar pe genericile filmelor este prezentată a fi de origine australiano. Când s-a văzut prima oară pe ecran „am roșit dar mi-am zis că, în definitiv, tot actriță sunt. Doar că genul de film este puțin mai special. Eu cred că nu orice tânără poate fi în stare să stea goală ore întregi în fața aparatului de filmat și a cel puțin cinci-șase bărbați”. Cele mai mari succese ale ei sunt: **Aventurile erotice ale**

celor trei mușchetari, **Amor nebun pe Vasul dragostei**, **Femel cameleon**.

● Barbara Doll (21 de ani) — fostă secretară. Dornică să joace într-un film X și având fizicul adecvat își propune serviciile casei de producție Starchild. Apoi filmează pentru compania suedeză Private și pentru Black and Blue a italianului Mario Salieri. Toate aceste vedete ale genului încasează ecouri în valoare de 500 până la 10 000 dolari pe zi de filmare. Filmele erotice sunt din ce în ce mai luate în serios de către producători. Ele sunt realizate cu bugete deloc restrânse, decoruri și costume uneori fastuoase, iar muzica este de multe ori de foarte bună calitate. Sunt departe timpurile când un film X se realiza cu o cameră de filmat, două personaje și un pat. Cei mai mulți dintre interpreții filmelor X sunt însă dornici să treacă dincolo, în lumea filmului de mare audiență. Unele actrite au avut chiar

ativ, totul este posibil din moment ce multe staruri au apărut — sporadic e drept, în filme — astăzi circulă pe sub mână, pe casete video. Să-i amintim pe Marilyn Monroe, Sylvester Stallone, Barbra Streisand, Robert Redford, Burt Reynolds, James Spader. E drept, calitatea imaginii este atât de slabă încât mulți se îndoiesc că ar fi vorba de actorii sau actrițele de mai sus.

► ÎN AER

Și pentru că am vorbit de cinema în aer liber, să vedem puțin și cum merg treburile când e vorba de cinema în aer, mai precis în avioane. Cu un ecran comun pentru clasa economică și individual pentru clasa business, sistemul video a înlocuit bătrânul proiector pe 16 mm care delecta pasagerii curselor aeriene. De la o companie aeriană la alta, serviciul este diferit. Pe Air France, pasagerii au dreptul la un ecran indivi-

1994, zburând cu compania Virgin nu mai puțin de opt filme printre care **Wolf** și **Priscilla**, **Queen of Desert**. Mari succese pe cursele aviatice aeriene le-au avut pelicule ca **Patru nunți și o înmormântare**, **Maverick**, **Doamna Doubtfire**, dar și **Casablanca**, **Regina Margot**, **Rămaștele zilei**. În afara interdicțiilor — să le numim tehnice (pelicule care depășesc trei ore, filmele pe cinemascop, ceea ce ar necesita un alt cadru) **Cinemavion-ul** se lovește și de alte inconveniente. **Leon**, de exemplu, nu a putut fi prezentat din cauza formatului inadecvat, iar **Colonelul Chabert** a rămas indisponibil pentru că nu s-a prevăzut și o versiune în limba engleză. La capitolul reglementări, legea este una și internațională: plata unui drept de difuzare între 70 și 80 dolari pentru fiecare proiecție. Companiile nu pot obține dreptul de difuzare a filmelor mai devreme de trei luni de la premieră. În total

● Pentru nostalgicii (nepolitici): **Poveste de dragoste din Orient Express** cu Cheryl Ladd și Stuart Wilson

succes. Astfel, Traci Lords a fost partenera lui Johnny Depp în **Cry Baby**, de Ciccio-lina putem să spunem că în plus a devenit deputată în parlamentul italian, Zara Whites și Beatrice Valle au jucat în câteva seriale tv. În defini-

dual și un program ce cuprinde, la alegere, mai multe filme. Ei sunt însă fericiți ocupanți ai fotoliilor de clasa I pe cursa de lungă durată Paris—Tokio de exemplu. Cinenfilii zburători cu această destinație puteau alege în

companiilor aeriene care difuzează cele mai interesante filme se află compania **United-Airlines**, recompensată de **World Airline Entertainment Association** pentru calitatea programelor audio și video: 15 canale înregistrate pe CD și filme pentru toate gusturile: **Forrest Gump**, **Angels in the Outfield**, **The Mask**, **Maverick**, **I Love Trouble**. Și pe **Japan Airlines**, pasagerii care zboară spre Europa se pot delecta cu: **The Firm**, **O inimă în iarnă**, **Niagara**, **Cliffhanger**, desenul animat **Frumoasa și Bestia**...

● Diedre Holland, star al filmului erotic

► PREMII

● Julie Andrews a refuzat premiul Tony pentru interpretare în musicalul **Victoria/Victoria**. Julie este supărată foc pentru că ceilalți parteneri ai ei, în primul rând Robert Preston, nu au fost nominalizați la premiul care este un echivalent în teatru al Oscarului. Sase premii printre care pentru cel mai bun musical au fost obținute de Jonathan Larson pentru **Rent**.

Cineglob — realizat de Doina STĂNESCU

David Duchovny

X

DOSARELE

Valentina Martac, București, Ion Predan, Sibiu, Radu Cepoi, Ploiești: Realizatorii **Dosarelor X** nu s-au gândit nici un moment că serialul, făcut cu buget extrem de redus, va avea un succes care să poată fi comparat cu cel al lui **Star Trek**, **The Next Generation**. Și nu s-au gândit, de asemenea, că eroii **Dosarelor...**, agenții FBI Fox Mulder și Dana Scully, vor deveni obiectul adorației a mii de fani care s-au autointitulat **X-Philos**, așa cum iubitorii lui **Star Trek** se autonumesc **Trekkies**.

The X-Files a bătut recordurile de audiență și în Europa (numai în Marea Britanie, de pildă el a fost vizionat într-o primă fază — de peste 7 milioane de telespectatori, cam 300.000 pe săptămână). Cum s-ar putea explica succesul ieșit din comun al serialului? Unii spun că datorită evidentei atitudini anti-FBI, în cadrul căruia, potrivit scenariștilor, există destui indivizi dispuși să încalcească piste, să ascundă adevărul și puținii doritori să facă lumină în

FAZIL

Vă răspunde:

cazurile ce par insolvabile. Alții susțin că telespectatorii au prins gust pentru cazurile paranormale de când cu șocantul **Twin Peaks** al lui David Lynch și, acum, cu doar patru ani înaintea sfârșitului de secol și mileniu, sentimentul necunoscutului — vine sau nu sfârșitul lumii? — îi face pe mulți să dorească să înțeleagă ceea ce mintea lor refuza să accepte până acum: existența altor lumi, a altor ființe, universul paralel nouă, fenomenele paranormale etc. Ca în celălalt serial cult, **Star Trek**, orice se poate întâmpla în **Dosarele X**. Majoritatea episodelor sunt bânuite de tot felul de *aliens*, vampiri, coșmaruri care iau formă umană, OZN-uri, făpturi diavolești, monștri creați de natură, dar și de știință. Să adăugăm la acestea ritmul alert al acțiunii, dialoguri „economice”, dar la obiect și, mai ales sfârșitul episodelor care de fiecare dată ne lasă o porțiță întredeschisă spre mister. Spre Necunoscut. Spre un alt adevăr.

Happy end-ul este aproape inexistent, rezolvarea completă a fiecărui caz nefiind posibilă. De fiecare dată, **X-Files** face apel la puterea minții omenescii de a accepta și altceva decât ceea ce este cunoscut, căci nu toți cei care nu sunt asemenea nouă ne sunt în mod obligatoriu dușmani. În același timp, realizatorii au adăugat serialului un strop de tandrețe (asemenea lui **NYPD-Blue**), un ritm din când în când trepidant (asemenea **Spitalului de urgență**) și, dacă **Incidentul Roswell** a înfierbântat imaginația multora, **Dosarele X** i-a dat foc de-a binelea.

Un semn sigur că **X-Files** a devenit mitologie este jargonul folosit de pasionații săi admiratori și de Fan Cluburile răspândite în Statele Unite și Europa. Febra paranormalului este atât de mare încât ei și-au inventat chiar un soi de univers paralel, o poveste „bis” a **Dosarelor**, alta decât cea reală. **X-Files** n-ar fi rodul imaginației scenariștilor Chris Carter, ci s-ar baza pe fapte reale pe care guvernul Statelor Unite ar fi încercat să le ascundă. **Dosarele...** se filmează la Vancouver nu fiindcă este mai ieftin pentru producători, ci pentru că realizatorii s-ar afla astfel în afara jurisdicției FBI-ului care încearcă să le pună bețe în roate. Și uite așa, teoria conspirației împotriva **Dosarelor X** este gata.

Dar fanii nu s-au oprit aici. Ei conversează pe Internet, despicând firul în patru după fiecare episod, analizând întâmplările și teoriile lansate de eroii lor, entuziasmați de tunsoreea interpretului David Duchovny și de croiala tăierului lui Gillian Anderson. Fanii sunt conștienți că până și numărul apartamentului lui Mulder, 42, este numărul magic care în limbajul paranormalului reprezintă Eternitatea.

Actorii David Duchovny și Gillian Anderson, interpretii celor doi agenți FBI, Mulder și Scully, au devenit dintr-o dată celebri. Rolul lor este de a descoperi fetele unor întâmplări misterioase care de cele mai multe ori rămân însă inexplicabile. Faptele sunt obiectul unor dosare aflate în posesia FBI-ului și

numite **Dosarele X**. Mulder, poreclit și Spooky (Ciudatul) din cauza credinței sale în paranormal, în acel ceva care poate veni oricând din cosmos, din lumea de dincolo de noi, încearcă de fiecare dată să găsească o căt de mică dovadă care i-ar face pe cei care nu cred, să creadă. Deviza lui Mulder este: „Orice se poate întâmpla”. În schimb, partenera lui, Dana Scully reprezintă rațiunea, logica științifică. Ea nu crede până ce nu vede, până ce nu are dovezi palpabile. Nu crede în inexplicabil. Amândoi sunt însă de acord că „nu suntem singuri în univers”.

Scenariștul Chris Carter este el însuși un adept al existenței lumilor paralele, al universului paranormal. „Sunt un sceptic, dar îmi doresc cu ardore să cred. Îmi doresc cu disperare chiar. Dar nu știu de unde să încep”. El a pus chiar aceste cuvinte în gura unuia dintre personaje, agentul Krycek (Nicholas Lea).

Nu știm câte episoade se vor mai realiza din **Dosarele X**. Oricum pentru cei care cred în Necunoscut și inexplicabil, **The X-Files** rămân deschise. Cuvântul de ordine va fi în continuare: **Fără logică**. Iar dacă serialul va avea până la urmă un sfârșit, îl vom vedea poate pe Mulder răpit de extraterestri. Pentru că „totul este posibil, nimic nu este mai sigur decât necunoscutul, iar adevărul este dincolo de noi”.

Evident, David Duchovny este preferatul celor care se autointitulează **The X-Philos**. Actorul este născut la New York, în Manhattan, acum 35 de ani. A fost student la universitățile Yale și Princeton, pregătindu-și o teză de doctorat în literatura engleză, teză nicio dată susținută. „Am început să joc ca să nu mă mai gândesc”, îi place lui să spună. Și adaugă: „Ei, nu chiar să nu mă gândesc deloc, ci mai degrabă să mă simt puțin desprins de realitate”. Și-a început cariera în teatrul off-Broadway.

Recunoaște că „turnul de fides” care a fost Princeton și Yale nu l-a pregătit deloc pentru jungla numită actorie. A debutat pe marele ecran în filme porno și nu îi este rusine cu asta. „Oricum, spune el — pe generic eram trecut cu pseudonime care de care mai desucheate, încât cred că agentul Mulder s-ar simți jenat să le pronunțe”. Au urmat **Rapture** (parteneră Mimi Rogers, fosta soție a lui Tom Cruise) și **The Copulating Marmad of Venice, California** care l-au adus nu numai câteva mii bune de dolari, dar și admirația nebulă a unei întregi „legiuni” de reprezentante ale eternului feminin. Rolul travestitului din **Twin Peaks**, agentul FBI Denis/Denise, l-a amuzat: „M-a făcut să-mi descopăr o altă față a mea. Dacă n-aș fi fost actor cred că mi-ar fi plăcut să fiu saltimbanc, să-mi schimb înfățișarea cu ajutorul unui nas ca un cartof, unor sprâncene circumflexe și a unor pantaloni cu trei numere mai mari”.

Gillian Anderson

A mai jucat în: **Red Shoe Diaries**, miniserial în care este un arhitect care, descoperind jurnalul intim al logodnicei lui, moare în condiții suspecte, încearcă să descopere adevărul: **Kalifornia** (parteneri Juliette Lewis și Brad Pitt), Duchovny fiind un ziarist care pleacă la drum cu doi serial-killers; și în filmul lui Sir Richard Attenborough, **Chaplin**. „Dacă mă gândesc bine, am debutat incredibil de târziu. Aveam 26 de ani... Uneori îmi doresc cu ardore să joc într-un film vechi ca **Pe aripile vântului**, pe care l-am văzut la 8 ani. Sau **Casablanca**. De ce oare pe vremea aceea poveștile de dragoste îți aduceau lacrimi în ochi? Să fi devenit noi oame-nii sfârșitului de mileniu, insensibili?” Când i s-a propus rolul agentului Mulder n-a fost prea încântat. „La prima vedere mi s-a părut o prostie. Un serial de science-fiction, nu prea inteligent, cu agenți FBI care anchetează extraterestri picăți pe planeta noastră. Nu-mi suna prea bine. Apoi, mi-am dat seama că **The X-Files** nu era un serial obișnuit. În primul rând, pentru că el ieșea din tiparele cunoscute. Apoi, — de la primul episod înregistrase un succes ieșit din comun. Și în sfârșit, toată lumea, inclusiv critica, îl consideră un serial de cursă lungă, prevăzându-i încă vreo 5-6 ani de existență. Să fiu sincer, nu mi-aș fi închipuit așa ceva. Sigur, agentul Mulder este pentru mine rolul preferat. Poate pentru că și eu cred că „adevărul este undeva, dincolo de noi”. Rolul mă solicita extrem de mult; aproape că nu mai am timp să mă văd cu Perrey (logodnica sa, acțiță și ea). E foarte greu să filmezi trei săptămâni dintr-o lună, mai ales când știi că toți sunt cu ochii pe tine. Dar dacă ar fi să o iau de la capăt nu l-aș refuza nici atunci pe agentul Mulder”.

Despre Gillian Anderson, alias agent FBI Dana Scully, pe larg, într-un viitor Fan Club.

Dolna STĂNESCU

Bazarul inimilor

● Ce mai cumpără starile? Faye Dunaway și-a completat colecția de pantofi, cumpărându-și de la magazinul ei favorit, *Charles David* din Beverly Center, zece perechi de pantofi din piele „stiletto”. Același model a fost achiziționat și de Famke Janssen și Tori Spelling. Să sperăm că nu vor apărea la cine știe ce serată încălțate la fel. ● Mai modestă, Pamela Anderson, de curând mamă, gândindu-se că va sta mai mult pe acasă și-a cumpărat cinci perechi de papuci, toți roz, cu pompon și cu tocuri de 11 cm. Ținând cont de suprafața vilei cumpărată recent la Malibu, papucii se vor tocii curând. ● La *American Rag* Home au putut fi văzuți: George Clooney (burlesc convins și mare amator de mâncăruri preparate de el însuși) care și-a cumpărat un set de craițe din Jena; Julia Roberts care, invitată la o nuntă în familie, a cumpărat 12 pahare din cristal roz și, sedusă de aspectul lor, și-a luat și pentru acasă alte 12; Christie Turlington și Linda Evangelista au dat o raită prin magazin „să vadă ce s-a mai adus” și apoi s-au oprit la parfumerie unde au zăbovit vreo două ore, dar n-au cumpărat nimic. La *Davidoff's* înghesuală mare. Toate vedetele cumpără trabucuri cubaneze, celebrele *havana*, de la Demi Moore (pentru al său soț, Bruce) la Julianne Moore, Jim Belushi și Elizabeth Berkley care le cumpără pentru ei înșiși, căci nimic nu este mai bun decât o țigară bună... ● ...și o băutură fină ● Licoarea preferată la Hollywood este acum *Skyy Vodka*, prezentată într-o sticlă de un albastru intens. O beau Mick Jagger, Sylvester Stallone, Brad Pitt, Rob Lowe. Cu gheață sau fără. Jack Nicholson, de teamă că nu va mai găsi, și-a comandat o sută de sticle pentru acasă, iar Schwarzenegger, alături de două lăzi cu *Skyy Vodka*, și-a asortat și 24 de pahare. ● Chiar dacă ultimul film al lui Sharon Stone nu s-a bucurat de suc-

● La cererea dumneavoastră: Patricia Millardet și Steve Bakula

cesul scontat, un designer de încălțăminte și-a botezat ultima creație (mocasi din piele de caprioară) *Diabolique*. Mulți care au cumpărat încălțările (la un preț destul de piperat) au spus că sunt... „diabolic de comizi”.

● Despre fosta ei căsătorie cu actorul francez Christopher Lambert, Diane Lane spunea: „Când un actor european se căsătorește cu o actriță americană scoțită cam zurlie nu pot ieși decât filme proaste (*Knigh Moves*, *Priceless Beauty* — în care cei doi au fost parteneri), dar și un copil adorabil” (fetița lor Eleanor, 2 ani).

● De vreo trei luni, Richard Gere este nedesapărît de Carey Lowell (partenera lui Timothy Dalton în *James Bond*), contramandându-și chiar o călătorie în Tibet. El este convins că: „Norocul meu în dragoste face casă

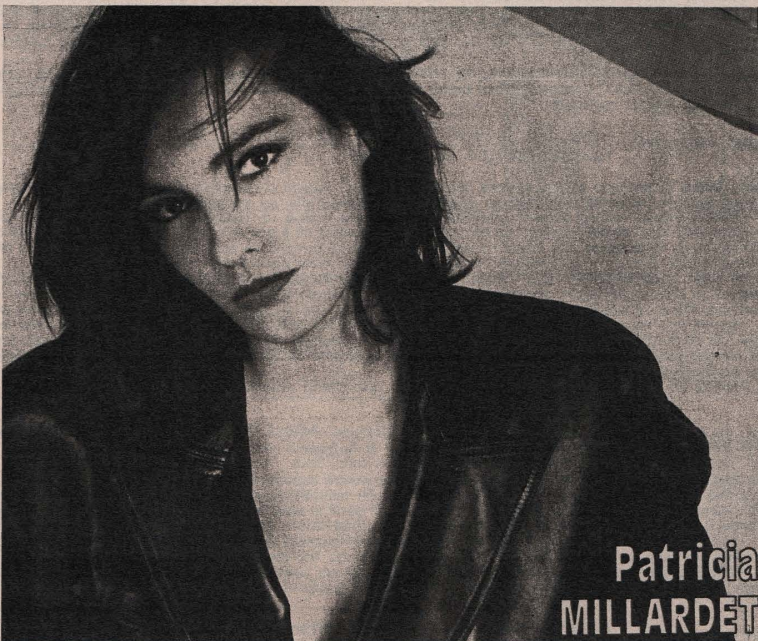
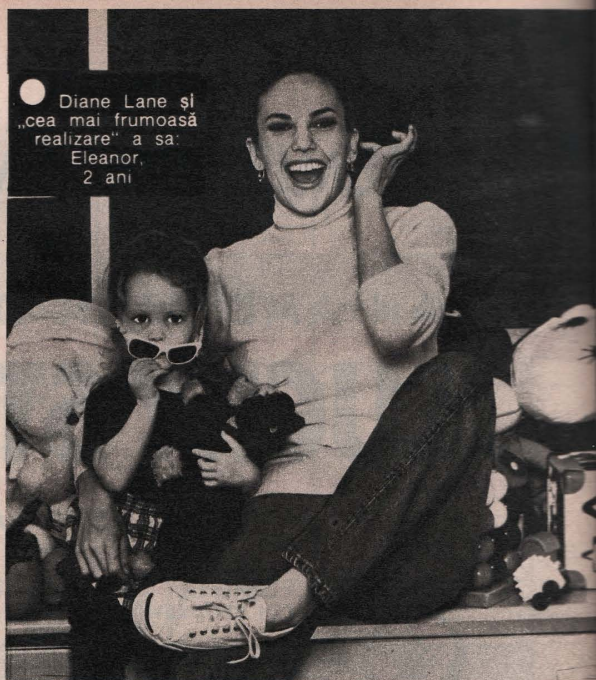
mai bună cu actrițele decât cu top modelele”.

● Cindy Crawford n-a renunțat însă la actori. Ea este văzută de câțiva timp — e drept în locuri cât mai discrete — cu Val Kilmer fostul *Batman*. Discreția e normală: domnul Kilmer se află în plin divorț de doamna Joanne Walley, fostă *Scarlet* în versiunea tv.

● La premiera celui mai recent film al lui Tom Cruise, *Misiune imposibilă* (remake după un celebru serial tv), Emmanuelle Béart (partenera lui Cruise) și-a făcut apariția la brațul lui David Benguigui, fratele cântărețului și actorului Patrick Bruel și tatăl băiețelului ei, Bill (1 an). Mai slabă cu vreo 15 kilograme, Emmanuelle n-a vorbit decât despre cei doi copii ai ei (actrița mai are o fetiță al cărei tată este Daniel Auteuil).

● Janice Dickinson a apă-

● Diane Lane și „cea mai frumoasă realizare” a sa: Eleanor, 2 ani

rut în public cu fetița ei, Savannah (2 ani). Janice a născut-o în perioada de mare amor cu Sylvester Stallone, pe care a încercat să-l convingă că el este tatăl. Numai că Sly, prevăzător, a cerut testul de paternitate care a ieșit negativ. Savannah va avea însă cui să spună „daddy” pentru că Janice s-a căsătorit între timp cu Albert Gerstein, patronul unui club de noapte.

● Terry Adamson, o tânără de 25 de ani, l-a dat în judecată pe Mel Gibson, acuzându-l că a fost mușcată de căinele lui. Ea a explicat tribunalului că se afla într-o seară lângă vila de la Malibu a actorului și a fost atacată de ciobănescul german al lui Gibson, pe nume Prick. Adamson nu cere decât... despăgubiri în valoare de 150.000 dolari.

● Cher a închis gura multor bârfitori. Ea a declarat recent că iubirii ei sunt cu mult mai tineri decât ea pentru că pe bărbaii mai în vârstă persoana ei nu-i interesează. „Dacă aș fi așteptat vreun semn de la vreun tip de-o seamă cu mine, cred că aș fi rămas fată bătrână”. Cher a implinit anul acesta 50 de ani.

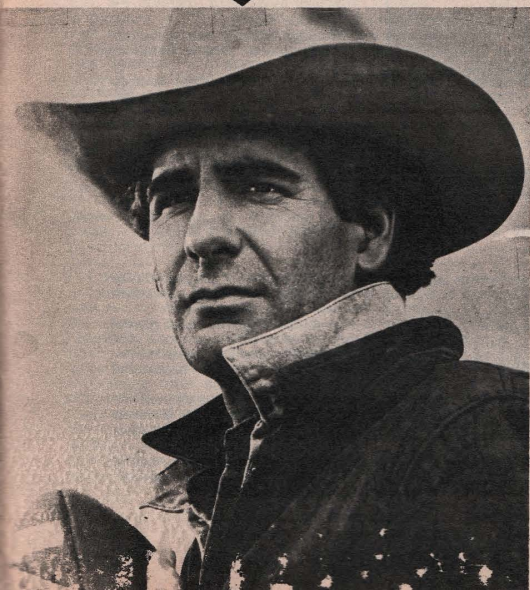
D.S.

S-au născut în luna iulie

● 1 iulie
— Aimee Iacobescu (1946) Unguriu, Buzău
— Dragoș Păslaru (1951) Craiova
● 2 iulie
— Florin Paraschiv (1951) București
● 3 iulie
— Coca Andronescu (1932) Pătărlagele, Buzău
● 5 iulie
— Constantin Tănase (1880), București
— Irina Movilă (1966)
● 6 iulie
— Angela Chiuraru (1928) București
● 7 iulie
— Liviu Ciulei (1923) București
— Ileana Oroveanu (1925) Deva
— Nicolae Niță (1933) București

● 9 iulie
— Margareta Păslaru (1943) București
● 10 iulie
— Aristide Demetrescu (1872) Valea Raței, Buzău
● 12 iulie
— Jorj Voicu (1938) Cluj
● 13 iulie
— Maria Ventura (1886) București
● 14 iulie
— Lucian Bratu (1924) București
● 15 iulie
— Florin Mihăilescu (1943) București
— Natașa Raab (1953) Huedin
— Ana Ciontea (1959) Hunedoara
● 16 iulie
— Gheorghe Cozorici (1933) București

— Victor Antonescu (1936) București
● 21 iulie
— Jean Yonnel (1891) București
● 23 iulie
— Claudiu Bleonț (1959) București
● 24 iulie
— Mișu Fotino (1926) București
● 26 iulie
— Monica Ghiuță (1940) Câmpulung Moldovenesc
— Dan Condurache (1952) Dorohoi
● 28 iulie
— Ioana Pavelescu (1949) București
● 29 iulie
— Carmen Stănescu (1925) București
● 31 iulie
— Nicu Constantin (1939) Carmen Sylva

PREMIERELE AMERICANE ALE LUNII

AN AMERICAN ORIGINAL **LUCKY STRIKE**

MADE IN U.S.A.

VAMPIRUL DIN BROOKLYN regia: Wes Craven cu: Eddie Murphy, Angela Bassett, Allen Payne
rulează începând din 2 august

Maximilian aparține unei „rase” exclusiviste. Familia lui a fost exilată cu mult timp în urmă în Insulele Caraibe. E un vampir de speță nobilă, senzual și rasat, dar care se conduce după propriile reguli, ignorând total mila sau literatura legii. Viața îi rezervă astfel surprize neplăcute. Pentru a-și asigura descendența, va trebui să plece la New York, nutriend speranța că își va găsi acolo „jumătatea”. Condiția esențială este ca această persoană să fie și ea vampir, dar să ignore acest lucru și să-l accepte de bunăvoie ca soț.

Norocul îi surâde totuși, doar la câteva ore de la sosirea în metropola americană întâlnind-o pe mult-visata lui Rita ignoră cu nonșalanță realitatea, mai ales pentru că și-a ales meseria de polițist. Urmează o poveste presărată cu scene picante și pline de umor, în care partenerul Rita, Justice, încearcă cu tot dinadinsul s-o ferească pe colega sa de bătrânul vampir care o urmărește neîncetat.

Rolurile principale bine interpretate de Eddie Murphy și Angela Bassett asigură succesul unei comedii realizate de un vestit creator de serie neagră. Cu două buline Lucky Strike veți putea savura o amuzantă parodie cu vampiri, un film dintr-un gen devenit deja familiar multor spectatori.

INIMI FURATE regia: Bill Bennett cu: Denis Leary, Sandra Bullock
rulează începând din 9 august

Lucky Strike vă propune pentru a doua săptămână a lunii august o premieră de vacanță, a cărei protagonistă vă este cunoscută, Sandra Bullock, prezentă pe ecranele noastre cu o filmografie pe măsură.

„Stolen Hearts” este o comedie polițistă moralizatoare. Frank, un tânăr care nu-și prea găsește rostul, și-a promis că va fura pentru ultima oară. Plănuiește însă un tun de proporții, pentru că a pus ochii — și mâna — pe o pictură de valoare, o „Odalisca” de Matisse. Rosy îl însoțește spre Boston pentru a preda marfa, urmând ca apoi să petreacă o vacanță de neuitat. Pentru ei, tabloul nu valorează cine știe ce, dar aventura le dă gust vieții și elan pornirilor tinerești.

Și chiar e aventură: întâi fură o mașină pe care o abandonează apoi pentru o călătorie cu trenul, părăsindu-l în cele din urmă pentru a se urca pe un vapor. Ajung astfel pe o insulă din zona orașului Boston, unde se cazează într-o vilă de vacanță, deocamdată nelocuită. Până la predarea tabloului pot să uite câteva zile de griji și să guste din adevăratele plăceri ale vieții.

Vecinul lor, Henry, îi invită la o petrecere, la o plimbare cu iahtul, apoi la o partidă de cărări, ceea ce o încântă până la extaz pe Rosy. Un puști năzdrăvan de prin vecini îi arată lui Frank casetele video înregistrate în secret cu ocazia petrecerilor lui Henry. Anonimul pungaș descoperă un mare hoț de artă, ba chiar, spărgând un zid fals, scoate la iveală o uluitoare colecție de originale dispărute și nerecuperate.

Pentru flierul său Frank va fi iertat de poliție, promițând solemn că își va găsi o slujbă și se va lăsa de fumat!

ÎNAINTE ȘI DUPĂ regia: Barbet Schroeder cu: Meryl Streep, Liam Neeson, Edward Furlong
rulează începând din 9 august

Dacă vacanța nu vă oferă mare lucru, puteți alege o premieră deosebită față de filmele pe care vi le propune Lucky Strike de obicei. O familie de americani bine situată — mama e doctor iar tatăl, sculptor — duce o viață liniștită, într-un mic orașel, alături de cei doi copii. Nimic nu pare să tulbure echilibrul acestei familii până în ziua în care un polițist sună la ușă. Vestea pe care le-o aduce îi conștă, pentru că singurul suspectat de moartea unei tinere găsită în zăpadă este fiul lor Jacob.

De acum, centrul de interes și de analiză al filmului se bazează pe cei doi părinți: inima de mamă a doctoriței o îndeamnă să afle adevărul, în timp ce spiritul protector al tatălui caută cu tot dinadinsul să-și salveze fiul.

Pentru o asemenea introspecție profundă într-un univers aproape fără necunoscute, e bine să înhalati măcar o bulină Lucky Strike, și să urmăriți evoluția inteligentă și spectacolul susținut de cei doi interpreți principali.

INVINCIBILUL regia: David Ward cu: Kelsey Grammer, Lauren Holly, William H. Macy
rulează începând din 23 august

Printre propunerile Lucky Strike apar tot mai multe filme care își propun să explice gesturile politice actuale.

Capitanul Tom Dodge nu inspiră foarte mare încredere unui răcan, dacă e să ne luăm doar după tatuajul desenat într-un loc delicat. Această impresie negativă îi aduce comanda unui submarin cu propulsie Diesel și o echipaj nedisciplinat care va trebui să facă față unei misiuni speciale. Cu multă greutate primește drept muniție două torpile.

Deși serviciul militar pe submarin nu este obligatoriu, se găsec destul voluntari care să se înroleze pentru instrucție. Această bandă de retardată este condusă de adjutantul de echipaj, mărunțelul și nevricosul Buckman, de un locotenent femeie, ofițer de scufundare, și de cel care îi și stăpânește, capitanul Dodge.

Devotamentul, exercițiile pentru obișnuirea cu submersia creează acestui echipaj neexersat sentimentul siguranței, curajului, camaraderiei, onoarei, tăriei de caracter și mândriei de a servi drapelul american. Mai mult, exercițiul pregătit împreună cu submarinul atomic al amiralității, care trebuie să le asigure protecție și să creeze diversivene, e îndeplinit de marinari cu multă pricepere și elan. Capitanul Dodge și-a făcut datoria și va primi sub comandă un submarin atomic, având însă echipajul gata format. Film tipic militar, în care acțiunea și bulinele Lucky Strike sunt însoțite de refrenul: „Fii tot ce poți să fii!”

ULTIMA DECIZIE: regia: Stuart Baird cu: Kurt Russell, Hale Berry, John Leguizamo, Oliver Platt
rulează începând din 16 august

Să revenim la filmul „catastrofă”. Lucky Strike vă propune acum povestea unui avion cu 400 de pasageri capturat de un grup de teroristi islamici ce vor să transmită un mesaj președintelui Statelor Unite. Veți urmări cu sufletul la gură evoluția aeriană și cascadorii inedite: transferul unui grup de luptători anti-teroristi dintr-o navetă spațială ce se așează în zbor pe burta avionului.

David Grant de la FBI împreună cu cei cinci subalterni reperează ținta, pătrund în turbulența de sub aparat, stabilizează naveta în dreptul unui capac de acces și pătrund printr-un chepung cu ajutorul unui burduf presurizat. Totul devine posibil cu ajutorul tehnologiilor moderne. David Grant îl va recunoaște după glas pe Nagi Hassan și îi va localiza cu mijloace audio specifice pe ceilalți teroristi în spațiul avionului. Sondele audio vor detecta și bomba toxică de mare putere pe care o dețin terorștii, pentru a crea astfel acea presiune psihologică necesară urgentării eliberării unui ostatic.

În timp ce la nivel înalt se duc tratative în interesul păcii, luptătorii americani execută pas cu pas misiunea, reușind să neutralizeze cele două surse de energie care alimentează bomba. Patru avioane de vânătoare încearcă să captureze avionul, dar anularea pericolului din afară și din înăuntru nu pune capăt poveștii. Terorștii deschid focul la bordul avionului, creând panică printre oștici, depresurizând interiorul și ucigându-i pe cei doi piloți.

Cu noroc, mult consum de energie și efecte speciale, și nu fără ajutorul a cel puțin trei buline Lucky Strike, Grant va reuși în cele din urmă să aducă avionul la sol, detensionând astfel mușchii cardiaci încordați la maxim. Puteți respira ușurați încă două buline Lucky Strike.

CINE INTEGRAMĂ de Constantin Grigore

	A SE SUPUNE	DIVINITĂȚI			PĂȘUNE	CA LAPTELE (p.l.)	CU FALDURI (fem.)	VITRINĂ
		OCHI DE LANT		NAVĂ	MIROS	MOBILĂ DE "STAT"	A LOVI	GREUTATEA AMBALAJULUI
	ÎN PARC I		VAS DE FLORI			BERBEC CASTRAT		
	FRUCT EXOTIC		NICOLAE CEL MIC		OMOGENĂ	FLUIERUL LUI PAN		
	LĂSAT ... RECE				DOR		GAZ DE SONDA	
	ȘIRETLIC			SOTIA MESTERULUI MANOLE			HOTEL DIN BUCUREȘTI	
			SCOASE DIN SALĂ !	MIROSURI				
			CADRE !		ÎN FILM !		COMPACT	A ORNAMENTA
CARE NU MAI ARDE (fem.)	DIPLOMAT	DÂNSUL	REPARAT			IOANA DAN		ACORD
	FIRE		MAȘINĂ DE GĂTIT			SMALT		CHEMAT ÎN INSTANȚĂ
FIR DE URZEALĂ				"JOHNNY ..." FILM CU KEANU REEVES DRUMURI				PODARA CĂPLĂRĂ
URĂTE		TINE LOC LA TREI	INDIVID		PUSE ÎN GEAM !	SEMAFOR		
					ANA ENI !	ASIA !		
VINE DUPĂ LUNI	CĂLDURĂ MARE			A BATE VÂNTUL USOR			A BRĂZDA PĂMÂNTUL	
		BAZA ALIMENTAȚIEI			SCRIPCAR			

Dezlegarea cineintegramelor din nr. 6

C; T; SEC; M; B; CARARE; AMICAL; RUTA; APARATA; HAMACURI; CRAS; BE; ORA; BETIE; FINAL; CARA; E; G; A; AN; TAS; LAVA; M; CRAII DE CURTEA VECHE; AD; SE; U; IERI; RAID; ATENT; PIC; IO; IOR; I; ALAMAR; OS; RENI; AC; ORAS; SOMNUL INSULEI.

DIALOG cu cititorii

(Urmare din pag. 3)

dar, atenție, trebuie să fiu obiectiv, așa că-i iau „obiectul” asupra căruia a lucrat. Dimpotrivă, dacă nu-mi place deloc ce a făcut Cutare, din nou trebuie să fiu obiectiv și, ca atare, să-i dau omului înapoi „obiectul”, ca să-l mai strice o dată. V.A. ne avertizează: „Nu suport criticile de film căldute.” Păi tocmai acelea sunt... „obiective”. Caustic dar obiectiv, elogios dar obiectiv, cu alte cuvinte... căldut. Mai departe, însă, V.A. are dreptate. El observă existența unei manii a fan-cluburilor, ceea ce însă nu e rău. „E rău faptul că orice stelută, cometă sau alt meteorit (eu i-aș zice bolovan) care apare câteva episoade într-un serial de mâna a 3-a este calificată automat vedetă și «i se pune» de un fan-club.” V.A. devine din ce în ce mai tăios: „Am și o întrebare: de ce i se spune «Noul Cinema» revistă a cinea-fililor de toate vârstele», dacă la rubrica «Dialog cu cititorii» discuțiile se poartă numai cu adolescenții de 14-15-16-17 ani? Ori sunteți o revistă a adolescenților, ori d. Solomon abuzează de spațiul respectiv publicând polemici sterile între copii.” Răspuns: în primul rând, discuțiile „se poartă” cu toți cei ce scriu la redacție, fie că sunt „adolescenți de 14-15-16-17 ani”, fie că sunt mai în vârstă. Nu-i putem ocoli pe cei invocați mai sus, tocmai fiindcă ei constituie dacă nu majoritatea spectatorilor de cinema, dacă nu majoritatea cititorilor revistei noastre, în orice caz majoritatea celor care ne scriu. În al doilea rând, domnul Solomon nu abuzează de spațiul respectiv, întrucât spațiul respectiv fiind prin excelență al cititorilor, abuzul ar fi dacă domnul Solomon l-ar folosi pentru a-și expune propriile opinii cinematografice, monolo-

gând și nu dialogând. În al treilea rând, polemicele nu sunt „absolut sterile”, din moment ce îi obligă pe participanți să-și spună și să-și susțină părerea, chiar dacă aceasta se dovedește a fi greșită, iar greșelile flagrante, și nu simplele preferințe pentru un actor sau altul, sunt amendate de noi cu grijă.

După ce a fost „tăios”, V.A. devine (aproape) „obiectiv”: „Consider, că în primul rând sunteți o revistă de cultură cinematografică și că rolul dumneavoastră este de a cultiva și rafina gustul și spiritul cinea-fililor. Pentru că de obicei cei necunoscători trăiesc într-o eroare totală, îndreptându-se spre tot ce e po-

lert și sculptor, dar sec și fără substanță. Nu dau nume și nu fac comparații ar fi prea riscant, și îi absolv pe tinerii de azi (foarte tinerii) de deruta pe care o trăiesc, în care trăiesc și care nu se datorează lor ci altora, care pot dar nu vor să le deschidă ochii.” (cu excepția lui I, am respectat ortografia și punctuația autorului). Cred că acidul nostru corespondent exagerează și aici, deși, în esență, are dreptate. Da, există o anume atracție către ceea ce e sculptor și fără substanță, dar, dacă V.A. ar citi cu atenție rubrica noastră, ar constata că majoritatea celor ce ne scriu știu să descopere substanță și refuză vidul sculptor. Această majoritate se constituie într-o forță de presiune (prin exemplu, prin argumente și prin bun simț) asupra minorității aflate în derută (și nu, cum spune corespondentul nostru, „într-o eroare totală”). În ceea ce privește propunerile concrete, este, și aici, de discutat. Dacă sunt de acord cu V.A. că „nu tot ce a creat un regizor mare este film mare”, nu mi se pare însă o crimă să difuzezi (la TVR) câte un ciclu dedicat unui regizor. Chiar și filmele mai puțin reușite ale unui regizor mare sunt semnificative pentru opera lui. Așadar, dacă stimăm obiectivitatea, să fim atenți la ceea ce citim și, mai ales, la ceea ce scriem.

CRISTINA PIM din București ne citește „aproape cu regularitate” de cinci ani și îl apreciază pe actorul Brad Pitt. „Cu cicatrice sau fără, o fi el «drăguț», dar mai întâi de toate este un foarte bun actor (după umila mea părere, firește).” Prin urmare, Pitt o are de parte sa și pe Pim.

E D I T U R A

Echipa redacțională

Director — Redactor șef
Adina Darian

Redactor șef adjunct: Dana Duma. Secretar general de redacție:
Ioana Stăte. Publicist comentator: Irina Coroiu, Roland Man.
Șef de rubrică: Doina Stănescu. Fotoreporter: Victor Stroe.
Manager Difuzare: Adrian Constantinescu.

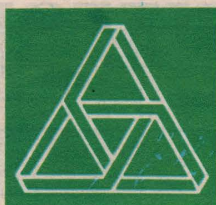
Societatea Comercială S.R.L. Sentița civilă nr. 3087/SC Judecătoria Sect. 1
București, 21 iulie 1992, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului cu
nr. J 40/19554/1992 din 24.07.1992. ISSN 1220 — 1200

Redacția: Piața Preslei Libere nr. 1 București, tel. 222.33.32

Regia autonomă a imprimeriilor „Imprimeria Coresi”, București

Abonamentele din țară se pot face prin Oficiile poștale, Catalog Presă
1993, editat de RODIPET poziția 4070: 3 luni — 3 900; 6 luni — 7 800;
12 luni — 15 600. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A.
P.O. Box 33—57, telex 11995, 11034; Fax 222 64 07; Telefon: 222 41 26;
Piața Preslei Libere nr. 1, sector 1, București

BANCOREX
BANCA ROMÂNĂ DE COMERȚ EXTERIOR SA

BANCOREX
ROMANIAN BANK FOR FOREIGN TRADE

O bancă dinamică pentru parteneri dinamici!

▼ BANCOREX, înființată în 1968, este în prezent o bancă comercială cu caracter universal, cu experiență în efectuarea operațiilor de comerț exterior

▼ BANCOREX este cea mai bine capitalizată bancă românească, cu participări de capital la bănci mixte din: Paris, Londra, Milano, Frankfurt/Main, Cairo

▼ BANCOREX dispune de o rețea externă de bănci corespondente în 150 de țări

▼ BANCOREX a dezvoltat într-o scurtă perioadă de timp, o rețea internă de sucursale, situate în peste 20 de orașe din țară precum și 4 sucursale în București

▼ BANCOREX este o prezență activă în cadrul comunității financiar-bancare internaționale: membru direct al Camerei de Comerț Internațională de la Paris, membru SWIFT din septembrie 1992, membru al VISA INTERNATIONAL

 BANCOREX
BANCA ROMÂNĂ DE COMERȚ EXTERIOR SA

Sediul central:
Calea Victoriei 22-24
70012 BUCUREȘTI - ROMÂNIA
Tel.: (+40) 1-614 91 90; (+40) 1-614 73 78
Fax: (+40) 1-614 15 98
Telex: 11235

Lei 1500